

Kulturna priloga, 24-44

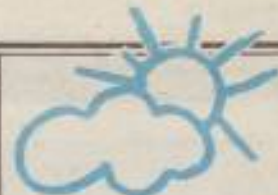

CREDITANSTALT

Banka uspešnih

M. Sobota, Lendavska 11, tel.: 21 780

Pomurci so se vključili
v program Phare,
z največ projekti sodeluje
gornjeradgonska občina.

VREME

Ob koncu tedna bo
suho in delno
sončno.

Vestnikov koledar

- 2. februar, četrtek, svečnica
- 3. februar, petek, Blaž
- 4. februar, sobota, Andrej
- 5. februar, nedelja, Agata
- 6. februar, ponedeljek, Dora
- 7. februar, torek, Riko
- 8. februar, sredo, slov. kulturni praznik

Pregovor

Ako je svečnica zelena, bo velika noč snežena.

VESTNIK

Murska Sobota, 2. februarja 1995 • Leto XLVII • Št. 5 • Cena 130 SIT

Na pohodu
po Pomurju
so stekle
lisice
z jazbeci na
čelu.

V Moravskih Toplicah se svetniki niso ogreli za ustanovitev skupnega upravnega zavoda novih občin, ki so nastale na območju nekdanje soboške občine. V tej občini pa se sliši tudi prvo nestrinjanje krajanov Noršinec, ki se želijo priključiti soboški občini.

Župan ljutomerske občine o nekdanji in sedanji občini Ljutomer, ki je ostala edina neokrnjena.

Legalni zastopniki in proizvajalci traktorjev se srečujejo s podobnim problemom kot avtomobilisti, s sivim trgom namreč.

Sok terapija se zagotovo obnese, pravijo humanisti, in zaradi občutka za človečnost se ti nikoli ne bodo spravljali nad purana ter mu zavili vratu, ampak mu hitro na tla odsekali glavo, zajcu p ne bodo sekali glave, ampak ga z vso močjo udarili za vratom. Sok terapija je pač za trenutek in nič več, je torej kratkega veka, hitro minljiva in zato zelo učinkovita. Da je skoraj enako učinkovita v vseh niansah in vseh razmerjih človeškega delovanja, lahko verjamemo na besedo, če že sami tega nismo občutili.

Za dolge razprave in javne diskusije, za počasno dolivanje k ognju in premlevanje odločitev že ne bi mogli reči, da to šokira. Zato poslanci državnega zbora, predstavniki vsega ljudstva, zaradi občutka pač večkrat uporabijo sok terapijo. Njena prednost je znana, udari na hitro in je učinkovita, saj vrnitve ali popolne rehabilitacije nikoli ni. Zato so

Pezlja s službe za informiranje v državnem zboru, ko pravi: od gibanja povprečnih plač v gospodarstvu je odvisno, ali bo povprečna bruto plača - skupaj s prispevki delodajalca - res preseгла milijon tolarjev.

Njegovo pojasnilo prav v sedanjem času, ko si socialni partnerji malo da ne obrusijo jezik v pogajanjih za politiko plač za to leto ali za separat socialnega sporazuma, zveni osladno, »prodano« službi, odločitev poslanske komisije pa kot pljumek na vse, o čemer se dogovarjajo ti, ki sedijo za mizo socialnega pogajanja. Dogovarjajo pa se za izhodiščno plačo in pogajajo za borih pet tisočakov razhajanja in o tem, ali bo izhodiščna bruto plača nekaj manj kot štirideset tisočakov ali pa jo bodo povišali za pet tisoč. Vlada, delodajalci in sindikati se torej že nekaj časa toležejo za drobiž, ko si poslanci popravijo plače čez noč. Večje poslan-

Konec solidarnosti, živele poslanske plače

tudi na komisiji za volitve in imenovanja pod točko razno tako potihoro razveljavili sklep o dvajsetodstotnem znižanju poslanskih plač, ki ga je komisija sprejela februarja 93. Razveljavitev sklepa pa pomeni, da se bodo poslanske izhodiščne plače povečale skoraj za tretjino. Tako naj bi bila povprečna bruto poslanska plača okoli milijon na mesec.

Spomnimo se, da je bil tudi zakon o poslancih sprejet v svežnju volilne zakonodaje konec septembra 92 tako mimogrede ali potihoro. Sok za ljudstvo, ko je to izvedelo! Toda zakona takrat niso umaknili, ampak v pomiritev sprejeli sklep o začasnem znižanju plač. Takrat je predsednik komisije Tone Anderlič med drugim govoril, da z relativno solidarnimi plačami navsezadnje odpravljajo nevarnost sprejemanja podkupnin in začnijo na novo urejati razmerja v organih in upravi nove samostojne drave. Danes pa govori, da javnost mora doumeti, da so njihove znižane plače dveletna solidarnost poslancev z zaposlenimi in socialnimi razmerami. Da poslanske plače vendarle ostajajo v navezi z rastjo plač, se tudi trudijo pojasnjevati, kar je seveda res. Toda pozabljajo dodati, da je osnova za obračun plač poslancev povprečna mesečna plača nu zaposlenega v gospodarstvu, pomnožena s koeficientom pet in povečana za funkcijski dodatek ter vse skupaj še za odstotek za delovno dobo. Iz tega potem moremo razumeti pojasnila Janeza

ske plače bodo tako zagotovo vplivale na nadaljnje dogovarjanje o politiki plač, saj sindikati zaradi tega že protestirajo. Povišanje pa tudi ni po volji vladi, kar je že dala vedeti z odločitvijo, da sebi plače (še) ne bo povečala. Če sedaj opustimo vprašanje moralnosti, upravičenosti, zakonitosti debelih poslanskih kuvert, je res, da so si povišico v parlamentu privoščili ob najbolj nepravem času. Do dogovora za mizo socialnega sporazumevanja bo zato prišlo mnogo težje, saj bo pripravljenosti za kompromis manj kot doslej. Ali pa je prav to dejanje, ki si ga bodo na svojo stran smelo postavili sindikati, še posebno zato, ker Gospodarska zbornica prihaja na pogajanja s predlogi o zamrznitvi izhodiščne plače in sploh celotne javne porabe. Njen predlog seveda ne more biti sprejemljiv za sindikalno stran, dokler kar sedemnajst tisoč zaposlenih prejema celo manj, kot je minimum po kolektivni pogodbi, ko so bili dohodki delavcev z izhodiščno plačo realno nižji za deset odstotkov in ko šestdeset odstotkov zaposlenih prejema plačo pod slovenskim povprečjem. In ti, ki nimajo niti za dostojno življenje, ali morda strokovnjaki, profesorji, zdravniki s plačo okoli 80 tisočakov na mesec naj bi doumeli, da so bili z njimi dve leti solidarni tudi poslanci in da je bil to njihov prispevek.

MAJDA HORVAT

Politika dela dneve

EVROPA IN VODA. Zabučna Evropa je poplavljena, naš kmečki lobi pa vztraja pri nadaljevanju melioracij. Med poplavami in regulacijami vodotokov pa je dandanašnji jasna povezava. Očitno naši kmetijski politiki niso za Evropo.

KMETIJE IN EVROPA. 24. januarja so imeli slovenski združniki na Otočcu redni letni zbor. Kot da ne bi slutil, da ga bodo kmalu sneli z ministrskega položaja, jim je takrat šegospodarski in razvojni minister dr. Kračun govoril o Sloveniji kot o zgodbi o uspehu. Rekel jim je, da jih bo država začela prav ščititi oziroma subvencionirati šele takrat, ko bodo resnično ogroženi, to pa bodo, ko bo Slovenija vključena v Evropsko unijo. Za zdaj pa jim kaka večja pomoč ni potrebna, ker se niso izpostavili evropski konkurenci, obe-

nem pa jih je v družbenem bruto proizvodu tako ali tako samo pet odstotkov. Kmetje so liberalnemu ministru na izdihu obljubili, da bodo dotlej tudi oni izumrli. Istega 24. januarja je imela SLS, najbolj kmečka med strankami, tiskovno konferenco in njen predstavnik dr. Zagožen je dejal, da državi ni treba hiteti v Evropsko unijo. Ni jasno, ali se SLS bolj boji za volivce ali kmete.

DEBELI POSLANCI. Ne ljubo nam je za Visoko hišo uporabljati grdilne izraze, še manj ljubo za poslance. Prvo, to je parlament, je državna svetinja, njeni najemniki, poslanci, pa so naši izvoljenci. Kljub temu pa, da je prvo svetinja, so drugo ljudje. Pa ne bo šlo drugače, potrebno jih bo imenovati z imeni ljudi in ustanov iz njihovih sorodnih branž.

Kdor je slišal, da tolpa razpravlja o varovanju svojega za-

vetišča, je lahko sodil, da ima za to razlog. Da se boji jedkega gneva državljanov. Vodje poslanskih skupin v državnem zboru so 24. razpravljali, kdo naj jih varuje. Rekli so, da policija ni dobra, da morajo imeti svojo varnostno službo. Zakaj se poslanci bojijo ljudstva, se je pokazalo v petek, 27. januarja, ko smo zvedeli za osnutek finančnega načrta za plače poslancev. Po tem osnutku naj bi imeli poslanci čez milijon tolarjev bruto plače. Brez drugih dodatkov.

Čeprav ni bilo glede tega nobenih nejasnosti, je služba za informiranje pri državnem zboru dala 31. januarja na svetlo posebno naznanilo o poslanskih plačah, ki naj bi se bralo kot demanti. V njem pravi, da je 1.080.000 tolarjev bruto plače »le hipotetična bruto plača«, ki so jo uporabili za sestavo predloga proračuna.

Kot da državljanji ne bi vedeli, kaj je osnutek in kaj je zakon. Ta trenutek pa da so bruto plače poslancev od 500.000 do 900.000 tolarjev. Vse pa je odvisno od gibanja plač v gospodarstvu. Potem parlamentarna služba za informiranje navaja številke za neto plače, ki so zdaj »okvirno med 250.000 in 400.000 tolarji«.

Tako se to dela. Narediti moraš zmešnjava številke, se oglašati s pojasnili, ki ničesar ne dopolnjujejo, in ne odstopati, saj si najvišje zakonodajno telo v državi. Država pa tone v dolgove. Srbija pa je, čeprav uradno nesposobna, da bi vračala svoj del dolga iz naslova nekdanjega skupnega jugoslovanskega, kupila vsaj že za 500 milijonov slovenskega dolga. Na slovensko državo se je po sklepu konzorcija komercialnih bank prenesel skupni jugoslovanski nerazdeljeni dolg v skladu s solidarnostno klavzulo, da plačuje dolg tisti, ki ga lahko. Dobro plačani poslanci, ki te srbske zvižaje niso mogli ne predvideti ne preprečiti, pa si povečujejo plače. In si obetajo 20-odstotni dodatek za težavnostno delo!

RAZKUPČKANJE. Prvi minister Drnovšek spretno uporablja obe privedeni stranki. Najprej je brez SKD obranil obrambnega ministra Kacina pred izglasovanjem nezaušnice. Krščanskim demokratom je odpustil, ker so bili »načelniki«, kot so rekli, in je z njimi naprej kupčkal pri nastavitvi drugih dveh ministrov. Drugi privedeni koalicijski stranki ZLSD je bilo pri tem drugem kadrovskem vladnem dejanju dovoljeno biti »užaljena«. 26. januarja, ob glasovanju o zunanemu ministru in ministru za ekonomske odnose in razvoj, jim je bilo dopuščeno, da so izid glasovanja povezovali z zaušnico vladi.

Pripravljala: Š. SMEJ

KOMENTAR

Skupna občinska uprava?

Po najnovjših podatkih se je v upravni enoti v Gornji Radgoni zaposlilo 40 delavcev, ki so bili prej zaposleni v upravnih organih stare gornjeradgonske občine, 18 pa jih je začasno »prevzela« nova občina Gornja Radgona. Na plačilnih seznamih proračuna so začasno tudi zaposleni v krajevnih skupnostih. O občinski upravi so med drugim govorili tudi na nedavnem zasedanju občinskega sveta v Gornji Radgoni. Takrat je svetnik Marjan Banfi o tem javno spraševal župana gornjeradgonske občine Miho Vodenika. Iz njegovega odgovora je bilo razvidno, da so se za začasno sistemizacijo v občinski upravi odločili zaradi številnih nejasnosti in različnih pogledov.

Po mnenju prvega moža nove gornjeradgonske občine je občinsko upravo lažje oblikovati v tistih občinah, ki so ostale v okviru starih meja. Hkrati so se dogovarjali, da bi za novonastale občine, to so Gornja Radgona, Radenci in Sveti Jurij, ustanovili skupno občinsko upravo, kar se jim je zdelo v tem trenutku najracionalnejše. Kot kaže, pa dosedanje pogovori niso prinesli kakih konkretnih rezultatov. V dogovorjenem času so jim namreč iz občine Radenci sporočili, da naj bi zanje opravljali le nekakšna servisna dela. To se jim je zdelo zamalo, ker ne želijo, da bi bila skupna gornjeradgonska občinska uprava zgolj servis, pri čemer to zadevo primerjajo celo s servisom hladilnikov. Taka občinska uprava mora biti za celotno mandatno obdobje, sicer bodo načrti o skupni službi padli v vodo.

Ker je skrajni rok za dokončno odločitev 15. februar, bodo do tega datuma oblikovali tudi predlog za začasno sistemizacijo delovnih mest v občinski upravi. Če dotlej ne bo ustreznega odziva iz novih občin, v Gornji Radgoni razmišljajo o oblikovanju svoje ali skupne (začasne) občinske uprave. Ta naj bi bila predvsem na finančno-računovodskem področju in za družbene dejavnosti. Pri tem pa se bodo morali dogovoriti tudi glede razdelitve premoženja nekdanje skupne občine. O tem pa bo možno konkretnije spregovoriti šele po sprejetju zaključnega občinskega proračuna novonastalih občin Gornja Radgona, Radenci in Sveti Jurij, torej konec letošnjega februarja. Že zdaj pa je možno povedati, da bo največ težav pri določitvi deležev občin pri skupnih objektih in napravah. V tej zvezi se največkrat omenja večnamenska dvorana v Radencih, zapleti pa se pričakujejo tudi pri delitvi premoženja iz stanovanjskega in zemljiškega sklada. Predvidevajo, da bo zadeve lažje urediti na komunalnem področju. Pri tem so se namreč dogovorili, da javna komunalna služba, vanjo so vključeni odvoz odpadkov, oskrba s pitno vodo in drugo, deluje v treh omenjenih občinah kot doslej, ne glede na dosedanje zaplete.

MILAN JERŠE

Novinarska konferenca Pošte Slovenije v Mariboru

Kakovostnejše storitve

Na novinarski konferenci se je prvič predstavila Pošta Slovenije, katere sedež je preseljen iz Ljubljane v Maribor. Gre za družbo z omejeno odgovornostjo, ta status pa bo imela vse do sprejetja zakona o poštni dejavnosti. Tedaj bo namreč nastalo javno podjetje, katerega edini lastnik bo država. Povedali so, da znaša ustanovitveni kapital sto milijonov tolarjev. Sicer pa smo zvedeli podrobnosti o položaju in razvojnih načrtih novoustanovljenega podjetja Pošta Slovenije. Ta zaposluje okrog 5400 delavcev, ki naj bi obseg poštne storitve v letošnjem letu povečali za 5-odstotkov. Kot je bilo rečeno, čas zahteva, da se bodo poslednje tržnje obnašali. Eden temeljnih pogojev za to pa je vsestransko kakovostna storitev. Med drugim obljublajo uvedbo pospešene pošte znotraj Slovenije, špediterskih poslov, storitev od vrat do vrat, širitve denarnih storitev in ureditev delovnega časa pošt. Tako naj bi v 130 slovenskih poštah poslovali tudi ob sobotnih dopoldnevih.

Kot smo lahko slišali na novinarski konferenci, bosta poleg delovalna dva poštna centra, in sicer v Mariboru in Ljubljani. Vse to pa je seveda pogojeno z višino dohodka. Lansko devetmesečno izgubo, ki bo ob koncu leta zanesljivo še višja, bo pokrilo še staro PTT-podjetje Slovenije. Glavni razlog za primanjkljaj, ki znaša 3,5 milijarde tolarjev, je po njihovem mnenju v neustreznih cenovni politiki poštne storitve, saj npr. cene v prometu s pismi in dopisnicami krijejo le polo-

V Sloveniji je odprtih kar 528 poštne enote, kar nas po veljavnih merilih uvršča med strojno razvite evropske države. Tudi število prebivalstva na eno poštne enote je razmeroma nizko. Pošta pa se lahko pohvali tudi s tem, da že kar 93 odstotkov poštne pošiljke pride v enem dnevu od prejema na pošti do naslovne pošte.

Slovenije v Mariboru so prikazali tudi novo celotno in logotipno podobo podjetja pa tudi novo znamko s stiliziranim poštanim rogom. Z novim simbolom naj bi opremili zgradbe, vozila in poštne nabiralnike, spremenjene pa bodo tudi poštne uniforme. Vse to pa seveda ne pomeni, kot poudarjajo v Pošti Slovenije, da želijo spremeniti le simbol, ampak predvsem vsebino dela in odnos do uporabnikov poštne storitve.

MILAN JERŠE

slovanja. Dejali so, da ne bodo zaprli nobene pošte, odpuščeni pa ne bo noben poštni delavec. Se več: nekaj jih bodo morali celo na novo zaposliti. Sicer pa bodo večino denarja usmerili v tehnološko posodobitev večine poštne enote in storitev. V prvi vrsti razmišljajo o avtomatskih sortirnih strojih. To pa naj bi bil največji prispevek h gospodarnemu poslovanju. Na sedežu Pošte

Polemična razprava na seji občinskega sveta v Moravskih Toplicah

Zavrnjena ustanovitev zavoda za skupne upravne zadeve

Na tretji seji občinskega sveta Moravske Toplice pod vodstvom predsednika Štefana Kuharja, ki prihaja iz vrst socialdemokratske stranke, so precej pozornosti namenili obravnavi začasnega statutarnega sklepa. Ta se nanaša na pristojnosti čelovanja nove občine. Navzlic polemični razpravi naposled niso sprejeli omenjenega akta, v vodu pa je padel tudi predložen osnutek o ustanovitvi zavoda za skupno opravljanje upravnih zadev novih občin. O slednjem je bil govor tudi v drugih občinah prejšnje soboške občine, kjer pa so ga večinoma zavrnili. Najbolj vztrajno je njegovemu sprejemu nasprotoval svetnik Alojz Glavač (SDSS), ki je menil, da ustanovitev javnega zavoda ne bi pripomogla k racionalnemu trošenju sredstev javne porabe in učinkovitejšemu organiziranju občinske uprave, ampak podvajanju del upravne enote. Očitno sta se z njim strinjali kar dve tretjini svetnikov, ki so glasovali o omenjenem dokumentu, s čimer razlaga župana občine Moravske Toplice Franca Cipota (neodvisnega kandidata) zanje ni bila dovolj prepričljiva.

Sicer pa je morda marsikoga presenetil pisni zahtevek občanov Noršinec, ki se želijo izločiti iz moravske občine in se priključiti k mestni občini Murska Sobota. Med drugimi so omenili še vprašanje bencinske črpalke in odprtje mejnega prehoda v Prosenjakovcih, cesto Središče-Prosenjakovci in usodo državnega denarja za dvojezično poslovanje prejšnje občine Murska Sobota. Precej zanimanja pa je vzbudila informacija o načrtovani gradnji

večnamenskega objekta v Moravskih Toplicah, kjer naj bi ob ustreznem sofinanciranju dobili prostor še zavarovalnica, banka, pošta, kabelski televizijski studio in drugi. Slišati je bilo tudi nekaj kritičnih pripomb na račun slabega položaja Zveze zadrug Panonka in nasploh o poskusih centralizacije v kmetijstvu. Predsednik odbora za vloge in pritožbe je postal Janez Rožman, ki ga je predlagala Združena lista socialnih demokratov.

G. G., M. J.

Seja vlade

Program razvoja gozdov

Vlada je na svoji seji obravnavala program razvoja gozdov v Sloveniji, ki ga je pripravilo ministrstvo za kmetijstvo, gospodarstvo in prehrano. Tako je gradivo o gozdovih pripravljeno za drugo branje v državnem zboru.

Ugotovili so, da je bilo v letih 1991-1993 precej manj posekanega drevja kot v preteklosti. V primerjavi z obdobjem 88-90 kar za 67 odstotkov. Ob tem je treba zapisati, da je bil posek v državnih gozdovih realiziran v celoti, kljub pomankljivim evidencam o nedovoljenem poseku pa lahko trdijo, da je razlika posledica bistveno zmanjšanih sečenj v zasebnih gozdovih (1.192.000 kubičnih metrov oziroma le 53 odstotkov od možnega obsega). Na to pa so vplivale slabše razmere na trgu, saj je bila zlasti cena drobnih lesnih sortimentov razmeroma nizka. V tem obdobju so sečnjajo gozdov usmerjali delavci javne gozdarske službe na gozdnih gospodarstvih; od sprejetja novega zakona maja 1985 pa sodelovanje z lastniki usmerja Zavod za gozdove Slovenije v skladu z načrti za gospodarjenje z gozdovi. V teh načrtih je določen največji možni posek in njegova struktura, spodnja meja sečneje pa ni določena, saj je za lastnike gozdov obvezujoče posekati drevje le zaradi gozdnogospodarskih razlogov. Javna gozdarska služba bo s svetovanjem v prihodnje sečnjajo spodbujala v smislu prizadevanj za razvoj kakovostnih gozdov in za optimalno rabo lesa. Pri tem bo pomembno vlogo odigral sistem sofinanciranja redčenj na podlagi javnih razpisov, ki je določen s podzakonskim aktom.

V zadnjih letih so se zmanjšala vlaganja v gozdove, zlasti

obnova in nega gozdov ter gradnja gozdnih cest. Manjši obseg obnove gozdov je tudi posledica manjših sečenj in tega da je bilo v zadnjih letih gozdarstvo v obdobju tranzicije, ko stari zakon ni bil več spoštovan, za uveljavljanje novega pa je potrebno določeno zagonsko obdobje, predvsem pa optimalen in stabilen sistem financiranja iz proračuna. Organiziranje javne gozdarske službe in uvedba sistema sofinanciranja sta se v letu 1994 tudi na tem področju že pokazala kot učinkovita. Nega gozdov, ki je v letu 1993 dosegla skrb zbijajočo nizko raven, se je namreč v letu 1994 bistveno povečala, in sicer kar za 62 odstotkov v primerjavi s prejšnjim letom. Podobno je pričakovati tudi pri drugih vlaganjih v gozdove, če bodo zagotovljena sredstva za financiranje in sofinanciranje iz proračuna države. Financiranje iz proračuna v prehodnem obdobju je pokazalo, da so velike razlike med ciljnimi in dejanskimi financiranjem; najboljše je to izrazilo pri negi gozdov in gradnji oz. obnovi cest.

Manjše poškodbe so predvidljive

V del programa, ki zajema program sanacije gozdov, vlada oz. njeno ministrstvo ugotavlja, da gre za kompleksen problem, ki je odvisen od naravnih motenj in onesnaženja okolja, ki sta v programu

posebej obdelana. Sanacijo gozdov, ki so poškodovani zaradi onesnaženja, je mogoče predvideti vnaprej, zato so vključene v načrte za gospodarjenje z gozdovi in sofinancirane iz proračuna. Če je povzročitelj poškodovanosti gozda znan, lahko lastnik gozda ugotavlja in uveljavlja odškodnino na osnovi zakona o varstvu okolja. Sanacijo gozdov, ki je potrebna zaradi naravnih nesreč oz. požarov, ki povzročijo manjšo škodo, opravijo na podlagi načrtov, ki jih pripravi zavod za gozdove, sofinancirajo pa se iz proračuna. Del te škode se da naprej predvideti oz. prognozirati, zato se bo določen denar lahko zbral. Večje škode (požar, žled itd) pa bo urejal zakon o sanaciji posledic naravnih nesreč, ki je v osnutku.

Do sedaj so bili sprejeti vsi podzakonski predpisi, ki so potrebni za organizacijo in delovanje novega sistema gozdarstva, vključno s sistemom financiranja. Zaradi strokovne zahtevnosti oziroma novosti, ki jih je treba temeljito preučiti, še niso bili sprejeti pravilnik o načrtovanju, pravilnik o varstvu gozdov, pravilnik o gradnji in vzdrževanju gozdnih cest ter pravilnik o razvrščanju gozdnih zemljišč v katastrsko kulturo ter v kakovostne in katastrske razrede, vendar pa delo zaradi tega ne zastaja, saj na teh področjih uporabljajo še stare pravilnike. Manjkajoči predpisi so v postopku priprave in bodo predvidoma dokončani v prvem četrtletju 1995.

MARJAN HORVAT

Na pošti Slovenije za zdaj še niso zadovoljni z določeno obveznostjo Telecoma, ki je kot kapitalsko intenzivno podjetje dobilo 90 odstotkov skupnega premoženja prejšnjega PTT-podjetja, da pošti v prehodnem petletnem obdobju zagotavlja sredstva za pokrivanje izgube in delno tudi za njen razvoj.

Letos pa bo, kot so opozorili, vse drugače. Tako bodo prisiljeni razmišljati tudi o ceni storitev, ki bodo vsaj približno pokrile stroške. Za nabavo 3,5 milijarde tolarjev. Vodilni možje Pošte Slovenije so pri tem razkrili podatek, po bližnjem milijardu tolarjev lastnih sredstev. V ta namen so v Pošti Slovenije sprejeli program ukrepov za racionalizacijo po-

Oškodovanje družbene lastnine

Drugje so kradli drznejše

Ponovili izredne občne zборе zadrušnikov

Navkljub vsemu enovita Panonka

Kaže, da je zadrušnikom kmetijskih zadrug v sistemu Panonka končno vendarle jasno, kaj bi radi. Potem ko so pred nedavnim na večjem delu sej upravnih odborov in na izrednih občnih zbora splošnih kmetijskih zadrug zavrnili sanacijski program, ki so ga ponudili upniki, so se zdaj stvari obrnile v povsem drugo smer. Po prvotnem sanacijskem načrtu, katerega avtor je Jože Škulj iz Slovenske zadrušne kmetijske banke, naj bi namreč ukiniteli sedanje splošne kmetijske zadruge, obe zadružni podjetji, zadružno blagovno hišo in zvezo zadrug, ter se lotili celostne sanacije zadruga. Po mnenju avtorja sanacijskega programa je namreč celotni zadružni sistem Panonka prezadružen, zato pride v poštev le celostna sanacija, saj bi imela sanacija po posameznih pravnih osebah prej ali slej za posledico stečaj nekaterih pravnih oseb, s tem pa bi bil ogrožen tudi celotni zadružni sistem. Po predlaganem programu naj bi v okviru zadruga delovali dve hčerinski podjetji, ki ne bi bili obremenjeni z dolgi preteklosti in bi lahko tekoče normalno poslovali, vsa bremena preteklosti in premoženja, ki bi bilo namenjeno dezinvestiranju, pa bi prevzela zadruga »matična«, ki bi bila hkrati lastnik obeh hčerinskih podjetij, na ravni matere pa bi potekalo tudi odločanje.

Prav zaradi ukinitve upravljanja na ravni sedanjih pravnih oseb so se zadeve začele zapletati in, kot smo že zapisali, so se v večini splošnih kmetijskih zadrug zoperstavili enoviti sanaciji. Po temeljitem razgovoru z upniki, ki so po izrednem občnem zboru zveze zadrug, na katerem so potrdili odločitev prejšnjih izrednih zborov splošnih zadrug, obiskali vse pravne osebe, je večina vendarle spoznala, da posamična sanacija ne pride v poštev. Ker je bilo že sprejete odločitve mogoče spremeniti le na organih, ki so jih sprejeli, so imeli pred dnevi ponovne izredne občne zборе, na katerih so se zadružniki odločili za enovito sanacijo zadružnega sistema Panonka.

Po najnovejšem predlogu naj bi se vse sedanje splošne kmetijske zadruge, obe zadružni podjetji, zveza zadrug in zadružna blagovna hiša združile v enovito kmetijsko zadrugo s skupnim žiroračunom in centralnimi poslovnimi funkcijami. Na ravni sedanjih pravnih oseb bodo delovale zadrušne enote, ki bodo ohranile le nekatere pristojnosti. V zadružnih enotah bodo tako obravnavali poslovno politiko v svoji enoti, dajali pobude za naložbe v teh enotah, dajali bodo predhodno mnenje za dezinvestiranje, ki zadeva njihovo enoto, volili pa bodo tudi člane upravnega odbora iz svoje enote. Kot smo zapisali, bo odločanje potekalo na ravni zadruga, kjer bo deloval 25-članski upravni odbor, v katerem bo 21 članov iz vrst zadrušnikov, 3 iz vrst upnikov in 1 predstavnik delavcev. Na zadnjih izrednih občnih zbora so se zadružniki odločili le o novi pravni organiziranosti, že kmalu pa bo potrebno sklicati občni zbor nove enovite zadruga ter se podrobneje dogovoriti za sanacijo. Ta bo morala temeljiti na dezinvestiranju, z upniki bodo morali doseči dogovor o reprogramiranju obveznosti, zlasti kratkoročnih, potrebna pa bo tudi temeljita kadrovska obnova zadruga.

L. KOVAČ

Pomoč Phara Sloveniji

Zvezdnato obzorje doslej le za vlado in državne institucije

Kaj je Phare? Pobuda Evropske unije za gospodarsko povezovanje z državami srednje in vzhodne Evrope ali: tako se tlakuje pot in odgrinja zvezdnato obzorje Evropske unije državam, ki stopajo na pot sprememb iz zaprtega centraliziranega političnega in gospodarskega nadzora v evropsko gospodarstvo in družbo.

Svet ministrov Evropske unije se je decembra 1989 odločil pomagati Poljski in Madžarski pri podpori pomembnih sprememb, ki so potekale v teh dveh državah, ustanovljen je bil program Phare, dejavnosti pa so se začele 1990. Ko so se spremembe razširile še na druge srednje in vzhodnoevropske države, je število držav, ki so zajete v program Phare, naraslo z začetnih dveh na enajst v letu 1993. Med letoma 90 in 94 je Evropska unija za financiranje programa Phare iz svojega proračuna namenila 4.284 milijone evrov. Delež pomoči državam temeljijo na številu prebivalcev, bruto domačem proizvodu ter kvalitativnih kriterijih. Poljska, Madžarska in Romunija so največje prejemnice. In kaj države, članice Evropske unije, pričakujejo od prejemnic pomoči? Najprej se ozrejo po spoštovanju človekovih pravic, potem pa pričakujejo, da država ohrani predanost demokraciji in prehod k tržnemu gospodarstvu. Partnerske države Phara pa se potem same, torej vlade, odločajo o prednostnih področjih porabe denarja, ki jim je odmerjen v blagajni programa pomoči.

Slovenija je prejemnica različne tuje tehnične pomoči od leta 92, zaenkrat edina od nekdanjih republik. Uvrščena je tudi med 11 držav Srednje in Vzhodne Evrope, katerim je bila dodeljena pomoč za hitrejšo vključevanje v evropske integracijske procese.

Leta 92 je Slovenija prvič prejela tehnično pomoč Evropske unije ali iz programa Phare. Takrat 9 milijonov evrov, in sicer za tako imenovani prvi indikativni program Phare. Takrat je bilo sprejetih 21 projektov iz področij: privatizacije 2,5 milijona evrov, finančnega področja 1,6, infrastrukture in telekomunikacij 1 milijon, znanosti in tehnologije 1,6 in programa Tempus, ki je namenjen izobraževanju in štipendiranju naši strokovnjakov, 2,5 milijona evrov.

Leta 93 je bilo Sloveniji namenjenih 10 milijonov evrov, ki so jih razdelili 26 projektom. Prednostna področja drugega indikativnega programa so bila: razvoj zasebnega sektorja 4,2 milijona evrov, preustroj javnega sektorja z znanostjo in tehnologijo 2,8 milijona, rezerve 0,5 in program Tempus 2,5 milijona evrov.

Lani je bila pomoč težka že 24 milijonov evrov. Od tega 15 milijonov za tretji indikativni nacionalni program, 2 milijona za področje energetike, 3 za področje izobraževanja in 4 milijone evrov za program čezmejnega sodelovanja.

Za nacionalni program pomoči za leto 95 je odobrenih 19 milijonov evrov pomoči, ki pa se bo po napovedih med letom še povečala za osem milijonov. Celotna vrednost tuje tehnične pomoči naj bi se približala sto milijonom markam.

Slovenija je bila poleg nacionalnega programa deležna še pomoči iz naslova regionalnega sodelovanja (Multi Country) ter lani prvič tudi za obmejno sodelovanje z Italijo. Z vstopom Avstrije v Evropsko unijo pa se pomoč za čezmejno sodelovanje Slovenije razširja še na Avstrijo.

Dobri dve leti je Slovenija tudi prejemnica tehnične pomoči v okviru dvostranskega sodelovanja s posameznimi državami Nizozemska, Velika Britanija, Japonsko, ZDA, Avstrijo, Nemčijo in Italijo. Pomoč ocenjujejo na 20 milijonov evrov.

Koordinator tuje tehnične pomoči za Slovenijo je ministrstvo za znanost in tehnologijo, sogovornik za ta vprašanja pa je dr. Rado Genorio, državni sekretar na ministrstvu za znanost in tehnologijo.

– Od srede leta 92 je Slovenija vključena v pomoč Evropske unije, toda po znesku pomoči je na dnu lestvice. So potem v tej pomoči druge pozitivne vsebine, da Slovenija pomoč sprejema?

– S to oceno, da je Sloveniji dana skromna pomoč, se ne morem strinjati. Resda je bila pomoč v začetku majhna, toda morate vedeti, da en kriterij tu zelo prevladuje, in sicer obseg populacije. Pa še nekaj je. Nas so zmeraj gledali malo drugače, saj so pogledali tudi dohodek

prebivalca in na nekaterih področjih smo dosegli že takšno raven, da bi bila ponujena tehnična pomoč vprašljiva. Res da je v začetku šlo za tehnično, svetovalno pomoč, toda že v program Tempus je bilo zajetih naših 300 znanstvenikov, ki so se izobraževali na tujem in za to prejemale fantastične štipendije, tudi do 28 tisoč mark za deset mesecev. In povem vam, da to ni bil konsultantski denar, ampak suhi denar. Za samo izvedbo preustroja gospodarstva, sanacijo bank, pomoč pri privatizacijah pa je bil v začetku res konsultantski denar, torej razne študije. Po kobenhavskem vrhu pa je Evropska unija sprejela sklep, da mora Phare postati ne le instrument socialno-ekonomskega preustroja partnerskih držav, ampak instrument finančne pomoči in naložb. In na tem sestanku je bilo sprejeto, da se 15 odstotkov pomoči nameni za nove programe čezmejnega sodelovanja. To pa je v celoti naložbeni denar.

Pomembno za Slovenijo je, da vstopa v program pomoči prav v času, ko se je pomembno spreminila politika Phara, ki se usmerja od svetovanj k naložbam.

– Milijoni že prejete tuje pomoči naše regije, gospodarsko manj razvite in demografsko ogrožene, se oplazili niso, kaj šele da bi od tega imeli koristi. Kaj lahko pričakujemo v prihodnje, ali bodo na svoj račun prišle tudi regije?

Dosedanja dvehletna pomoč je bila predvsem nacionalna pomoč Phara slovenski vladi in njenim resorjem. Če pogledamo leto 93, je glavnina pomoči res ostala v centru za institucijsko gradnjo, za razne študije ali sploh funkcioniranje države. Zato imate prav. Že lani pa se je začel projekt čezmejnega so-

deltovanja z Italijo, za kar je bilo namenjenih 4 milijone evrov. Sedaj je članica Unije tudi Avstrija, pa se sodelovanje razširja. Šele sedaj lahko pričakujemo, da bo del pomoči prišel tudi v obmejno, manj razvita ali demografsko ogrožena območja.

– Kdaj bo potrjen program čezmejnega sodelovanja z Avstrijo? Koliko denarja mu bo odmerjenega?

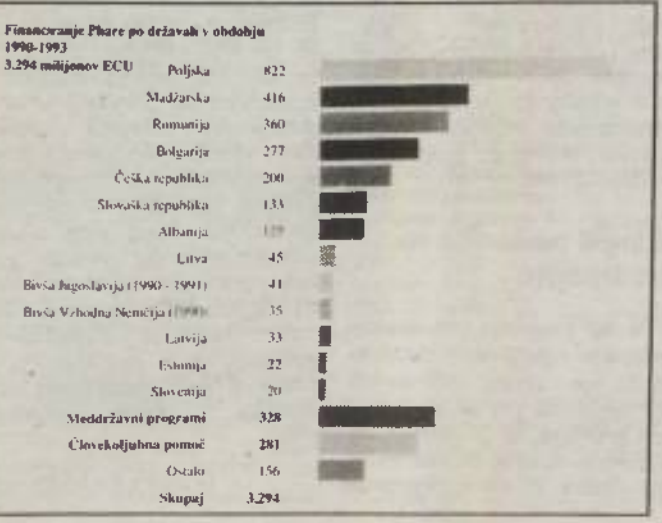
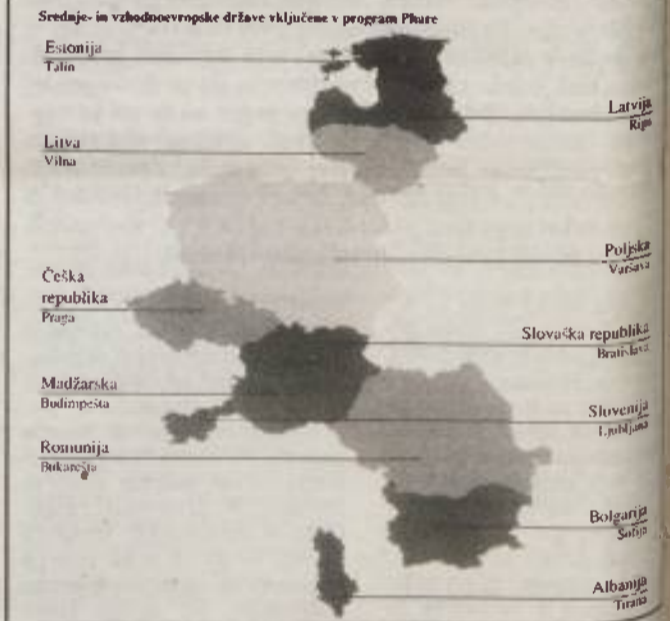
Sedaj smo bili v fazi zbiranja informacij in iz raznih resorjev smo pripravili 50 projektov. Predlogi so na tako imenovani krajši listi, poročila, malo pa bo program potrjen marca, izjaviti pa se bo začel juniju. Zanj naj bi prejeli tudi 4 milijone evrov pomoči. Tisto, česar program Phara ne bo zaobil, bomo podprli komplementarno s sredstvi avstrijske tehnične pomoči.

Oškodovanje družbene lastnine po 48. a členu	
Napravna delitev dobička	15 938 860
Nedokumentirano ali nemišljeno izplačevanje	
partikalnih zneskov	7 688 000
Neutemeljen odpis terjatev	19 926 385
Nepravilna razporeditev revalorizacijskih sredstev glede na strukturo kapitala	45 019 944
Druga oškodovanja po 48. a členu	310 922 975
Neodpadni prenos kapitala zunaj ustovljene oblike	8 868 000
Poročila po užitni obsesti mezi in prenehanju nejužnosti	27 336 170
Skupaj oškodovanje po 48. a členu	428 592 240

Oškodovanje družbene lastnine po 48. členu	
Zmanjšanje premoženja podjetja	25 522 000
By pass podjetja	39 280 302
Sklaitno oškodovani pogoji	64 511 525
Skupaj oškodovanje po 48. členu	129 313 918

nov ali 3,7 odstotka (v Sloveniji je bilo po tej poti storjenega skoraj 15 odstotkov vsega oškodovanja). Druga oškodovanja za pomurska podjetja so znašala 310 milijonov ali skoraj 73 odstotkov (za Slovenijo le 30 odstotkov). Primerjava torej, ki zaradi pomembnega razhajanja lahko vodi k trditvi, da so v podjetjih naše regije »škrtali« družbeno premoženje drugače kot v drugih slovenskih podjetjih.

Murskosoboška območna enota Agencije je do konca decembra vložila le šest ovadb (v Sloveniji 68), tri pravne osebe je ovadila zaradi storjenega

MAJDA HORVAT

Ljutomerska Krka

Milijoni zelenih dolarjev za zelena zdravila

Krka, tovarna zdravil iz Novega Mesta, je javnosti prek novinarjev sporočila, da je za njo zelo uspešno poslovno leto. V farmacevtski dejavnosti so prodali za 230 milijonov ameriških dolarjev izdelkov in blaga ali za petino več kot leta 1993. Krka Kozmetika je prodala za 18 milijonov in Krka Zdravilišče za 17 milijonov ameriških dolarjev storitev. Napovedujejo tudi, da bo prodaja na zaposlenega v farmacevtski dejavnosti v tem letu znašala 100 tisoč ameriških dolarjev.

Na zaposlenega več kot sto petdeset tisoč dolarjev

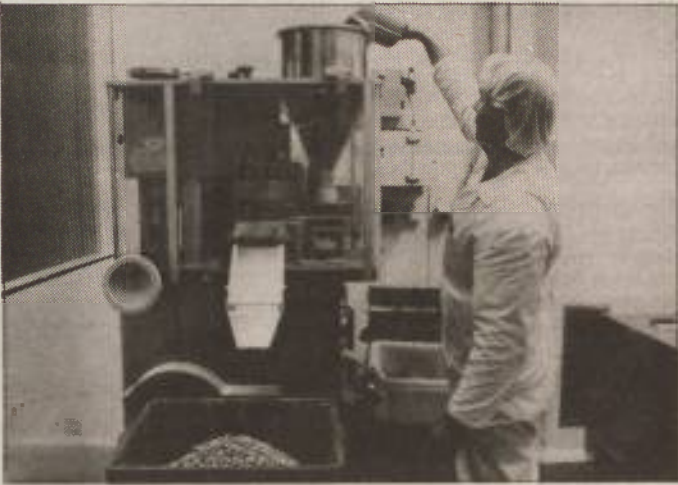
»Delavci obrata za proizvodnjo zdravil smo enako produktivni kot delavci Krke v Novem mestu. Naša proizvodnja znaša letno okrog 25 milijonov dolarjev.« je povedal direktor Krkinega obrata v Ljutomeru Anton Kapun. Če vemo, da je v Ljutomerskem obratu zaposlenih 160 delavcev, potem to pomeni, da so pri njih že dosegli cilj prodaje stotih tisočakov, saj je njihov izvoz na zaposlenega presegel 150 tisoč ameriških dolarjev. To je zgodba o Krkinem uspehu, ki bo kmalu dobila tudi lastnike. Tujcem je ne nameravajo prodati in prav zato že sedaj vabijo javnost, da v javni prodaji odkupijo del podjetja.

Ljutomerski obrat, ki je začel z delom osemdesetega leta, je bil zgrajen za proizvodnjo klasičnih farmacevtskih proizvodov oziroma zdravil, tako kot v Novem mestu, ter za proizvodnjo specifičnih proizvodov ali pastil. Do predlani so delali na obeh proizvodnih linijah, potem pa se je začelo veliko povpraševanje po specifičnih farmacevtskih proizvodih, pastilih za otroke, športnike, septoletah, mineralnih pripravkih Duovit in drugem. V osemdesetih letih so mesečno opravili okrog 200 tisoč, lani in letos pa že 2 milijona 200 tisoč pakiranj ali desetkrat več.

Posodobitev za štiri milijone pakiranj

»Večino ali kar 80 odstotkov izvozimo na vzhod. Poljsko, Češko, v Rusijo, Madžarsko, zahteve pa so iz dneva v dan večje. Tako se sedaj pripravljamo na posodobitev tovarne, tako da bi z novo opremo proizvodnjo povečali na 4 milijone pakiranj mesečno. Naša prodajna mreža nam zagotavlja prodajo vsega proizvedenega v takih količinah do leta dva tisoč in najbrž še dlje, zato smo se v investicijskem sektorju odločili za preureditev.« je povedal sogovornik. Vzhodne države, ki kupujejo slovenske farmacevtske izdelke, so ne le pomemben kupec, ampak tudi dober plačnik, zato se v Ljutomerskem Krkinem obratu upajo lotiti naložbe, za katero

bodo samo letos morali odriniti deset milijonov mark. To bo zadostovalo v glavnem samo za gradbena in obrtna dela ter le delno za opremo. Slednje bodo

kupili šele proti koncu leta ali v začetku prihodnjega leta.

Da pa so že doslej zmogli prek dva milijona pakiranj na mesec, so za novo opremo ter posodobitev že lani namenili okoli tri milijone mark in pol.

»Ob tistih najosnovnejših strojih smo kupili še nov kotel za pripravo sladkornih talin, tabletirko, linijo za avtomatsko dražiranje in nov stroj za pakiranje. Seveda pa k temu spada še marsikaj, različna dvigala, vilicarji, laboratorijsko opremo in drugo.« je rekel direktor Ljutomerskega obrata Anton Kapun.

Širitev proizvodnje in nove zaposlitve

»Lani smo povečali število zaposlenih za 29 ljudi, ko pa bo končana letošnja naložba, bomo dodatno zaposlili predvsem visoko strokovno izobražene ljudi in tehnike pa tudi nekaj proizvodnih delavcev. Vendar sedaj števila novih zaposlitvev še ne moremo napovedati, to pa zato, ker je iz dneva v dan proizvodnja farmacevtske opreme takšna, da zahteva manj, vendar visoko usposobljene ljudi. Sedaj tovarna tudi ni v celoti prilagojena tako obsežni proizvodnji, zato še delamo v treh izmenah, medtem ko bomo po rekonstrukciji delali v dveh.« je dejal Anton Kapun.

Začeli so s 64 zaposlenimi, sedaj pa jih je 160, 7 z visoko izobrazbo farmacevtske in kemijske smeri, 2 z višjo, 24 teh-

nikov predvsem kemije in farmacije. 13 vzdrževalcev, preostali pa so delavci v proizvodnji. Ti so končali dveletno usposabljanje v tovarni ter si pridobili interno kvalifikacijo. Ljutomerski obrat torej ima vse službe, razen kontrolnega analitskega laboratorija, za razvoj, nabavo, prodajo pa tudi računovodstvo v Novem mestu. S sodelovanjem so zelo zadovoljni, saj se po besedah

tem predelajo ali, kot sami pravijo, konfekcionirajo v končne izdelke. Ostanke torej ni, zagotavljajo v vodstvu Ljutomerskega obrata.

»Krka pa je tudi poskrbela, da smo v tovarni vgradili najboljše filtre za zbiranje nastalega prahu, ki ga potem odvažamo na neškodljivo uničevanje v Novo mesto. V tovarni pa imamo tudi tri vrste kanalizacije, za meteorno vodo, fekalije in tehnološko odpadno vodo, ki teče prek nevtralizacijskih naprav, da postane neoporečna in da jo potem tako spuščamo v kanalizacijo.« je povedal direktor obrata Krke v Ljutomeru Anton Kapun, ki tudi napoveduje, da bodo kmalu odprli tovarniška vrata za vse, ki si jo želijo ogledati.

MAJDA HORVAT
FOTOGRAFIJA: NATAŠA JUHNOV

Kako »črni dilerji« uničujejo poštene uvoznike traktorjev ali kaj so nam povedali o boju za slovenski trg v Trgoprevozu in Gorenju Trgovini

Ne zeleni in rdeči, temveč črni (traktorji)

Lenarški Trgoprevoz je od 1991. leta največji uvoznik romunskih traktorjev Universal; v zadnjih treh letih so jih prodali okrog 1800. Lani septembra so v Hrastovcu odprli obrat za montažo traktorjev, saj je njihov posel s tovarno UTB prerasel meje klasične kooperacije. Toda o tem ob drugi priložnosti. Tokrat se želimo posvetiti problemu, s katerim se je Trgoprevoz srečal sredi lanskega leta: čeprav so ekskluzivni zastopniki in prodajalci traktorjev Universal za Slovenijo, so se na slovenskem trgu pojavili traktorji »mimo njih«, torej na črno; bili so seveda cenejši, toda brez ustreznih papirjev in zagotovljenih servisov. Zaradi teh traktorjev mora Trgoprevoz še januarja in februarja letos prodajati lansko zalogo, skupne škode zaradi črnega trga pa bo najmanj pol milijona mark.

»Hoteli so nas namerno uničiti«

»Sumimo, da je bil črni trg lani nastavljen z namenom, da nas uničijo. Žal se to še vedno dogaja in črni uvozniki še naprej uvažajo traktorje, ki so bili narejeni za romunski trg.« je povedal Vlado Čeh, vodja komerciale v Trgoprevozu Lenart. Pripravljajo sodni pregon, vendar to ni zadeva, ki bi jo lahko rešili čez noč. Trgoprevoz ima dovoljenje za uvoz traktorjev (delov) po znižani carinski stopnji, česar črni uvozniki nimajo, torej se jim bo uvoz podražil in ne bodo mogli biti več konkurentni. Prav tako skupaj z romunskim partnerjem pripravljajo še nekatere »zadeve«, da bi ta problem rešili tudi v okviru romunske zakonodaje. Vsekakor sta proizvajalec in država proizvajalca dolžna zagotoviti »ekskluzivnost« partnerju iz Slovenije.

»Ti uvozniki so vsi sodelavci Zetorja ali kako drugače Gorenja. Tega seveda ne morem dokazati, prav gojivo pa imam

dovolj zanesljive informacije, ki na to kažejo. Imena uvoznikov so znana, na primer Gamit iz Rečice oziroma konkretno ime Miran Tratnik, ki je prej trgoval izključno z Zetorjevimi rezervnimi deli. Poudarjam: izključno! Ta si je poiskal pajdaše v distribuciji teh traktorjev pri tistih, ki pri nas niso uspeli, eden od njih je Lah iz Komende, ki je sicer zastopnik Zetorja, drugi pa je HC Klas iz Loč pri Poljčanah, ki se sicer ukvarja s prodajo gradbene mehanizacije in traktorjev Zetor. Poleg tega imamo tudi informacijo, da nam je tale kompanija poskušala prevzeti nekatere pogodbene serviserje, da bi servisirali tudi njihove na črno uvožene traktorje. Vemo, da bodo poskušali še naprej kaliti vodo, če jim bo uspelo, je pa vprašanje. Mi in naš romunski partner bomo poskušali storiti vse, da se to ne bi zgodilo,« je odločen g. Vlado Čeh.

Verjamemo, da namerava UTB tudi v prihodnje resneje sodelovati s Trgoprevozom, saj so minuli teden podpisali pogodbo s slovenskimi podjetji

Slovensko gospodarstvo se bo predstavilo v Luzernu v Švici na sejmu LUGA – Organizator predstavitve je Pomurski sejem

Slovenija v Švici

Koliko je Švica podobna Sloveniji oziroma koliko je Slovenija podobna Švici? Resda sta obe zunaj Evropske unije, ena nalašč, druga nehote. Obe sta majhni in pestri državi, le da je v eni standard mnogo višji kot v drugi. Res pa je, da bi bili lahko druga drugi še kako koristni.

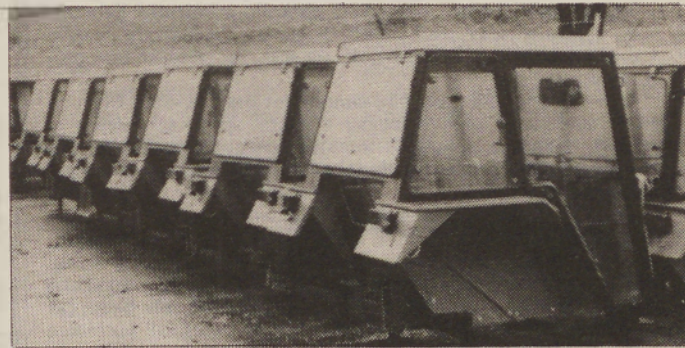
Letos bo Slovenija gostja na svetovno znanem sejmu LUGA v Luzernu. Lani je bila gostja Češka, da bo v letu 1995 Slovenija, pa so se odločili že takrat. Pravzaprav so predstavniki iz Luzerna lani obiskali kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni. Nad organiziranostjo, še posebno pa nad strokovnim timom so bili nadušeni. Z njihovim posredovanjem so se na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije odločili, da ponudijo organiziranje predstavitve slovenskega gospodarstva v Švici kolektivu Pomurskega sejma. To je po eni strani velika čast, po drugi pa tudi precejšnja odgovornost. Morali so začeti s pripravami kar jeseni leta 1994, obiskati Luzerno v Švici, se dogovoriti o vseh podrobnostih in izdelati program predstavitve, tako da so lahko januarja 1995 poslali slovenskim firmam razpis za sodelovanje na kmetijskem sejmu LUGA v Luzernu, ki je tudi splošni sejem. Slovensko gospodarstvo ima možnost predstavitve na 600 do 800 kvadratnih metrih razstavnih površin.

Cilj predstavitve slovenskih podjetij kmetijske, živilsko-predelovalne in druge stroke je, da bi švicarske in slovenske firme navezale stike na višji ravni, kajti takšno srečanje in spoznavanje omogoča (predvsem slovenskim podjetjem) številne možnosti pridobitve poslov, ideje za nove proizvodne programe (ki so slovenski industriji še kako potrebni) in prav tako možnost sklenitve kooperacijskih pogodb.

Hkrati naj bi na sejmu, ki bo konec aprila in v začetku maja, predstavili identiteto Slovenije. To naj bi dosegli z razstavo zares izvirnih slovenskih izdelkov, na primer steklarskih, pečarskih ali lončarskih, slamarskih in drugih, ne bi pa smele manjkati niti idrijske čipke. Slovensko identiteto pa naj bi predstavljale tudi blagovne znamke znanih podjetij, kot so Mura, Radenska, Iskra in drugi.

Prijave za predstavitev slovenskega gospodarstva na sejmu v Švici zbirajo do konca februarja.

BBP

Zaradi lanskega »črnega« uvoza in prodaje Universalovih traktorjev je lenarško podjetje oškodovano za najmanj pol milijona mark.

v vrednosti 10 milijonov mark, kar je protivrednost uvoza 990 traktorjev Universal in 30 odstotkov več kot leto prej. Prav tako nameravata Trgoprevoz in UTB sredi leta 1995 ustanoviti mešano družbo. Za prihodnost se kljub nevšečnostim na trgu ne bojijo: »Naša prihodnost je v nenehni izboljševanju kakovosti in v sprejemljivih cenah.«

»Tudi nam se dogaja enako...«

Ker so v podjetju Trgoprevoz v Lenartu sumili, da stoji za vdorom »črnih traktorjev« njihov konkurent, ki uvažuje češke traktorje Zetor, smo povprašali direktorja Gorenja Trgovine, ali so se res odločili za take vrste konkurenčni boj. Alojz Kovše, direktor Gorenja Trgovina d.o.o., je obtožbe odločno zanikal:

»Nimam nobenega vpliva na te dilerje in o tem nič ne vem. Zagotavljam vam, da Gorenje Trgovina pri tem nima nič. Povsem enake stvari se lahko dogajajo pri uvozu naših traktorjev. Take stvari so se dogajale tudi nam, počele pa so jih

povsem iste firme kot njim. Najprej bodo morali narediti red pri proizvajalcih. Enako se dogaja pri uvozu avtomobilov, saj naj bi kar 30 odstotkov avtomobilov uvozili na črno.«

Kako torej rešiti problem, pred katerim so se znašla podjetja, ki veliko truda, časa in volje vložijo v vzpostavljanje stikov, nagovarjanje k dolgo-ročnejši povezavi in prizadevanje za višje oblike sodelovanja? Dejstvo je, da zakon, ki bi prepovedoval takšno nelojalno početje slovenskih uvoznikov, ne obstaja. Kupec sam izbira, če bo kupil rdeči, zeleni, ali »črni« traktor. Prodajalec takšnega traktorja mu bo tudi zagotovil popravilo, izdal garancijo, vprašanje je le, če bo njegov serviser tudi zares usposobljen za popravilo takšnih traktorjev. Prav gotovo bi morali ineti uvozniki, ki so razvili višje oblike gospodarskega sodelovanja (kooperacije, ustanovitve mešanih družb), tudi večjo zaščito. Na žalost pa je tako, kot je še omenil g. Kovše, da se po carinskem zakonu obravnava uvoz zobne paste in traktorja enako.

BERNARDA B. PEČEK

Svetovno srečanje otrok

»Naša Disney magazin network, ki ima v Evropi, na Bliskovem vzhodu, v Južnoafriški republiki, Mehiki in Združenih državah Amerike vsak teden okrog 45 milijonov gledalcev, je lani organizirala 1. svetovno srečanje otrok s poudarkom na likovnem oblikovanju. Letos so na to srečanje, ki bo od 17. do 20. maja v Parizu, povabili tudi Slovenijo. Tudi tokrat bo šlo za veliko risarsko tekmovanje, udeleženci pa bodo skupaj napisali in sprejeli tudi listino o okolju. In kdo se lahko uvrsti na to srečanje iz Slovenije? Revija Miki miška, ki organizira pri nas neko karkino predtekmovanje, bo izbrala strokovno komisijo, ki bo ocenila vse risbe in izbrala najbolj ustvarjalno na temo Zaskrbljenost in sanje glede okolja. Risbe je treba poslati najkasneje do 15. tega meseca na Egnat Slovenija, Gubčeve brigade 74, 61108 Ljubljana. Natečaj in srečanje je namenjen osnovnošolcem v starosti od 8 do 12 let. Zmagovalec bo dobil povabilo za brezplačno udeležbo na svetovnem srečanju otrok. Vsekakor se prijavitelj plačila potruddi.

J. G.

Telefon za pomoč v stiski

Človek je po besedi človek

»Spočeta beseda, logos, je del človekovega bistva, človeka samega. Kot taka je tudi docela neodtuljiva od človeka; je del njegovega življenja; po njej človek dobesedno duhovno diha; ko preneha to duhovno dihanje spočetja besede, se zruši stavba človekove osebnosti. Zdaj smo dobili globlji vpogled v bistvo žive besede: le-ta je izraz človekovega duhovnega življenja, je del človeka samega.

Človek komunicira s sočlovekom in svetom predvsem po besedi in le v besednem stiku se znajde na specifični višini. Človek je človeku človek po besedi; ali še krajše; človek je po besedi človek.

Te spoznavne globke misli dr. Antona Trstenjaka v človeku vzbudijo nemir, ga silijo v premišljevanje in potem more spoznati, da je človeku beseda kot kruh. Da jo potrebuje, ker je le po besedi človek. Ampak beseda izven in prazno, če zaveda v stene, nemo rastlinje in živali, potrebuje mesto, kamor jo je mogoče »položiti«, z njo pa del sebe. Besedo je treba občutiti. Človek se torej mora pogovarjati s človekom, vedno in še posebno v trenutkih stiske. Sami pri sebi pa spoznavamo, da se pogovarjamo čedalje manj ter morda osupnemo ob spoznanju, da se večkrat sploh ne znamo pogovarjati. Mar se nismo že znašli v življenjskem položaju, da bi se pogovorili s človekom. ki je v stiski ali morda bolan, najraje izognili? Ali drugače, mar nismo že doživeli trenutka, ko bi se želili pogovoriti z neznancom ali nekom, ki bi nas hotel poslušati, ne da bi nam bilo treba razkriti svojega obraza? Telefon za pomoč v stiski se je dokazal kot dober pomočnik za komunikacijo človeka s človekom.

»Na murskosobotskem centru za socialno delo so že imeli idejo za odprtje otroškega telefona, potem pa smo združili sile, ideje, dodali organizacijske rešitve ter odprli TOM, telefon za otroke in mladostnike, ter SOS, telefon v stiski za odrasle. TOM naj bi se postopoma povezal tudi v nacionalno mrežo telefonov za otroke v Sloveniji.« je o začetkih telefona za pomoč v stiski v naši pokrajini povedala strokovna vodja dr. Erika Zelko, sama z bogatimi izkušnjami svetovalnega dela pri ljubljanskem telefonu za pomoč. Tudi pri nas so se torej srečali ljudje, pripravljeni pomagati človeku, svetovalci, prostovoljci, drugače pa zdravniki, zdravstveni, pedagoški, socialni delavci. Sami z izkušnjami dela z ljudmi ter poklicno zavezani k molččnosti.

»Zelo pomembno je, da je telefon anonimen. Ljudje kličejo, ko so v stiski, in telefon je eno od sredstev, ko ostaneš anonimen, pogovor pa potrebuješ, ker ti je razbremenitev. Da, to je zelo pomembno, anonimnost in zavezanost svetovalcev k molččnosti. Drugo je seveda v primeru, ko klicatelj izrecno pove, da želi konkretno pomoč. V pogovoru se namreč dostikrat odpirajo teme, o katerih neradi govorimo, večkrat se načenjajo tabu teme, o katerih se ne govori, vemo pa, da so tu. Zato se je lažje pogovarjati z nekom, ki ga ne vidiš, kot pa z nekom, ki ti je blizu.« je pojasnila dr. Zelnova.

V pogovoru prek telefona pa se odgrinja tudi tisto, kar se dogaja za vrati stanovanja, v družinah in medčloveških odnosih.

»Problemi v družini, partnerskih odnosih, problemi v ljubezni, šoli, nerazumevanje med otroki in starši, alkoholizem, nasilje v družini, samomor, depresivnost, dolgčas, pri starejših tudi problemi z zdravjem.

V Prekmurju smo po številu samomorov prav na vrhu. Eden od ciljev telefona je tudi, pomagati v akutni stiski, saj telefon ni terapija, lahko pa pomaga v trenutku stiske. Če bo naš telefon primogel k temu, da bo število tako unrnih manjše vsaj za enega, bo to že veliko.

Drugo je to, da naši zdravniki v ambulantah ugotavljajo vedno več psihosomatskih obolenj. V teh primerih pa je dostikrat potreben pogovor za razbremenitev. Telefon je torej lahko v pomoč tudi določeni stroki.« je razmišljala dr. Erika Zelko. Od tega, kako bodo telefon sprejeli ljudje, bo potem odvisno, ali bodo čas odprtega telefona morda podaljševali ter ga prilagajali potrebam ljudi. Za otroke in mladostnike je vsak delavnik od ponedeljka do petka od 18. do 20. ure, za odrasle pa v petek in soboto od 20. do 23. ure.

MARJDA HORVAT

Seja vlade

Za raziskovalno dejavnost

Vlada je na svoji zadnji seji obravnavala tudi predlog zakona o organiziranju in financiranju na področju znanosti in tehnologije.

Gradivo je pripravilo ministrstvo za znanost in tehnologijo na lastno pobudo in ob tem upoštevalo pobude za spremembe iz vrst raziskovalnih ustanov in priporočila študije Phara. Cilj zakona je, nadomestiti sedanji zakon o raziskovalni dejavnosti in s tem omogočiti prilagoditve zlasti v smeri povečanja avtonomije stroke, deetatizacije in decentralizacije ter se približati prevladujočim evropskim ureditvam. Namen zakona je predvsem povečati učinkovitost javnega financiranja znanosti in tehnološkega razvoja. Predlog zakona sta predstavila minister dr. Rado Bohinc in državni sekretar Ciril Baškovič. Zakon izhaja iz načela, naj se z njim urejajo organizacijska, statusna in finančna vprašanja raziskovalne dejavnosti le na tistem področju, ki je v javnem interesu in do koder segajo sredstva državnega proračuna. Javni interes zajema raziskovalno dejavnost, dejavnost raziskovalne infrastrukture in usposabljanja raziskovalcev. Javni interes se nanaša predvsem na zagotavljanje zadosti kakovostnih znanstvenoraziskovalnih zmogljivosti na razmeroma širokem področju ved oziroma strok, ki so nato na voljo za uporabne raziskave in razvoj za naročnike. To je ena od modernih funkcij države na tem področju.

Uskladitev prežिवnin

Vlada je na današnji seji sprejela tudi sklep o uskladitvi prežिवnin, ki bodo od 1. februarja 1995 višje za 9,3%.

MARJAN HORVAT

Porodniške pravice kot sta jih imela Adam in Eva

»Zbrali smo se, dragi gostje, da od najbolj poklicanih poslušamo, kako bi bilo, če bi matere dobivale otroške dodatke tri leta, če je v mehki razlezeni govoricah pozdravil neštevilne udeležence okrogle mize predsednik nekdanje odranske krajevne skupnosti. Ker krajevna skupnost predaja svoje posle novi občini, je nadaljeval, tudi on predaja besedo. Za »predujim stolom«, za voditeljskim omizjem, ob povabljenih ni sedel občinski župan, marveč predsednik odranskih krščanskih demokratov Jože Kociper.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družinskih prejemkih, ki se mu v občini rabi pravi »zakon o porodniški«, je državni zbor poslala poslanska skupina krščanskih demokratov. Gre očitno za tako ali drugače popularen zakon, zakon, ki omogoča politično promocijo, kar se vidi ne samo po prvih odzivih javnosti nanj, ampak tudi po tem, kako se do njega vedejo vladni koalicijski partnerji. Združena lista omenja vložitev tega predloga kot kršenje koalicijske pogodbe, čeprav je dejstvo, da med njo in SKD-jem ni nobene take pogodbe. Očitno je torej, da je zakon prvovrstna politična tema in mogoče je celo domnevati, da levica do njega ne bi imela toliko pomislekov, če bi se ga spomnila ona.

Štefan Kociper, poslanec SKD-ja, je prvopodpisani pod predlogom zakona. Namen zakona je na odranski okrogli mizi predstavljal iz širkega konteksta. Pripravili so ga v manj kot dveh mesecih, ker se jim je zdelo, da je evropsko leto družine morda, ne da bi se v državi za družine kaj naredilo. »53. člen Ustave pa državi nalaga, da mora ustvarjati razmere, ki so potrebne za varstvo materinstva, očetovstva ter otrok.«

Pravic, ki jih daje zakon, ni obvezno koristiti, tako je samo s »čistim« porodniškim dopustom, ki znese 105 dni. Zakonsko možnost bi po predlogu predlagateljev lahko koristila oba starša, seveda ne oba sočasno. Nekaj časa, na primer prvo leto ali dve, bi bila na dopustu mati, tretje pa oče. Ali pa obratno. Edina omejitev je seveda ta, da moška oseba ne more roditi.

»Liberalce moti,« je rekel Kociper, »ker smo pri izvajanju zakona vzeli za temelj svobodo. Češ, da je to njihovo načelo. To je načelo krščanske demokracije, katere program temelji na krščanskem etosu. Po izgonu Adama in Eve iz raja je vprašanje svobode temeljno.«

Krščanski demokrati menijo, da se s podaljšanjem porodniškega dopusta povečuje svoboda. Zakona ne vidijo kot populacijskega zakona, kot tistega, ki naj bi povzročil povečanje števila prebivalstev. Možnost, ki jo odpira, naj bo možnost za svobodo staršev, da se odločijo za več otrok. »Zaradi lastne komodnosti pozabljam na svoj rod. Prvenstvena naloga človeka je, da skrbi za svoj rod.«

S podaljšanjem porodniškega dopusta naj bi se tudi zagotovil intenzivnejši stik med starši in otroki. Kociper se je skliceval na izsledke socialnih znanosti, ki pravijo, da je starost do treh leta tista, do katere se mora otrok razvijati v družini. Slovenskih otrok do tretjega leta starosti pa je v vrtcih več kot v zahodnoevropskih državah. »Vlada predlogu zakona nasprotuje. Po njenem zaposlene ženske nočejo podaljševati porodniškega dopusta, ker jih to zapostavlja pri karieri in jim zmanjšuje možnost zaposlitve. Pravijo tudi, da naj bi jih zakon potiskal za štedilnike.«

Državni svetnik dr. Jože Magdič je nastopil proti diskreditaciji štedilnika. »Kaj pa je tako strašnega v tem štedilniku? Štedilnik je lahko tudi simbol zdravja, tako rekoč simbol stabilnosti države.« Po njegovem je dom razvrednoten, »biti doma je dandanes zlo.« Ne strinja

se s tistimi, ki pravijo, da bi tak zakon zmanjševal možnosti za kariero žensk. »Kako da se ne bi mogle izobraževati, če bi bile doma! Šele takrat bi se lahko izobraževale, ker bi imele čas.«

Poslanec SKD-ja Izidor Rejc je dejal, da bodo on in drugi poslanci v državnem zboru »zavili v razne varljive pakete še marsikateri javni dolg in vi ga boste plačevali. Ta zakon države ne bi stal veliko, kolikor pa bi stal, bi bilo vredno, ker je za otroka, omogoča mu družinsko toplino, ko je je najbolj potreben.«

Proti in za

Ker je novinarska svoboda pri pisanju poročila omejena, potrebno se je namreč vzdržati komentarja, naštejmo tukaj najprej argumente, ki se slišijo proti zakonu o podaljšanjem porodniškega dopusta in potem še tiste za.

Proti: zakon potiska ženske za štedilnik; omejuje jim možnost zaposlitve in karriere; zmanjšalo se bo število zaposlenih v vrtcih; državo bo to stalo kar nekaj denarja; zakon je populacijski, iz žensk hoče narediti rodilne naprave in jim s tem jemlje svobodo; omejuje jih na nosilke maternic; pogosto se dogaja, kot je rekla ena od obeh obiskovalk okrogle mize v Odrančih, da otroci slišijo prve pravljice šele, ko pridejo v vrtec, iz česar sledi, da

vsaka družina ni že sama po sebi vrednota.

Za: kjer družina ni vrednota, tam pač ni pravljic in zakon lahko splošno stanje samo izboljša; če pa družina je vrednota, je ženska za štedilnikom njen najdragocnejši dragi kamen; zakon ne obvezuje, tista, ki hoče kariero, se lahko odpove njegovim implikacijam; ker ga ne bodo koristile vse matere, bo sprostil mesta v vrtcih za otroke v starosti od 2 do 4 let, ki jih naj-

bolj primanjkuje; če bo v manj otrok, bo življenje lepše; ker bo namesto upravičenosti in upravičencev, ki bodo na porodniškem dopustu, potrebno zaposlene brezposelnih - torej bo država manj stalo plačevanje nadomestila za brezposelne. Zakon je kakor oje voza, ruski pregovor. Lahko ga odmakamo kamor hočes. ŠTEFAN KOCIPER

KMEČKA DRUŽBA

je odličen partner pomurskemu gospodarstvu.

Pravimo:

kmetijstvo in prehrabena industrija za varnost, turizem za donosnost.

Vemo:

Pomurje je regija, ki ima velike razvojne možnosti v kmetijstvu, prehrabeni industriji in turizmu.

Certifikate lahko vložite v poslovalnicah Hranilno-kreditnih služb in njihovih izpostavah ter v vseh Kmetijskih zadrugah.

informacije tel: 061/ 132 60 47

Štipendija za seminar o čebelarjenju

V naše uredništvo je prišlo tudi sporočilo Društva za biološko-dinamično gospodarjenje Ajda iz Vrzdence pri Horjulu, in sicer da ponujajo štipendijo za enotedenski seminar o biološkem čebelarjenju, ki bo v kraju Fischerhühle v Zvezni republiki Nemčiji. Seminar bo od 23. do 28. februarja. Kdor je zainteresiran, naj pošlje prošnjo na naslov: AJDA, 61354 Horjul. J. G.

Z rastjo cen do izravnave

V zadnjem času čisto slišimo pripombe na račun cen kmetijskih proizvodov, češ da te naraščajo hitreje od drugih cen. Takšna trditve držijo, vendar je potrebno upoštevati nekatere objektivne okoliščine, ki so pripeljale do takšnega stanja. Tistim, ki so v preteklosti podrobneje spremljali gibanje cen v različnih dejavnostih, je znano, da so v zadnjih letih cene kmetijskih proizvodov zaostajale za rastjo cen na drugih področjih. Takšno gibanje cen kmetijskih proizvodov pa je bilo tudi posledica neprimerne odnosa do kmetijstva, kjer so nekateri želeli uveljaviti povsem liberalno tržno gospodarstvo. Ne bomo pretiravali, če zapišemo, da jim je nekaj časa to tudi uspelo, kar je seveda neugodno vplivalo na kmetijstvo. V nekaterih kmetijskih dejavnostih se je obseg proizvodnje zato zmanjšal, in če bi s takšno cenovno politiko nadaljevali, bi bile posledice katastrofalne.

V ministru za kmetijstvo in gozdarstvo seveda niso imeli lažjega dela, ko so vlado prepričevali, da je politiko do kmetijstva potrebno spremeniti in da cene kmetijskih pridelkov ne smejo več zaostajati za rastjo drugih cen oziroma za inflacijo. Iz statističnih podatkov je namreč razvidno, da so cene kmetijskih pridelkov že

sredi osemdesetih let začele zaostajati za cenami na drobno, saj je, denimo, povprečna mesečna rast cen na drobno v letu 1986 znašala 6,43 odstotka, povprečna mesečna rast cen kmetijskih pridelkov pa le 5,12 odstotka. Takšne težnje so bile tudi po osamosvojitvi, saj je v letu 1991 mesečna rast cen na drobno znašala 9,68 odstotka.

cen kmetijskih pridelkov 8,74 odstotka, v letu 1992 pa so se drobnoprodajne cene mesečno povečale povprečno za 7,66 odstotka, kmetijskih pridelkov za 6,07 odstotka, v letu 1993 je povprečna mesečna rast cen na drobno znašala 1,64 odstotka, rast cen kmetijskih pridelkov pa le 1,26 odstotka.

Čeprav v ministru za kmetijstvo in gozdarstvo trdijo, da je bil v letu 1994 dosežen preobrat, velja to le za nekatere dejavnosti v kmetijstvu, ne pa tudi za kmetijstvo v celoti. Statistika za lansko leto namreč še vedno kaže, da so cene kmetijskih pridelkov zaostajale za rastjo cen na drobno, saj je znašala pri slednjih povprečna mesečna rast 1,46 odstotka (19,8 odstotka od januarja do decembra), cene kmetijskih pridelkov pa so se povprečno

mesečno povečale le za 1,25 odstotka ali za 14,3 odstotka od januarja do decembra. Kot že rečeno, je ta rast v posameznih dejavnostih različna, saj je bilo pospešeno rast zlasti čutiti v živinoreji, kjer so tržne cene prašičev in govedih že presegle ciljno ceno. V kmetijskem ministru so prepričani, da se položaj te panoge v prihodnje ne bo več poslabševal, saj je država že ustrezno ukrepala in v kmetijstvu začrtala dolgoročno politiko cen. Na osnovi pregleda položaja panoge, ki ga je pripravilo ministru, je vlada pripravila še oceno položaja na cenovnem področju, hkrati pa se je zavezala, da bo v kmetijstvu vzpostavila takšne instrumente, ki bodo zagotavljali, da bodo cene v tej panogi rasle za odstotek hitreje od inflacije.

L. KOVAČ

Usposabljanje sadjarjev

Sadjarstvo Pomurja, ki združuje sadjarje iz vseh pomurskih občin, se pripravlja na redni letni občni zbor, ki bo v soboto, 11. februarja, v soboškem hotelu Diana. Na zboru bodo ocenili delo društva v minulem letu, sprejeli program za letošnje delo društva. V sadjarstvu menijo, da je društvo upravičeno svoj obstoj, saj je povežalo večino ljubiteljskih sadjarjev iz raznih krajev Pomurja, izpolnilo pa je tudi svojo osnovno nalogo, to je izobraževanje članov. Tudi v lanskem letu so v društvu pripravili več strokovnih predavanj in praktičnih prikazov dela v sadovnjaku, člani pa so še posebno ponosni na sadni vrt v Otovcih, kjer gojijo stare sorte sadnega drevja. Svoje drevo je lansko leto v tem vrtu posadil tudi predsednik države Milan Kučan, želja članov društva pa je, da bi v tem vrtu gojili vse stare sorte sadnega drevja, ki uspevajo v Sloveniji.

Tudi v tem letu bo društvo posebno skrb namenjalo strokovnemu izpopolnjevanju svojih članov, saj so januarja že opravili nekaj strokovnih predavanj ter praktičnih prikazov rezi in cepljenja sadnega drevja, za to soboto ob 13. uri pa pripravljajo v hotelu Diana predavanje o starih sortah, načinu sajenja in fizioloških boleznih sadnega drevja. Kot smo že zapisali, bo 11. februarja občni zbor društva, 17. februarja bodo v Diani pripravili že tradicionalni vsakoletni ples z jabolkom, 21. februarja pa v Otovcih še tečaj cepljenja in rezi sadnega drevja. Tudi v naslednjih mesecih bo več strokovnih posvetov in prikazov, v aprilu pripravila društvo strokovni izlet svojih članov v Avstrijo, julija pa še na Slovaško.

L. KOVAČ

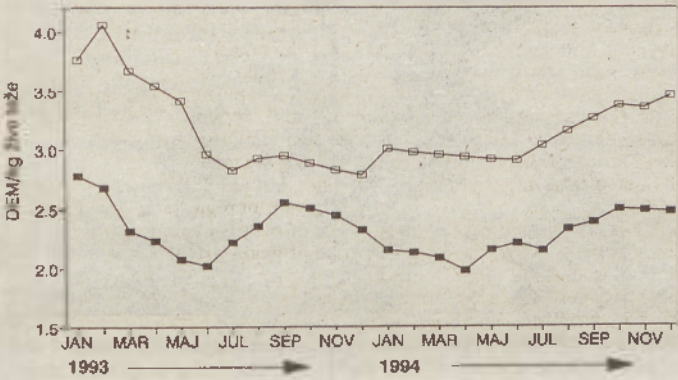
Ocena gospodarnosti govedoreje in prašičereje v Pomurju

Pozimi imamo več časa za razmišljanje o gospodarjenju na kmetiji. Prvo informacijo o osposodnosti posamezne proizvodnje nam da podatek o gibanju odkupnih cen in cen porabljenega materiala. V ta namen sem želel najprej prikazati gibanje cen govedorejskih in prašičerejskih proizvodov v Pomurju, na koncu pa še gibanje cene močne krme.

Odkupne cene smo zbrali za vsak mesec posebej v več kmetijskih zadrugah v Pomurju in Pomurskih mlekarnah. Cene goveda in prašičev veljajo za organiziran odkup v okviru zadruge. Ceno mleka pa smo dobili iz povprečne odkupne cene mleka za določen mesec v Pomurskih mlekarnah. Iz tako dobijenih cen smo nato izračunali povprečne in jih preračunali v nemške marke po srednjem tečaju Banke Slovenije. Cene smo zbrali za obdobje od januarja 1993 do konca leta 1994. Dobljene vrednosti za cene govejih pitancev, telet in mleka so prikazane v grafikonu 1.

prečno se je gibala okrog 4,35 DEM/kg. V prvi polovici leta 1993 je cena telet padla do 3,4 DEM na kilogram. Nato pa se je začela dvigovati in se je do konca leta 1994 dvignila na 5,7 DEM. Tako zviševanje cene telet (zlasti v zadnjih mesecih lanskega leta) je posledica velikega pomanjkanja telet na trgu. Povprečna cena telet v letu 1994 je bila za 25,7% višja kot v letu 1993. Cena mleka se je stopničasto dvigovala. Najnižja cena je bila v prvi polovici leta 1993, nato se je v drugi polovici leta dvignila za 0,05 DEM. Povprečna cena mleka v letu 1993 je bila 0,38 DEM/liter. V letu 1994 pa se je cena mleka povečala za 29% na 0,49 DEM/kg. Cena mleka se v letu 1994 ni bistveno spreminjala.

Iz grafikona 2, kjer so prikazane cene prašičev pitancev in pujskov, je razvidno, da zelo nihajo. Opazno je sezonsko nihanje cen. Npr. cena prašičev pitancev je najvišja v jesenskih, najnižja pa v spomladanskih mesecih. Iz grafikona je razvidno tudi, da cene pitancev in pujskov padajo. Povprečna

Grafikon 2: Cene prašičev pitancev in pujskov v letu 1993 in v letu 1994

cena pitancev v letu 1994 je za 5,8% nižja kot cena prašičev pitancev v letu 1993. Ta trend padanja cen lahko delno pojasnimo z v literaturi znanim cikličnim gibanjem cen prašičev. Cena pujskov je bila v letu 1994 za 4% nižja kot cena pujskov v letu 1993. Povprečna cena v analiziranem obdobju je bila za en kilogram prašiča pitanca 2,31 DEM in za en kilogram pujska 3,15 DEM. Razmerje med ceno pitanca in ceno pujska je bila 1: 1,36.

Od cen porabljenega materiala za rejo živali smo podrobno spremljali le ceno močne krme. Gibanje cen krme je pomembno, saj krma predstavlja največji delež stroškov v strukturi stroškov reje goveda in prašičev. Analizirali smo cene kupljenih krmnih mešanic. Gi-

banja cene doma pridelane krme nismo prikazali, ker je njihovo realno vrednost težko oceniti in je zato potrebna dodatna analiza. Ceno kupljene krme za govedo in prašiče smo zbrali v treh mešalnicah krmil na območju Pomurja in ugotovili, da vse cene krmil rahlo padajo. V analiziranem obdobju je bila cena krmil v letu 1994 za 3-5% nižja kot v letu 1993. V letu 1994 se cena krmil čez leto ni veliko spreminjala. Iz tega je razvidno, da so cene močne krme predvsem odvisne od cene uvoženih sestavin, ki pa so vezane na tečaj nemške marke.

Damjan JERIC, dipl. inž. kmet.
Kmetijska svetovalna služba za Pomurje

Nešplja

V našem sadjarstvu nima velikega gospodarskega pomena, je rastlina oz. sadna vrsta, ki jo prštejemo v družino rožnic. Spoznali in gojili so jo že Grki in Rimljani, nato se je širila po Evropi. K nam naj bi prišla iz Nemčije. Torej zaradi poznega dozorevanja in zelo aromatičnih plodov so jo ljudje gojili v svojih vrtovih od nekdaj. Ne smemo pa pozabiti, da je ena od redkih sadnih vrst, ki ne zahteva nobenega škropljenja oz. zaščite. Njena domovina je verjetno Kavkaz.

Gojimo jo lahko kot grm ali drevo. Plod imenujejo nekateri nešplja ali zimska nešplja. Je okroglaste oblike rjave barve in ima močne čašaste lističe, ko je drevesno zrel, je neužit, ker vsebuje dosti tanina in je trpek. Ko sadovi zorijo, jih oberemo, pokrijemo s slamo ter shranimo v suhem prostoru enako kot oskorž. Ko plod dozori, postane mehak in ima sladko kiselkast okus, ki je prefinjen in aromatičen. V svetu poznamo več sort, pri nas imamo v glavnem domačo nešpljo, je drobnejša in boljšega okusa, in debelejšo holandsko nešpljo, ki je zelo de-

bela, vendar nima tako prefinjenega okusa.

Za zemljo, kjer raste, ni zahtevna, lahko jo razmnožujemo s cepljenjem na beli trn, kutino s semenom ali podtaknjenci. Ponekod uporabljajo plodove v medicinske namene, predvsem pa je sadež odlična za hujšanje, ker telo ne dobi nobenih škodljivih snovi.

Plodove lahko tudi sušimo ali predelamo v različne namene, dajejo pa tudi odlično žganje.

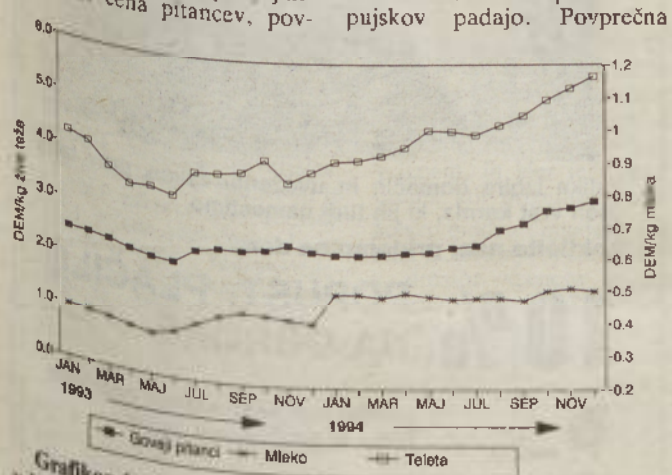
Posadimo jo lahko kjerkoli v našem sadnem vrtu, saj ne zahteva posebne nege, imamo jo lahko kot okrasno rastlino - drevo, saj ima zelo lepe snežno bele cvetove. Cveti pozno in uide spomladanskim pozebam, ker tvori cvete na letos zraslih mladikah. V svetu je še znana sorta nešplje, ki je brez semen, plodovi pa so partenokarjni. So tudi okrasne nešplje s pisanimi listi in zelo lepimi metuljčastimi cvetovi.

Z rezanjem lahko drevo vzgajamo v različne vzgojne oblike ali v obliki grma, pazimo samo, da krošnja ni pregošta.

To okrasno drevo z okusnimi sadeži ne sme manjkati pri naši hiši. Če je še nimamo, ga posadimo in ne bo nam žal.

Vlado Smodiš, inž.

Cena kilograma govejega pitanca se je v povprečju gibala okrog 2,62 DEM. V prvi polovici leta 1993 je bila cena pitanca nekoliko nižja, nato pa se je dvignila na 2,5 DEM/kg. Tako cena je ostala enaka do avgusta 1994, takrat pa se je dvignila nad 3 DEM/kg. Povprečna cena v letu 1994 je bila za 16,5% višja kot povprečna cena v letu 1993. Cena telet je v analiziranem obdobju bolj nihala kot cena pitancev, pov-

Grafikon 1: Cene govejih pitancev, telet in mleka v letu 1993 in v letu 1994

Označevanje živali zastoj

Zakon o veterinarstvu, ki je začel veljati 1. januarja letos, med drugim določa varstvo živali pred kužnimi boleznimi, ureja veterinarsko službo in njeno organizacijo ter pravice in obveznosti, ki jih imajo na tem področju državni organi. Ta zakon tudi določa, da je iz preventivnih razlogov za promet z živalmi potrebno zdravstveno spričevalo, živali pa morajo biti na določen način označene tako, da je možna njihova identifikacija. Označevanje živali opravljajo delavci veterinarskega zavoda, prav pri tem pa je prišlo po novem letu do nekaterih nesporazumov. V Veterinarskem zavodu v Murski Soboti so namreč to označevanje nekaj časa zaračunavali lastnikom, vendar neupravičeno, saj stroške plačuje država. Kot so nam povedali na Veterinarskem zavodu v Murski Soboti, bodo vsem, ki so jim te stroške zaračunali, denar vrnil, le oglasiti se morajo pri.

-lk-

Čebelarjeva opravila v februarju

Februar je še zimski mesec in nemalokrat se zgodi, da je ravno v tem mesecu največ snega in se zima podaljša v marec. Tega si čebelar najmanj želi, saj ob takem vremenu čebele slabo prezimijo. Še zlasti, če smo družine slabo oskrbeli z zalogo hrane jeseni ali pa so roji prezimili ob kostanjem ali hojinem medu. V februarju pa je že tudi precej sončnih in toplih dni. Temperatura nad 10°C spodbudi čebele k čistilnemu izletu, zato je prav, da čebelarji obvestijo sosede, da v tistih dneh ne sušijo perila, da ne bo hude krvi.

Na prisojnih legah zacvetijo tudi zvončki, leska, marjetice in še bi lahko naštevali. Te rastline ponujajo prvi cvetni prah in nektar, ki je pomemben za razvoj zalege.

S prebujanjem narave se prično spremembe v čebelji družini. Navadno konec januarja oz. v februarju matica že zalega. Gruča ostaja še naprej strnjena. Poraba hrane se zaradi vzdrževanja toplote povečuje. V tem mesecu lahko čebelarji pomagajo čebelam tako, da poskrbijo za mir okoli čebelnjaka ter tako delno zmanjšajo potrebo po energiji.

V februarju ni priporočljivo odpirati panjev. Odpiramo jih le takrat, če sumimo, da so čebele bolne ali imajo premalo hrane. Če se že odločimo za odpiranje, jih odpiramo v toplem vremenu.

Toplo sonce zvabi in panjev kar precej čebel. Zaradi hladnega vetra se marsikatera od njih ne vrne. Čebelarji preprečujejo nepotrebne izlete čebel z zasenčenjem panjev, saj se zavedajo, da je spomladi dragocena vsaka čebela.

V februarju je že potrebno nastaviti ob čebelnjaku napajalnike z vodo. Robove napajalnikov namažemo z medom, da jih čebele lažje najdejo in se naj navadijo.

V tem mesecu je tudi še čas za pripravo orodij, ki jih potrebujemo v čebelarstvu, za prebiranje strokovne literature, udeležujemo pa se tudi raznih predavanj iz čebelarstva. (Vir: Slovenski čebelar)

Kmetijska svetovalna služba
ZVZ Murska Sobota
mag. Stane Kapun

FRANCEKOVO PREMISLJEVANJE

PITJE VINA ZMANJŠUJE PORABO PITNE VODE, ZATO BOM POSLEJ ZA VSAK LITER IZDAL RAČUN, S KATERIM BOTE ZA ZASTONJSKO PITJE LANKO UVELJAVILI DAVČNO OLAJŠAVO.

Zaenkrat še brez strankarskih razprtij

Občina Ljutomer je ostala tudi po sprejetju nove lokalne samouprave in decembrskih volitvah tako rekoč neokrnjena, saj v državnem zboru niso upoštevali referendumskih odločitev v krajevnih skupnostih Razkrižje in Veržej, da želijo ustanoviti samostojni (lastni) občini. Zakaj je prišlo do take odločitve, je sedaj prepozno govoriti, v javnosti pa kroži mnenje, da državnemu zboru sploh ni bil poslan predlog glede preoblikovanja občine. In tako je ostalo vse po starem, z izjemo vasi Bolehnečiči, ki so jo »vzeli« Ljutomerki in jo priključili k novi občini Sveti Jurij (Videm ob Ščavnici).

Tamkajšnjim prebivalcem je zdaj menda žal, da so se na referendumu sami tako odločili, vendar so tako storili predvsem zato, ker so jih takrat uvrščali v predvideno novo občino Križevci. V tem primeru pa se jim je zdel Videm boljše rešitev. Saj imajo tam sedež fare s pokopališčem, matično osnovno šolo, najbližjo zdravstveno ambulanto idr.

Ampak tokrat se nimamo namena poglobljati v to, niti ne v vprašanje delitvene bilance, ker preprosto ni tako kot v primeru razdruženih občin Murska Sobota, Lendava in Gornja Radgona. Z novim županom LUDVIKOM BRATUŠEM in (prvo) predsednico občinskega sveta DARJO ODAR smo tako lahko nekoliko podrobneje osvetlili druga vprašanja v zvezi z delovanjem občine Ljutomer po novem.

– Kako je oziroma bo organizirana občinska uprava v Ljutomeru glede na nove razmere, ki jih je prinesel zakon o lokalni samoupravi?

LUDVIK BRATUŠA: »Občinska uprava bo organizirana enotno. V hierarhičnem smislu pa to pomeni, da bomo imeli ob županu – naloge bom opravljal nepoklicno – tajnika občine, ki ga bom verjetno predlagal na naslednji seji občinskega sveta. Gre za poklicno funkcijo, torej za človeka, ki bo kos tej zahtevni nalogi. V mislih imam nekoga izmed članov novega občinskega sveta, ki pozna funkcioniranje občine in se bo znal postaviti v nepristransko vlogo pri posameznih predlaganih rešitvah; torej da bo deloval ne-strankarsko in zagotavljal kontinuiteto dela.«

– Nam lahko poveste, koga imate v mislih?

LUDVIK BRATUŠA: »O imenu kandidata zaenkrat ne morem govoriti, ker je to vprašanje potrebno še prej uskladiti. To bomo storili do prihodnje seje občinskega sveta, ki jo načrtujemo v zadnji polovici februarja. Poleg tajnika bomo imeli vodjo javnih financ, torej človeka, ki bo skrbel za proračun, in posamezne referente; sestavni del naše občinske uprave pa bo tudi upravna organizacija za prostorsko planiranje. Začasno pa so vsa pooblastila dodeljena naši pravni gospe Filipičevi. Ustrezna pooblastila imajo tudi posamezni upravni delavci, tako da občinska uprava normalno deluje.«

– Ali ste oziroma boste opravili tudi kaj prostorskih posegov v občinski stavbi? V mislih imamo prezidave, preureditev pisarn ipd. Kako ste se glede tega vprašanja dogovorili z državno upravo?

LUDVIK BRATUŠA: »Z državno upravo smo to vprašanje rešili brez problemov. Vse prostore, ki jih njihove službe potrebujejo, servisira občina. Mi torej zagotavljamo tudi ogrevanje, čiščenje, opremo, telefonsko službo idr., za kar bomo dobili povrnjen ustrezen del stroškov. Prezidav in preureditev prostorov se zaenkrat še nismo lotili, moj namen pa je, da bi vse pisarne, ki bodo namenjene za vsakodnevne potrebe strank, sčasoma uredili v pritličju, tako da ljudem ne bi

bilo treba hoditi po stopnicah navzgor.«

– Kakšen pa naj bi bil status krajevnih skupnosti?

»Zaenkrat je ostal status krajevnih skupnosti v naši občini nespremenjen. Poklicni tajniki, ki so bili nastavljeni, so prišli na plačilno listo občine, od koder bodo po novem dobivali plačo. Sredstva za to zagotavlja država. V prihodnje pa bomo status krajevnih skupnosti natančneje opredelili v novem statutu. Moj predlog je, da bi ostale pravne osebe, s to razliko, da bi imele svoj žiroracun pri banki, ne pa več pri službi družbenega knjigovodstva. Lahko pa se dogovorimo tudi za kakšne statusne spremembe, če bo prišlo do konkretnih predlogov predvsem z njihove strani. V dogovoru z občinsko upravo pa bi lahko prenesli del občinskih opravil na tajnike KS, na primer matično službo, tako da bi tajniki pomagali pri funkcioniranju lokalne samouprave na drugi ravni. Občina je namreč sorazmerno velika in ne smemo vseh stvari skoncentrirati v Ljutomeru.«

– Bo prišlo morebiti do kakšnega preoblikovanja krajevnih skupnosti glede na že znano pobudo prebivalcev vasi Grlava, Križanci in Šalinci v KS Veržej, da bi se želeli

te in kar najtesneje sodelovati pri reševanju problemov. Po mojem niti ni bistveno, če bo prišlo do spremembe glede funkcioniranja občinskih svetov, tako da ne bi imeli posebej predsednikov, ampak le predsedujoče na posamezni seji ali pa bomo to nalogo prevzeli kar župani. Naša predsednica je doslej zelo profesionalno in korektno vodila seje občinskega sveta. Pristojnosti pa so jasne. Izvajanje je pri županu, občinski svet pa odloča o globalnih zadevah.«

– Ali obstaja v občinskem svetu koalicija med posameznimi strankami in kako je oblikovana?

DARJA ODAR: »Da, obstaja osnutek dogovora o koali-

pak večina je odločila drugače in potem se je vse dobro izteklo.«

– Katerim temam ste dali doslej osrednjo pozornost pri vašem delu in kako bo v prihodnje?

LUDVIK BRATUŠA: »Doslej sem imel največ organizacijskih del in nalog. Tako je bilo treba pripraviti tudi predlog nove organizacijske strukture občinske uprave, ki jo zahteva reorganizacija lokalne samouprave. Predlog je že obravnaval občinski svet in ga z nekaterimi dopolnitvami tudi sprejel. Poleg nalog pri nadaljnjem dograjevanju nove občinske uprave me že čakata dve zelo pomembni nalogi – uresničevanje projekta LJUT

DARJA ODAR, predsednica občinskega sveta: »Če bomo z novim občinskim statutom zadovoljivo rešili položaj krajevnih skupnosti, jim torej dali ustrezno vlogo, potem ne pričakujem hitrih pobud za ustanavljanje novih občin. Sicer pa bomo upoštevali želje občanov, saj je naša naloga, da bomo delali za zadovoljevanje njihovih potreb in pravic.«

LUDVIK BRATUŠ, župan občine Ljutomer: »Biti župan občine in obenem tudi direktor podjetja Mlekopromet, je res dokaj zahtevno in naporno. Moj delovni čas zato traja običajno vsak dan od 7.00 do 22.00. Ni pa res, da bi bil tudi direktor zasebnega podjetja.«

priključiti h KS Križevci pri Ljutomeru?

LUDVIK BRATUŠA: »Mislim, da do bistvenih sprememb ne bo prišlo, ni pa rečeno, da bi moralo ostati vse tako, kot je sedaj. V primeru takšne ali drugačne spremembe pa bo vsekakor potreben sporazumen dogovor, in to z namenom, da bi bilo funkcioniranje krajevnih skupnosti še učinkovitejše.«

– Kakšen je odnos med županom in predsednikom občinskega sveta? Ali gre za medsebojno sodelovanje ali so razhajanja?

DARJA ODAR: »Doslej smo imeli dve seji občinskega sveta in menim, da je bilo sodelovanje z županom dobro, in to ne glede na različno strankarsko pripadnost. Če bo tako tudi v prihodnje, bom dokaj zadovoljna.«

LUDVIK BRATUŠA: »Lahko rečem, da doslej glede tega ni bilo nobenih problemov. Mislim, da se zavedamo, da moramo iskati skupne reši-

cijskem sodelovanju med Liberalno demokracijo Slovenije, Slovenskimi krščanskimi demokrati, Zelenimi Slovenije, Obrtniško stranko in Socialdemokratsko stranko Slovenije. To pa ne pomeni, da preostale stranke tvorijo drugi blok. Mislim, da bomo dobre predloge podprli vsi, ne glede na takšno ali drugačno koalicijo. Kot predsednica sveta si bom v tej smeri kar najbolj prizadevala. Tako smo na prvi seji uspeli brez večjih problemov izvoliti kandidate za vodilne funkcije v občinskem svetu iz različnih strank. No, bil je tudi poskus, da bi vse skupaj odložili, am-

II, v kratkem se bodo začela dela na novi vrtini, od katere si veliko obetamo, in projekta, s katerim bomo pristopili k reševanju pereče problematike zaradi odpadkov. K uresničitvi tega projekta bomo skušali pritegniti tudi sosednje preleške občine.«

DARJA ODAR: »Moja naloga je predvsem vodenje sej občinskega sveta in usklajevanje različnih interesov, če do njih pride. Doslej smo uspeli sprejeti začasno organizacijo občinske uprave in s tem tudi sistemizacijo delovnih mest v njej. Za druge pomembne teme pa še ni bilo prave priložnosti. Mislim, da bo večino točk dnevnega reda predlagal župan, a tudi sama bom skušala vplivati na to in prisluhnila bom tudi drugim. Mislim, da je trenutno najnujnejša naloga sprejem novega občinskega statuta. V ta namen smo sicer imenovali posebno komisijo, vendar bo potrebno kar najširše sodelovanje vseh zainteresiranih, tudi sama se nameravam angažirati, da se že pred sprejetjem v občinskem svetu dogovorimo o osnovnih stvareh. Sicer pa bomo sprejeli program dela občinskega sveta, v katerem bodo morale najti svoje ustrezno mesto tudi gospodarske teme, za katere bomo imeli neposredno pristojnost. Naš svet bo deloval javno, tako da bo lahko vplival na naše delo kar najširši krog občanov.«

JOŽE GRAJ

LAMBO ELEKTRONIKA

trgovina, izdelovanje igralnih avtomatov, uvoz in izvoz, d.o.o., Počehova 14c, 62000 Maribor

- PIKADO LAMBO DARTS (8 igralcev, garancija, zagotovljen servis in vrhunska kakovost), CENA: 4280 DEM
- SOBNI PIKADO, 420 DEM
- Možnost nakupa rabljenih pikadov.
- IGRALNI AVTOMATI – novi in rabljeni, po naročilu
- konice (1000 kosov), cena: 30 DEM, PUŠČICE, 1,3 DEM
- PIŠTOLE ZA PIKADO, 130 DEM

LAMBO ELEKTRONIKA,

Počehova 14c, Maribor, odprto ob delavnikih od 8.00 do 16.00, telefon: 062 225 503, telefaks: 062 225 587

MLADINSKA KNJIGA BIROOPREMA, d.d. 61000 LJUBLJANA, Dunajska 121

Objavlja prosto delovno mesto

1. Terenskega komercialista v Murski Soboti

K sodelovanju vabimo kandidate z najmanj srednjo izobrazbo ekonomske ali druge ustrezne smeri ter z ustreznimi delovnimi izkušnjami na področju terenske prodaje mehanografije, informatike, pisarniškega materiala ter drugega blaga splošne porabe. Kandidat mora imeti svoje osebno vozilo. Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom. Ponudbe z opisom dosedanjega dela ter dokumente o izobrazbi pošljite v 8 dneh od objave na naslov: MLADINSKA KNJIGA, BIROOPREMA, d.d., splošni sektor, LJUBLJANA, Dunajska 121. Informacije so vam na voljo po telefonu: 061/1683/361.

Inles, d.o.o. Kraigherjeva 19a, 62230 Lenart

toplina doma, radost življenja

Telefon: 00 386/0/62 723 011
00 386/0/62 723 211
Telefaks: 00 386/0/62 723 011

OKNA, VRATA, SENČILA, ZIMSKI VRTOVI, MARKIZE, PREGRADNE STENE

Ponudba za vaše želje in potrebe

IZDELAVA * MONTAŽA * PRODAJA

UGODNOST V FEBRUARJU IN MARCU

Pričakajte pomlad z novimi zavesami v vašem domu poslovnem prostoru.

Velika izbira domačih in uvoženih zaves, prav tako vseh vrst karnis, ki jih tudi namestimo.

Pokličite nas, pridemo na dom!

10% POPUST, PLAČILO NA OBROKE

Imamo tudi pestro izbiro namiznih prtov in posteljinega perila.

Jože ŠTERMAN

Prešernova 32, SLO-69000 MURSKA SOBOTA
Tel, fax: (386) 069/22-690

TESARSTVO – KROVSTVO

OPRAVLJAMO VSA TESARSKA IN KROVSKA DELA

- pokrivamo s TEGOLO, BRAMACOM, ETERNITOM, DECRO, SALONITNIMI PLOŠČAMI IN DRUGIM
- HITRO IN KAKOVOSTNO POLAGAMO LADUSKI POD, STROPNE IN TALNE OBLOGE TER VSE DRUGO

BRANKO BELEC
Cvetkova 23, M. Soboti
Tel.: 069/31-355

odsevi mladosti

Biba

Biba leze, biba gre,
potem pa ustavi se
in mami brz pove,
da možakarju ušla je.
Biba dalje gre
in s taticem sreča se.
Kaj pa delaš ti,
kam se ti tako muči?
Eno zrno iščem,
a ga nikjer ne najdem.
Biba mu odgovori:
»Če samo obrneš se,
za sabo ga najdeš že.«

BORUT MESARIČ, 4. raz.
OŠ Razkrižje

Prešernova Urška 20. stoletja

Pomen besede lepota si ljudje razlagamo različno. Najlepši Sobočanki je pomenila vse kaj drugega kot lepo notranjost.

Ko se je peljala v svoji žametno črni limuzini, so ljudje kar strmeli za njo, še posebno fantje in moški, kajti Urška je bila njihov sen. Samo pomežiknila je in že je žena ostala brez moža ali dekleta brez fanta. Razdrila je tudi najsrečnejše zakone. Toda njenemu poigravanju je bilo kmalu konec.

Neko zamegljeno, nič kaj prijetno sredo je Urško zbudil hišni zvonec. Nerada je vstala, ampak njena radovednost ji ni dala miru, zato si je ogrnila kimono in stopila proti vratom. Ko jih je odprla, je zagledala prijazno pozdravljajočega poštarja. V drobni roki je držal povabilo.

»Izvolite, gospodična, povabilo za sobotni ples!« ji je prijazno rekel. Urška mu ga je radovedno iztrgala iz rok, pomežiknila in smuknila v hišo. Poštar je ves omotočen nadaljeval svojo pot. Urška pa je že stala pred svojimi šestimi omarami in vzdihovala.

»Joj, kakšne stare cunje visijo v omari, pohiteti moram in si kupiti nekaj novega. Uh, to bodo zopet gledali!«

S temi mislimi je odhitela nakupovat. Z najdražjimi in najlepšimi oblekami v svoji omari ni bila zadovoljna. Bog ve, zakaj. Zaradi svoje trdoglavosti je ves dan visela v soboških butikih. Prodajalci so ji razkazovali najlepše kreacije, kajti njenemu okusu je bilo težko ustreči. Ko je bila že na poti domov, je zagledala v izloži butika Viola prelepo večerno plesno obleko z rumenimi in rdečimi trakovi. Sklenila je, da jo kupi. Prodajalka je takoj ustregla njeni želji, saj je vedela, da je vneta nakupovalka in zapeljivka moških. Kako da ne bi vedela, saj je tudi prodajalkin zakon razpadel zaradi nje! Toda ženska ni mešala dela z osebnim sovraštvom. Obleko je mirno zavila v bel papir in jo dala Urški. Ona pa je komaj čakala na trenutek, ko se bo lahko z njo razkazovala na plesu.

Izbrala si je najboljšo mizo. Niti minute ni sedela sama, saj so k njej prisedali fantje s povabili za ples. Vse je zavrnila. Pozno je bilo, ko se je le zavrtela po plesišču. Melodijo za melodijo je odplesala z lepim postavnim fantom. Ko se je utrudila, je sklenila oditi domov.

»Pospremil te bom,« ji je prijazno rekel postaven soplesalec. Ko sta se bližala Urškinemu domu, je mladenič potegnil iz sukničja pištolo in jo ustrelil v hrbet, medtem ko sta se poljubljala in objela v slovo. Urška je samo zaječala in tiho umrla.

Domišljavo dekleta ni vedelo, s kom ima opravka. Pod masko lepega fanta se je skrival pobegli tat in morilec. Na policiji je izjavil, da ga je nekdo podkupil, imena pa ni hotel izdati.

»Nalogo sem opravil,« je neprizadeto pripomnil. Urškino imetje pa so nato sorodniki prodali na javni dražbi.

SIMONA GOMBOC
OŠ Fokovci

Zgodba o zimi

Zima hodi po svetu. Končno je prišla do nas. Jan in Nina sta pritekla na igrišče. Nina vpraša Jana: »Zakaj so snežinke bele?« »Ne vem,« odgovori Jan. Ravno takrat pade lepa bela snežinka. Jan in Nina se je razveselita.

Minevali so lepi dnevi. Nekega dne se snežinke poslovijo: »Na svidenje, prijatelji!«

SERGEJ LITROP, 1. b
OŠ III M. Sobota

Če ne boš letela, boš plavalala

Nekega dne sem peljala svojega psička k veterinarju. Tja so prišli tudi otroci s poškodovano ptičko, ki so jo našli na tleh.

Veterinar jim je rekel, da ima zlomljeno perut in zato ne more leteti. Povedal jim je še, naj jo pridno hranijo in ko bo perut zacelila, naj jo spustijo, da odleti k drugim pticam.

Otroci so se s ptičko odpravili domov. Ker je prejšnji dan deževalo, so bile na cesti luže.

Eden izmed otrok je rekel ptički, naj leti. Toda ona ni mogla poleteti. »Če ne boš letela, boš pa plavalala!« ji je jezno rekel deček. Vrgel je ptičko v lužo, kjer naj bi plavala, ker ni mogla leteti. Medtem jih je dohitel najstarejši iz skupine otrok in jih grdo oštel. Vzel je ptičko in jo odnesel na varno.

Druge je postalo sram, zato so mu rekli, da niso mislili resno, ampak so se le šalili.

Odleglo je tudi meni, saj se mi je ptička smilila, ker je bila nemočna.

EVELINA KATALINIČ, 7. b
OŠ Bakovci

Razmišljajte, pišite, rišite, sodelujte!

Ali veste?

(Pokrovitelj nagradnega kviza je Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA Murska Sobota; nagrade pošiljamo po pošti)

Nazadnje smo vas vprašali, kako se končuje slovenski pregovor. Ako ne znaš pametno govoriti... Večina vas je odgovorila: raje molči oziroma molči. Vsebinsko je to seveda prav kot tudi odgovor, da »ne znaš tudi pametno delati«. V knjigi Stanka Preka Ljudska modrost trden je most pa se ta pregovor glasi takole: Ako ne znaš pametno govoriti, pametno molči. Tako pa ni odgovoril nihče. Tisti, ki morda še niste prejeli naše nagrade, bodite brez skrbi, da nismo pozabili na vas.

KUPON št. 21 - ALI VESTE

Ali veste, kako bi rekli starinskemu ročnemu mlinu? **Odgovore (s kuponi) pošljite na naš naslov najkasneje do 7. februarja.**

Snežna

Bele snežinke po zraku se podijo,
otroci veselo jih lovijo.
Ko na zemljo priletijo,
na tleh se naselijo.

Otroci po sani hitijo
in po snegu se podijo.
Ko od njega se poslovijo,
pa zoper v hiše odhitijo.

BARBARA BUČEK, 6. a. OŠ Tišina

Glasbena uganka

Pravilno ste odgovorili vsi, ki ste napisali, da je Cohen star 60 let oziroma bo 21. septembra star 61 let. Največ sreče na je imel **Tomaž Terplan, Murska ulica 106, Krog, 69000 Murska Sobota**. Čestitamo! Obvestilo o nagradi, ki jo poklanja pokrovitelj te rubrike M - Shop iz Murske Sobotne, bomo poslali po pošti. Vse pa vas vabimo k reševanju nove glasbene uganke, ki se glasi:

Napišite naslov zadnje plošče Madonne!

Odgovor:

Odgovore s kupončkom pošljite na dopisnici do 11. februarja na naš naslov: Podjetje za informiranje, Arhitektura Novaka 13, 69000 Murska Sobota, s priprisoj za Pop Rock Novicee. Pa ne pozabite napisati svojega naslova!

Novice od tu...

Na izbirno predtekmovanje za slovenski Evrosong '95 se je prijavilo kar 47 skladb. Izbrali so jih nastop na Evroviziji letos v Dublinu. Med njimi je tudi skladba iz pokrajine ob Muri. Avtor glasbe je **Tomaž Kozlevčar**, besedilo je napisal **Dare Hering**, oba pa sta pevca skupine **New Swing Quartet**. Kozlevčar skrbi tudi za scenski nastop in koreografijo. Skladba, ki je v ljubljanskem studiu Metro.

Kdo bo odšel v Dublin, bomo zvedeli 18. februarja. Miha Balažič pravi, da kaj velikega ne pričakuje in da je velik uspen 2-10, da se je vrtil med dvanajst najboljših. Sedaj pa si zmagati ne želi in dodaja: »Možnosti so 1:12.«

Sicer pa Miha uspešno nastopa v tujini, med drugim je pel tudi v Gradcu na mednarodnem sejmu glasbe skladbo **Hart Of Danger**, ki jo je publika zelo dobro sprejela. Marca bo v Avstriji izšla nova kompaktna plošča v angleščini **Kiss Me Gently**. V tujini je Miha torej že precej znan in z malo sreče bo lahko nastopil tudi 13. maja v Dublinu.

Srečko Bobinec, član skupine **Be Radio**, pozna skrivnost, ki mu jo je zaupal Pero Lovšin, **Party Pils** - tri pred, tri med in tri po. Pa je.

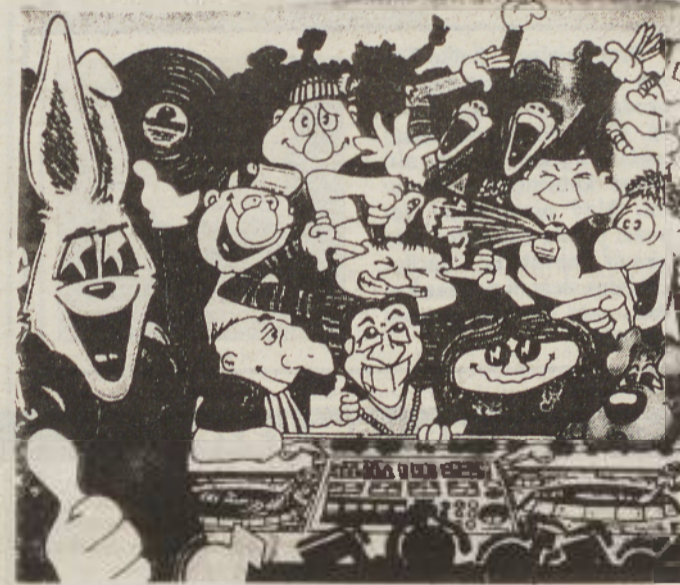
...in tam

Vsem tistim, ki so se prestrašili, da **Rolling Stonesi** ne bodo prišli v našo bližino, naj napišem, da bodo imeli 1. avgusta koncert na Dunaju. Z nakupom vstopnic boste morali kar pohiteti, saj so nekateri njihovi evropski koncerti že skoraj razprodani.

Skupina **Aerosmith** se pogosto vključuje v razne humanitarne akcije. Pred kratkim so imeli koncert za nepreskrbljene otroke iz Bostona, kjer so zbrali sto tisoč dolarjev.

Rubriko pripravila: ALEKSANDRA NANA RITUPER

POP ROCK novicee

Rednex

Grdi, umazani, zli pa niso

Vse skupaj se je začelo pred nekaj leti, ko je Mary Joe prišla iz Amerike na Švedsko, da obišče svojo babico. Mary pa ni srečala volka, ampak švedskega producenta Pata Reiniza. Le-ta je opazil, da je Mary nekaj posebnega in da je dobra pevka. Takoj jo je hotel angažirati, vendar sama ni hotela začeti kariere, kajti v Brunkefloou v ameriški državi Idaho, kjer živi, ima svojo glasbeno skupino. Čez nekaj mesecev je skupino pripeljala na Švedsko.

Takoj, ko je prišla na Šved-

ska, je skupina Rednex najprej posnela skladbo **Cotton Eye Joe**. Pravijo, da tam res obstaja deček, ki ima oči kot iz bombaža in so o njem želeli peti. Njihov producent Pat Reiniz je dal stari skladbi novi zvok in **Cotton Eye Joe** je postal novi evropski hit. **Mary Joe** poje in pleče, **Billie Ray** igra violino, **Billy Rob** bobne, violinist je **Bobby Sue**, na bendžo igra pa **Ken Tacky**, ki tudi poje.

Prihajajo iz majhne vasice Brunkefloou, ki je precej oddaljena od »civiliziranega« sveta. Do prvega naseljenega mesta

je 120 kilometrov, prvo telefonsko linijo pa so dobili šele prejšnje leto. Vsi v vasi so sorodniki, med seboj se dobro razumejo, vsake toliko časa pa privedijo veselico s praznovanjem rojstnega dneva, rojstva ali poroke. Ljudje iz Brunkefloou ponavadi niso izobraženi, komaj znajo brati. Ljudje iz okolice jim pravijo »red necks« ali rdeči vratovi. Ker je v gorah precej hladno, so vedno topla oblečeni, ob delu na polju pa jim sonce ožge samo vratove, tako da pordijo. Zaradi lažje izgovorjave pa so skupino poimenovali **Rednex**.

Člani se trudijo, da bi bila njihova obleka čim bolj podobna takšni, kot so jo nekoč nosili v planinah, nočejo se umivati, ostajajo verni podeželju, od koder izhajajo. Pri tem pa mislijo, da bi jim evropeizacija samo škodovala. O umivanju nočejo niti slišati in bi se na to zelo težko navadili. Zanje je to pravo razkošje. Čisti in uglašeni Evropejci se jim zdijo nenavadni.

Mary Joe ima torej babico na Švedskem, živi pa v ameriških planinah. Pravi, da so se v 19. stoletju številni švedski

AUDIO - VIDEO - CD

69000 Murska Sobota,
Slomškova 43
TELEFON, TELEFAKS:
069/32-465

priseljenci odselili v planine. Tudi njena babica je nekaj časa živela v Ameriki, a se je vrnila na Švedsko. Mary je bila dve leti žena Bobbya Suea, potem pa so ji postali vsi mladeniči iz benda enako simpatični. Tako danes spijo vsi skupaj na isti slamnati postelji. Mary pravi, da kaj takega v njihovi vasi ni nič nenavadnega.

Pred kratkim pa so posneli že svoj drugi hit z naslovom **Old Pap In An Oak**. Pripravljajo pa tudi album **Sex And Violence**, potem pa se bodo odpravili na evropsko turnejo. Kdo ve, kdaj jih bo zamikalo, da se vrnejo v svoje pristno okolje. Ali vas ne mika, da bi vsaj za nekaj dni odšli Brunkefloou?

ne zgodi se vsak dan

Spomin na mladost

Sovjetski diktator Stalin velja za pravega tirana, a še vedno se najde nekateri, ki se teh časov radi spominjajo. Vsako leto 21. decembra počastijo obletnico njegovega rojstva. Zberejo se predvsem starejši Moskovčani, ki se svoje

mladosti pač spominjajo le z lepe plati, na tisto temnejšo pa nočejo misliti. O svojih mladih dneh veliko pripovedujejo tudi vnukom in verjetno je radovednost nekatere od njih prignala pogledat nedavno spominsko slovesnost.

Zakaj bi svojo srečo obdržali zase? Naj zve zanjo ves svet. Britanci so tako razmišljali prijatelji mladoporočencev Thomasa in Antje Balion iz nemškega Rumelna, ki so s računalnikom povečali njuno sliko, naredili velikanske plakate in z njimi oblepili vse mesto.

Cadillac iz leta 1932 je v svojih časih veljal za najlepši avtomobil na svetu. Okusi so se medtem nekoliko spremenili, cena pa se je v teh desetletjih le povečala. Avtomobil, prevečen s 24-karatnim zlatom in okrašen z diamanti, je tudi nadvse udoben, saj so na sedežih pregrinjala iz pravega krzna. Na dražbi v Veliki Britaniji se bo zanj verjetno zanimalo veliko kupcev. In cena? Brez nekaj stotisočakov dolarskih seveda, ne bo šlo.

Pajek za kolesa

S parkirišči so tudi na Kitajskem težave. Za avto se še najde kak prostor, težje pa je parkirati kolo. Kitajci so lani pokupili rekordnih 30 in pol milijona koles, tovarne pa še povečujejo proizvodnjo, saj naj bi povpraševanje letos presseglo številko 31 milijonov. Kolo tako v najbolj obljudeni deželi sveta ni več nedosegljiv statusni simbol, ampak povsem vsakdanje prevozno sredstvo. A kako neki na Kitajskem rešujejo problem nepravilno parkiranih koles?

Rekordni kačji zarod

Samica pitona, ki so jo ujeli prebivalci neke vasi na Sumatri in jo prinesli v živalski vrt v Džakarti, je svojevrstna rekorderka. Izlegla je namreč 124 jajc, kar se pri tej vrsti velikih kač ni zgodilo še nikoli. Več metrov dolge in okoli 100 kilogramov težke pitonke izležejo običajno 9 do 60 jajc hkrati. Mama rekorderka skrbno pazi na svoj zarod, strokovnjaki pa nestrpnost pričakujejo, kolikšen bo kačji prirastek.

Proizvajalec Seiko-Epson na japonskem trgu za prodaja najmanjšega robota na svetu po imenu Nino; tehtal le 4 grame in nima niti enega kubičnega centimetra. Med premožnimi Japonci je bila naprava zelo iskano novoletno darilo. Od Nina sicer ni nobene koristi, zato pa ima statusni simbol.

26. 1. 1995
Gnješ je tisti dan, v šteron se je pred nešternimi dverami že rano zajtra čulo, pa se ešče gnješ čuje: "Mij smo prišli k van popejvat od Marije svečnico..." Tak ka se zna, ka je gnješni Vestnik, lejko povejmo, svetešnji. Te gnješni svetek bi lejko bole zistlnsko svetili, pravi Belekof sousid. Nej mus, ka glij dva dnij ne bi trbelo delati, lejko bi samo en den fraj meli. Od novoga leta niti ednoga čednoga svetka nej bilou, pa ga ešče en lejpi čas nede, - ta do vuzma. No pred ten de ešče kulturni svetek 8. februara, samo ka je té jako "presūji" zatou, ka za kulturo nega pejnez, pa nan z rouk vujdavle. Edino vūpanje mamo, ka ohranimo prometno kulturo s prometnin zakonom šteri je zdaj v obravnavi. V ton so takše močne kazni predvidene, ka de se nabralo čūda pejnez. Či bi od tej pejnez bar deseti tau šou za ovo pravo kulturno življenje na sončnon kraji Alp, te bi se Bela strinjjo, ka bi policajji ešče dale pastí nastavliali za dobro pa hitro kasejranje. Tak so ga eto med tuneloma na Sloveniki prškrnoli za dva jezero dvestou petdeset sitof. Dvestou metrof pred tunelon je znak za 80 km na voro. Do znaka je vozo normalno stotko, gda je pa znak zagledno je pa nogou z gasa doj djau. Naidnouk se je nej mogo prešaltati na menšo brzino, zatou, ka bi ovak vsi nad pregnjo šajbo vo zleteli. Normalno je zmenšo brzino, pa se je lipou skouz tunel pelo z 80 na voro, kak je na znaki pisalo. Na druignon kraji tunela, njemi pa policajj z loparon majūče, naj se doj s ceste pela. Policajj je Beleka prepričo, ka se je pelo 90 na voro. Samo sta gor prišla po walkie-talkiej od kolegarof policajof, ka je tou bilou z radaron zmerjeno med znakon pa med vvhodon v tunel. Mislin ka komentar nej potrejen, pejnezi za kulturo do pa s takšimi fintami fajj fkūp leteli.
Brat Džouzi

Janko skače...

Sedeli smo v pisarni pri tretji kavi. (Moj znanec Tone bi me v žargonu bivše države: 'Kancelarijski pacovi.', kar bi se po reklo: 'Kancelijske podgane.' Zal pa so tudi te 'kancelijske' iz predpredpretekle države.) Torej smo še vedno sedeli, ko je kolega Dušan iz sosednje pisarne. Je znan in ugleden sam takšnega letnika, da bi bilo slavno že vino slabše kakovosti. On je poleg tega še znan babjek. (Sicer se pa lahko vsakdo hvali, še noben zakon nikjer ni prepovedoval.)
»Kakšno mačko sem včeraj spoznal!« je rekel.
»V gostilni?« ga je pikro vprašal razdražljivi Frančišek.
»Ne, na seminarju, kjer sem bil še včeraj.« je povedal Dušan. Potem je opisal osebo, rekel je tudi, da ji je ime Dolores. Končal z besedami, da je to sanjska ženska.
Tedaj se mi je posvetilo, da je to kolegica iz moje prejšnje službe zato sem mu rekel: »Dobro jo poznam. Veš kaj naredi pametni moški, ko spozna takšno žensko?«
»Ne,« je bil videti začuden.
»Teče!« sem mu pojasnil.
»Kako? Teče? Misliš za njo?«
»Ne, pač pa v nasprotno smer. Teče, kolikor mu noge dovolijo. Teče, kolikor mu srce dopušta, teče, kolikor imajo pljuča kapaciteto. Potem ko pljuča odpovedo, noge ne morejo več, srce pa razbija, potem se šele ustavi, ker ne more več teči. Po možnosti še plazi nekaj časa po vseh štirih. Potem prične moliti boga, če ni religiozen, da je uspel priteči dovolj daleč.«
»Kako dovolj daleč?« je zanemarlo Dušana.
»Tako dovolj daleč, da lahko samo upa, da ga nikoli več ne dohitela,« sem končal in se mirno posvetil svoji kavi.
»Prekleta, tega pa ne razumem,« je godel Dušan. »Jaz o mačkah ta bi pa bežal.«
Tedaj se je prvič oglašil Cene: »Spomni se Jankove žene Silve, pa ti bo bolj jasno.«
»Pa prosim, brez neokusnih šal in bedastih dovtipov, če ne da,« je bil Janko resnično razdražen.
»Spomni se letičih krožnikov v tvojem stanovanju pa letičih metel in tolkačev za meso, da o valjarjih za testo niti ne govorim,« ga je miril Cene.
Janko se je že pomiril, rekel je le: »Pretiravate, enkrat sem se zalotel v podboj v kleti, drugič pa sem z glavo udaril v preozki garaži. Zaradi tega še ni treba delati melodrame.«
»Cetrtič si pa karamboliral z metlo,« je bil spet zajedljiv Frančišek.
»Vedno moram prav jaz biti tarča neumnih pripomb,« je rekel sedaj že pošteno razkačeni Janko.
Dušan je bil tiho, verjetno si je mislil svoje. Spil je ponovno kavo in se začel pripravljati na odhod.
»Kam greš?« ga je vprašal Frančišek.
»Na randi,« se je odrezal.
»Te nič ne spametuje?« ga je vprašal Frančišek.
»Tebe, ki si znan copatar, pa malo daje foušija?« je zanemarlo Dušana. »Sicer pa, kaj bi vam govoril. Če hoče nekdo piti vino, zato še ni potrebno, da si kupi vinograd, so še drugi načini.«
Pri vratih se je še obrnil in rekel: »Čao lepotici!«
Zadnje, kar je še slišal, je bilo: »Adios estúpido.«
»Slabo vreme bo!« je menila Mimica.
»Ja, dedci so pošteno sitni,« se je strinjala Mica.
BORIVOJ REZ

zvezde vam kažejo

OVEN
Ona: Zadnje čase poslušaj le glas svojega srca, vendar bi ne bilo slabo, če bi vključila tudi svoj razum. Sedaj je pravi čas, da si tudi ti omogočiš vsaj manjši poslovni uspeh, ki bi ti vsekakor le koristil...
On: Vaša sumničnena se bodo pokazala kot povsem zgrešena, zato je še najbolje, da se čimprej opravičite. Kar pa se tiče vaše poslovne naložbe, se nikar ne vznemirjajte, ampak se kar pogumno spustite v nameravano naložbo!

BIK
Ona: V tvoji bližini se bo spletla ljubezenska zveza, ki pa ti sploh ne bo všeč. Toda nikar ne povej tega naravnost, saj si lahko nakopljеш obilo težav. Raje malo počakaj, da se ogenj vsaj malo ohladi.
On: Treščilo bo kot strela z jasnega. Toda pazi se - tudi za najbolj očarjivim nasmehom se lahko skriva past, ki te lahko drago stane. Vendar pa bo na koncu skušnjava le pretehtala zdravo pamet in kdo ve - mogoče bo prav prijetno...

DVOJČKA
Ona: Pripravi se na resnično presenečenje, ki bo dokaj spremenilo tvoje dosedanje občutke do moškega spola. Nekdo ti bo povedal nekaj zelo lepega, ti pa mu ne boš verjela. Še žal ti bo.
On: Kar naenkrat se boš znašel pred kočljivo odločitvijo, ki bo odločala o tvojem nadaljnjem življenju. Nikar se ne prenagli, ampak raje dvakrat premisli, da ti kasneje ne bo žal. Pričakuješ lahko pomemben telefonski klic!

RAK
Ona: Nič dobrega se ti ne piše! Še najbolje bo, da se potuhneš in počakaš kakšno bolj ugodno obdobje. Prijatelji te bodo sicer vabili, a se jih boš na vsak način hotela otresti, kar ti bo na koncu tudi uspelo.
On: Postavi se na noge in si zavijaj rokave! Le tako lahko upaš, da se ti bodo načrti tudi uresničili. Prijetni pogledi te bodo sicer za kratek čas zmedli, vendar se boš kaj hitro znašel. Le pogumno!

LEV
Ona: Vate se bo naseili občutki, da te nekdo stalno zasleduje. Pusti se mu ujeti, pa ga boš ujela tudi sama. Konec tedna boš preživela daleč od vsakodnevnih tegob, ki so si ti že dodobra zagrenile marsikatero prilžnost.
On: Potrebno bo potrkati na prenekatera vrata, preden se ti bo uresničila tvoja stara želja. Ti pa si kar nekoliko prelen ali enostavno misliš, da se bo vse dobro končalo. Stori no že nekaj, da ne bo prepozno!

DEVICA
Ona: Če tako zelenega vabila še nekaj časa ne bo, stori prvi korak in ne bo ti žal. S partnerjem se boš zapletla v manjši prepri, ki ti bo prinesel tudi nekatere prijetne posledice. Toda vprašanje je, katerih bo več!
On: Nikar si ne delaj odvečnih skrbi, ampak se prepusti svojemu občutku. Finančno stanje se ti lahko samo izboljša, pa najsi narediš še takšen nesmisel. Nekateri imajo pač srečo, zato jo raje izkoristi, dokler je tu!

TEHTNICA
Ona: Prišel je pravi trenutek za poravnavo spora, saj boš lahko le na ta način začela uresničevati načrt, ki ti ne da spati. Tako si boš lahko tudi ti privoščila nekaj več počitka, ki ti je več kot potreben.
On: Potrj boš, saj ti bo ljubosumje pustilo globoke rane. Pričakuješ lahko obisk, od katerega bo odvisna še marsikatera stvar v tvojem poslovnem življenju. Pa tudi za zdravje bi lahko malo bolj poskrbel.

ŠKORPJON
Ona: Spoznala boš popolnoma drugačno plat svojega prijateljstva z osebo, ki si jo spoznala na nedavni zabavi. Ponujeno boš sicer sprejela, vendar pa se boš poskušala kar najbolje zavarovati. Uspelo ti bo nekaj čudovitega!
On: Partner bo naredil precejšnjo zmedo v tvojih poslovnih načrtih, kar se ti lahko zelo maščuje. Nekdo vas bo poskušal prepričati, da je prav on najboljša izbira, vendar se boste prepričali predvsem o nasprotnem.

STRELEC
Ona: Tisto, kar se ti dozdeva, bi bilo sicer idealno, a le ob predpostavki, da bo za stvar tudi tvoj partner. To pa bo v trenutku bolj težko... Spoznala pa boš nekoga, ki bi ti v prav rad ustregel.
On: Kar si iskal, to si tudi našel. Vprašanje je le, ali boš uspel nastali položaj tudi popolnoma izkoristiti ali pa boš ponovno pobral samo smetano, nato pa raje previdno odšel. Bilo bi škoda...

KOZOROG
Ona: Najprej boš deležna delnega negodovanja, pozneje pa se bo vse zasukalo, kot bi si lahko sama želela. S partnerjem se boš spustila v nameravano naložbo, ki pa ne bo čisto po tvojemu načrtu. Zaupaj mu!
On: Ali ni že skrajni čas, da se tudi ti pričneš zavedati svojih dolžnosti. Sredi tedna se ti obeta prijetna avantura, toda bolje bi bilo, če bi malce popazil tudi na svoje finance.

VODNAR
Ona: Zaradi opravljanja te bo pošteno pekla vest. To bo povsem upravičeno, saj dobro veš, da si si s takšnim ravnanjem nakopala celo kopico sovražnikov. Ne bi bilo slabo, če bi začela razmišljati o opravičilu...
On: Skušaj razumeti, da obstajajo stvari, prek katerih ne moreš, in se sprizjani z dejstvi. Potrebujes počitek, zato se ne nahaj naprezati in si raje privoščij kratek oddih ob koncu tedna. Seveda v družbi...

RIBI
Ona: Nikar ne čakaj, da se bodo stvari uredile kar same od sebe. Prijatelji, ki te opazujejo, že dolgo čaka na vsaj približno ugodno prilžnost, da bi ti razodel svoja čustva. Nikar se ne preveč ne igraj, ampak se raje odloči.
On: Obeta se ti enkratna prilžnost na področju tvojih hobijev, zato je nikar ne zamudi. V začetku delovnega tedna se raje posveti predvsem denarnim zadevam, ki jih že daljši čas prav nesramno zanemarjaš.

za vsakogar nekaj

Nad infekcije s črvi

Britanski zdravniki znova odkrivajo, da so pri zdravljenju infekcij »zdravilni črvi« uspešnejši od antibiotikov in kirurških prstov.

Zoologi na oxfordski univerzi uporabljajo ličinke mušic, ki - položene v inficirano rano - napadejo odmrlo in gnojno tkivo in vse tujke ter popolnoma očistijo rano.

čih v prejšnjem stoletju. Ranjenci, ki so obležali nekaj dni brez zdravniške pomoči, so imeli večje možnosti za preživetje, če so se v njihovih ranah naselili črvi.

Na medicinsko uporabo »zdravilnih črvov« je postal pozoren ortopedski kirurg John Church, ko je operiral pone srečenega avtomobilista, ki so ga šele po treh dneh našli v jarku ob avtomobilski cesti.

So levske, so. Ste morali še enkrat pogledati, kajne? Res je, da so odete v uniformo iz moškega poslovnega sveta, ki pa postaja tudi vedno bolj ženski.

Zmotno o tepežu

Matere svojih otrok ne našeškajo zato, da bi izgubile živce, ampak najpogosteje zato, ker so prepričane, da je to otroku v korist.

Ugotovili so, da je 47 odstotkov mater prepričanih, da je v določenih okoliščinah ustrezno našeškati otroka, starejšega od enega do treh let.

Na vprašanje, zakaj tepejo otroka, so nekatere matere odgovorile, da to storijo takrat, ko jih popade bes in izgubijo živce, raziskava pa je pokazala, da ima večjo vlogo kot trenuten nagib njihovo prepričanje o koristnosti tovrstnega vzgojnega ukrepa.

Drugače menijo člani ameriške pediatrične akademije in opozarjajo, da je tepež neprimeren, ne glede na otrokovo vedenje.

Kuhajte z nami

Polpeti v paradiznikovi omaki

Za 4 obroke potrebujemo: 50 dag mletega mesa, 4 dag mleto slanino (če je meso bolj mastno, slanino opustimo).

Paradižnikova omaka: 1 kg svežih paradiznikov ali 25 dag goste paradiznikove mezge, 3 dag olja, 1 žlica gladke moke, sol in sladkor po potrebi.

Na vroči maščobi (1 žlica olja) prepražimo čebulo, ohladimo. Dodamo mleto meso, slanino, namočene, ožete in dobro zdrobljene žemlje, sesekljan petršilj, jajce in začimbe.

Paradižnikovo omako lahko pripravimo iz svežih paradiznikov, ki jih oprane razpolovimo, dušimo do mehkega, nakar jih pretlačimo. Na žlici olja svetlo popražimo pičlo žlico gladke moke, žličko drobno sesekljane čebule in malo bazilike.

Cilka Sukić

Domača lekarna

Zdravilna špajka

Domača lekarna spada v vsako gospodinjstvo. Ko se zgodi nesreča, namreč ni vedno mogoče, da kličemo zdravnika. Izkušnje kažejo, da se različne lažje bolezni, hujše bolečine ali težave največkrat pojavljajo ponoči ali ob koncu tedna.

Navadna krljčka

Čaj uporabljamu proti tesnobi, živčnosti, kot uspavalno sredstvo, pri črevesnih kolikah majhnih otrok, pri migreni in težavah, ki se pojavljajo v obdobju klimakterija.

Navadni komarček

Čaj iz lubja uporabljamo kot odvajalno sredstvo pri zaprtju in proti navadnim glavam.

Šentjanževka

Čaj iz semen uporabljamo proti kašlju, napenjanju, želodčnim in črevesnim kolikam, pa tudi za izpiranje pri vnetjih oči ter ustne in žrelne votline.

Borovnica

Čaj iz listov uporabljamo pri revmi, sladkorni bolezni, težavah z ledvicami in mehurjem pa tudi pri protinu.

Šentjanževka

Čaj pomaga proti depresiji, nervozni in migreni. Šentjanževko olje uporabljamo natanje proti težavam z žolčem, zunanje pa proti napadom išiasa, revme, protina in pri poškodbah, ki so posledica udarcev in zvinov.

Kako kuhamo brez vode?

Živila operemo in še mokra zložimo v hladno posodo. Pri suhi zelenjavi (krompir, korenje) dodamo par žlic vode. Posodo pokrijemo in jo damo na grelni ploščo štedilnika.

RADIO MV - MURSKI VAL - MV 94,6 MHz (dopolnje tudi SV 648 kHz)

Petek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Mariborsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Zamurjenci (kabaret) - 10.30 Kino ventilator - 10.00 Poročila - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 14.30 Romska oddaja - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 17.30 »Sipli mi« - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.50 Trznica - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 9.15 Predstavljamo vam - 10.00 Poročila - 10.30 Potepajte se z nami - 11.00 Sobotni gost - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila na MV - 14.30 Evropa v enem tednu - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Dnevnik Radia Slovenija - 19.30 Astrosobota - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nedelja - 8.00 Začenjamo nov dan - 8.05 Horoskop - 8.15 Panonski odmevi - 8.50 Zamurjenci (kabaret) - 9.15 Misel in čas - 9.30 Srečanje na Murskem valu - 10.30 Nedeljska kuhinja - 12.00 Poročila - 12.15 nedeljsko premišljanje - 12.30 Minute za kmetovalce - 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Porabsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 10.00 Poročila - 10.15 Tema dneva - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 17.00 Šport - 17.30 S krščakom, cekron pa z marelof - 18.15 Bilo je nekoč - 19.00 Dnevnik Radia Slovenija - 19.30 Dober večer, Beno - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Ljubljansko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 10.00 Poročila - 10.30 Kratki stik - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 14.00 Subjektivno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Poslušamo vas - 17.30 Mali oglasi - 18.00 Na narodni farmi - 19.00 Dnevnik Radia Slovenija - 19.30 Večer s Smiljo in Milanom - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Zagrebško zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Iščejo za vas - 10.00 Poročila - 10.15 NSTSNMV - 11.15 V živo... - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 V tiski - 17.30 Srebrne niti - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Dnevnik Radia Slovenija - 19.30 Murskomorski val - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.40 Svetuje kmetijski strokovnjak - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 9.15 Sedem veličastnih - 10.00 Poročila - 10.30 Pika na i - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Mali radio - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Dnevnik Radia Slovenija - 19.30 Geza se zeza - 22.00 Vključujemo Radio Slovenija

Njivska preslica

Čaj proti protinu, revmi, težavam z ledvicami in pljučnim boleznim. H kopelim se dodaja pri izpuščajih in ranah, ki se slabo celijo.

Arnika

Čaj se uporablja proti težavam s srcem in krvnim obtokom.

Table with 8 columns: SESTAVIL, FRANČOSKI SKLADatelj, VELIKA LEPA VEZA, KANTON V SVICI, TROPSKI PLAZILEC, GORSKO GOSTISICE, REAKCIJA, IZUMRLI AMERISKI MAMUT. Rows include: ANGLEŠKI PISATELJ, SVETNIŠKI SU, ODISEJ, RADU, AVTOMOBILSKA OZNAKA, DIL PUSKE, V LAŽJI OBLUKI, OZBEK KONEC, STAREJŠI, POJEDINA, SLOŽNOST, IZRASTEK NA GLAVI.

REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE - Vodoravno: modrost, igralka, šestilo, krti, Ol, O, eo. PZ, Km, lke, roj, Sam, adept, NB, Eros, Jihlava, endotel, CA, Dino.

JEKLO TEHNA d.d. MARIBOR PRODAJNI CENTER MURSKA SOBOTA, Cvetkova 2a tel. 31 760

PONUDBA TEDNA: Nov oddelek instalacijskega materiala za vodovod in ogrevanje. Velika izbira. Vse na enem mestu po zmernih cenah. Z veseljem vas pričakujemo!

Glasbene lestvice. NAJBOLJŠI SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU. 1. AN ANGEL - The Kelly Family... Kupon št. 5. Glasujem za skladbo: tuja, domača, narodnozabavna. Ime in priimek ter naslov

kronika

Se ena »državljska« zgodba, ki je ne piše vsakdanje življenje

Zelo ga je prizadelo

Večina, ki nas je dobila slovensko državljanstvo po običajni poti, si najbrž težko predstavlja, kaj vse doživljajo tisti, ki imajo prav tako slovenske korenine in se tudi počutijo kot Slovenci, pa jim nekoga dne na občini povedo, da niso naši državljani, da morajo torej zaprositi za slovensko državljanstvo, če si ga hočejo pridobiti. In v tem primeru se začne za večino dolga in težka pot.

DRAGO ŠKRABAN iz Murske Sobotice je moral hoditi po njej poldrugo leto, pri tem pa doživljal razočaranja, stiske ... V osebni izkaznici, ki mu je veljala do 12. novembra 1991. leta in so mu jo izdali pri SO Murska Sobota, je pisalo, da je rojen leta 1935 v Beznovcih, zato sploh ni pomišljal, da ne bi bil slovenski državljan, ko je prišlo do osamosvojitve Slovenije in potem še do sprejema novega zakona o slovenskem državljanstvu. Tudi oče in mati sta bila namreč Slovenca. On se je rodil v Skakovcih, ona pa v Beznovcih. Kaj naj bi bilo torej »narobe«, da so mu nekoga dne na občini v Murski Soboti, ko je prišel, da bi mu podaljšali maloobmejno preputnico, odgovorili, da mu tega ne morejo storiti, ker da je hrvaški državljan?! Dali so mu tudi spisek, na katerem piše, kaj vse mora storiti in predložiti, če želi imeti slovensko državljanstvo, in sicer: lastno-ročno napisan življenjepis, izpisek iz rojstne matične knjige, potrdilo o dosedanjem državljanstvu, izpisek iz poročne matične knjige, potrdilo o državljanstvu žene, dokument

od leta 1952, se tu poročil s Slovenko in 38 let delal v Tovarni mlečnega prahu. Usodno zanj je bilo to, da se je dejansko rodil v vasi Prelog v občini Čakovec, kjer sta oče in mama

živela do leta 1952. Pri krstu pa je bil v bodonski cerkvi.

Moral je torej iti po nekatere papirje na Hrvaško. Na ministrstvu za notranje zadeve v Čakovcu, kjer je zaprosil za potrdilo o nekaznovanju, so mu najprej rekli, kaj sploh išče pri njih, ko pa mu v osebni izkaznici piše, da je rojen v Beznovcih. Moral je torej v Prelog, da bi mu tam izdali izpisek iz rojstne matične knjige, a ga niso imeli vpisa-

je rodil v Prelogu in šele nato so mu izdali potrdilo o nekaznovanju. Potem si je uredil še druge papirje - v ta namen je potrošil okrog 1.000 nemških mark - in vse skupaj poslal v Ljubljano.

»Tisti, ki so zaprosili za slovensko državljanstvo v predvidenem roku, so ga dobili za 5 kilogramov krompirja.«

Približno leto dni je čakal, da so mu poslali odgovor na njegovo prošnjo. Najprej se je razveselil pošte, saj je mislil, da je končno vse rešeno, potem pa je prebral, da mora priti tega in tega dne na izpit iz slovenskega jezika v Ljubljano. S težkim srcem se je odločil še za ta korak. Vstopil je torej v pisarno, kjer bo opravljal izpit. Nekoliko se ga je bal, in sicer knjižne slovenščine. Postavili pa so mu nekaj nepomembnih vprašanj (od kod je doma, kje dela ipd.) in vsega je bilo čez kakšno minuto konec. Ali se je res moral peljati tako daleč zaradi tega izpita?! Toda sprjaznil se je tudi s tem in spet je čakal na ugodno rešitev prošnje. Minil je kak mesec, pa nobenega odgovora. Zato je klical na ministrstvo za notranje zadeve v Ljubljano, kjer so mu rekli, da je odločba pozitivno rešena, vendar še ni podpisana. In na ta podpis je moral čakati še 5 mesecev. Kaj takega se v normalni državi ne bi smelo zgoditi!

Drago je, čeprav je naposled le dobil slovensko državljanstvo, globoko razočaran. Ko nanese beseda na to temo, dobi solzne oči. Zdi se nam, da je upravičeno prizadet, saj bi v takih in podobnih primerih lahko te stvari reševali bolj življenjsko. In tako bi moral biti »nastavljen« tudi zakon. Seveda pa ne bi smel omogočati podeljevanja našega državljanstva tistim, ki si tega ne zaslužijo. Zdaj se, žal, dogaja tudi to.

JOŽE GRAJ

Drago Škraban iz Murske Sobotice se ne more sprizniti s tem, kaj vse je moral prestati, da je naposled dobil slovensko državljanstvo. (Fotografija: J. G.)

nega. Svetovali so mu, naj poskusi v Legradu. Tudi tam ga niso našli v matični knjigi. Zato je pisal na Ministrstvo za notranje zadeve Republike Hrvaške v Zagrebu, od koder so mu odgovorili, naj se še enkrat oglasi na oddelku za notranje zadeve na občini Čakovec. Tam je moral dati izjavo, da se

Zgodilo se je ...

Predzadnje sredo so v stanovanju v Miklošičevi ulici na Ptujju našli truplo 42-letnega Vladimira Horvata. Preiskovalci so ugotovili, da je pokojnega tisti večer obiskal 47-letni Rudolf Štalcer iz okolice Ptujja. Z njim je bil tudi prijatelj Milan Živič. Pili so, potem pa se je vnel preprij in nazadnje še pretep. Horvat naj bi Štalcerju grozil s sekiro, a ne dolgo, kajti le-ta mu jo je uspel odvzeti in ga (Horvata) z njo nekajkrat udaril po glavi. Pokončal pa naj bi ga z železno palico. Štalcer naj bi se potem z vlakom odpeljal v Kidričevo, kjer je pred nameranim pobegom skušal vlomiti v avto, a mu ni uspelo, ker so ga policisti izsledili in prijeli, nakar je preiskovalni sodnik odredil pripor.

V četrtek se je peljal v Rakičanu po Cvetkovi ulici s terenskim vozilom Štefan A. Nenadoma je z njegove leve strani čez cesto stekel 3,5-letni otrok. Čeprav je voznik zaviral in se umaknil na desno, je otroka zadel z levim blatnikom. Hudo poškodovanega otroka zdravijo v soboški bolnišnici.

Na lokalni cesti blizu Koracič se je zgodila prometna nesreča, ker je Stanka K., ki je vozila po poledenem vozišču, izgubila oblast nad vozilom, zato je avto zdrsil in obcestni jarek in trčil v drevo. Voznica se je hudo poškodovala.

Bojan H., ki je šel po Tišinski cesti v Murski Soboti in ob sebi potiskal kolo, naj bi bil pod učinkom alkohola. Ne preseneča, da je z nogo zadel ob stopalko kolesa, se spotaknil, padel na vozišče in z glavo udaril ob asfaltno površino. Prepeležli so ga v bolnišnico.

Med štetjem denarja v ekspoziaturi Pomurske banke v Lendavi so našli bankovec za 100.000 italijanskih lir, za katerega sumijo, da je ponaredek. Dokončno sodbo bodo dali izvedenci Banke Slovenije.

Na regionalni cesti zunanjselja Trstenik je voznik osebnega avta Srečko C. iz Gornje Radgone zapeljal na levo na nasprotni vozni pas. To pa je bilo usodno, kajti prav v tistem hipu je nasproti pripeljal osebni avto, ki ga je vozil Bogdan K. iz Murske Sobotice. Vozili sta čelno trčili in oba voznika ter sopotnik Vlado Š. iz Lenarta so bili poškodovani. Škode pa je za 500.000 tolarjev.

Veste, kako je v prostoru za pridržanje? Štefan G. s Cankove ve, kajti tja so ga odvedli policisti. Pod učinkom alkohola je namreč razgrajal in pretepaj naj bi tudi brata, zato je bilo nujno posredovanje policije z oddelka Cankova.

Slovesnost na UNZ Murska Sobota

Hrabri policist

Načelnik uprave za notranje zadeve Darko Anželj je v ponedeljek podelil policistu policijske postaje Lendava Simonu Lipiču iz Velike Polane priznanje organov za notranje zadeve - znak hrabro dejanje. S čim si ga je zaslužil?

Lanskega 4. oktobra je v Lendavi pred hotelom Lipa hudo kršil javni red in mir vinjen občan, za katerega se je izkazalo, da je tudi živčni bolnik. Le-ta je z dvema po 27 centimetrov dolgima nožema mahal in grozil gostom.

V tistem času je bil v hotelu na terapiji policist Simon Lipič. Brž je o dogodku obvestil dežurnega na policijski postaji. Ker pa je obstajala bojazen, da bo kršitelj koga z nožem poškodoval, je vzel Simon Lipič iz svojega avta službeno izkaznico in razpršilec za pasivizacijo ter odšel za kršiteljem. Ta je medtem stekel v bližnjo trgovino, kjer je od trgovke zahteval ključ od osebnega avta in ji grozil, da jo bo ubil. Ker mu ključa ni hotela dati, ji je rezilo nastavil bod brado ter vpiljoč grozil, da jo bo ubil. Policist Lipič je vstopil v trgovino in nasilneža skušal pomiriti. Ker pa se ni menil za njegove besede, je policist uporabil plinski razpršilec in strokovni prijem, ga položil na tla ter s pomočjo policistov Titana in Cotarja, ki sta pridrvela na kraj dogodka, dokončno obvladal.

Dejanje policista Simona Lipiča ni ostalo nezapaženo. Na UNZ so namreč ugotovili, da je pokazal izredno hrabrost in požrtvovalnost, saj je tudi tedaj, ko ni bil v službi, reagiral na nepravilnost oziroma kršitev in s tem rešil občanko, ki je bila v življenjski nevarnosti.

Š. S.

Še enkrat

Skrivnostni požar na Hodošu

12. januarja okrog 23. ure me je po telefonu poklical sosed in rekel, da je izbruhnil požar. Ženi sem naročil, naj pokliče gasilce iz Šalovec, sam pa sem oddrvel do gasilskega doma alarmirat, nakar sem se z orodnim vozilom odpeljal po vodo. Kmalu zatem so na požarišče prišli gasilci iz Krplivnika in Šalovec z avtoci-sterno. Vsi smo gasili in omejevali požar. Medtem so vaščani in gasilci rešili živino, traktor, goriva in eno prikolico. Odstranjevali smo vse, kar ni zgorelo. Izrekam zahvalo vsem gasilcem in drugim, ki so sodelovali na požarišču.

Kdo je požigalec? Je bil vsamovžig? Je povzročitelj požara kakšna žival? Spomnim naj, da je do požara prišlo 12. januarja okrog 23. ure, da je bila med gašenjem jasna noč (luna!), tako da se je dobro videlo tudi do 100 metrov daleč. Pomembno je tudi, da so se nekaj minut pred 23. uro po cesti vračale delavke, ki so čutile smrad, ki je prihajal od Kerčmarjevih ... Tudi iz vaške okrepčevalnice so se vračali ljudje.

O pomoči pa naj povem, da ne gre za darila, ampak obveznost. Leta 1975 smo namreč ustanovili vaško samopomoč, ki ima 70

Ker imajo na Hodošu vaško samopomoč, so v 14 dneh zbrali gradbeni material in naredili novo ostrešje. - Fotografija: N. Juhnov

članov (domačij). V statutu je določeno, da so člani dolžni postaviti celotni del ostrešja. Pomagajo z delom, gradbenim lesom ali z denarjem. Na ta način smo uspeli v 14 dneh odpraviti posledice tudi na Kerčmarjevi domačiji, četudi vremenske razmere niso bile najboljše. Opravljenih je bilo 1.120 delovnih ur, zbranih 500.000 tolarjev denarja, 37 kubičnih metrov hlodovine, 2 toni žita, 10 ton krme in 5 ton slame. Stroški odprave posledic, preračunani na posameznega člana vaške samopomoči, znašajo 25.000 tolarjev. Nekateri so oziroma bodo prispevali seveda več, drugi manj, odvisno od velikosti posestva.

Na koncu se tudi sam sprašujem: »Ali je bil res požigalec?«
Predsednik vaške samopomoči in poveljnik GD Hodoš - višji gasilski častnik

LUDVIK ORBAN

Zaskrbljenost odveč?

Zaskrbljenost prebivalstva, da se zaradi postavljanja opozorilnih tabel ob slovensko-hrvaški »meji« spreminjata režim olajšav za dvolastnike in tranzit dnevne migracije, naj bi bila odveč.

Tako izhaja iz sporočila ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije. V niem je nadalje zapisano, da je (tudi) Slovenija v skladu z zakonom o nadzoru državne meje in pravilnikom o izvajanju zakona o nadzoru meje postavila opozorilne table z napisom Požar državna meja, in sicer že 1992. leta, in da njihovo postavljanje še ne pomeni določanja in zaznamovanja državne meje oziroma razmejitve po 49. členu zakona o nadzoru državne meje. Ta opozorila so postavljena praviloma le na komunikacijah, ki vodijo do meje oziroma čez njo, in ne na mejni črti. Njihov namen je namreč le opozarjanje na bližino državne meje.

Hrvaška je opozorilne table, na katerih sta tudi znaka prepovedi prometa vozil in pešcev, začela postavljati vzdolž slovensko-hrvaške meje konec lanskega oktobra. Slovenski

ministrstvu za zunanje in notranje zadeve to postavljanje spremljata. Dvakrat, ko so table postavili na spornih območjih, to je onkraj meje, določene z osamosvojitvenimi akti, sta takoj opozorili hrvaško stran, ki je table odstranila.

Tako ministrstvo za notranje zadeve R Slovenije. K temu naj dodamo, kot smo sicer že poročali v predzadnji številki Vestnika, da je hrvaško postavljanje tabel na stičišču hrvaško-slovenskih katastrskih občin vzmernirilo naše obmejno prebivalstvo, res pa je tudi, da zaradi teh tabel običajne poti niso zaprte. Tako še naprej vozi tudi turistiški brod. Popravljamo pa tudi napačno zapisano informacijo o slovenski družini Cmager, ki se je znašla za hrvaškimi tablam. Njihova domačija je na Razkrižju in ne v Banfiju, kot se nam je zapisalo.

Š. S.

POROKA - Zakonca Franciška in Franc Matuš iz Adrijanec sta se poročila pred daljnimi 60 leti. Ves čas sta se dobro razumela, si pa svojih močeh prizadevala za gnotne dobrine, zato jima je kličej: še na mnoga leta. Rosno mlada pa seveda nista več, saj se je Franc narodil 1907. leta, Franciška pa je nekoliko mlajša - letnik 1918. - Fotografija: E. Škertak

šport

PKL - moški

Rezultati - 10. kolo:

Petrovci	: Maraton	88:59
Lindau ml.	: Sobota vet.	45:75
Lindau vel.	: Sebeborci	57:58
Ljutomer	: Claudia shop	63:67

Sobota	10	10	0	760:541	20
Maraton	10	8	2	798:688	18
Claudia shop	10	7	3	703:623	17
Petrovci	10	6	4	722:669	16
Sebeborci	10	4	6	608:654	14
Ljutomer	10	3	7	652:667	13
Lindau vel.	10	1	9	547:679	11
Lindau ml.	10	1	9	567:834	11

(K. G.)

Karate

Tečaj karateja

Karate klub Mura Ken iz Murke Sobotice obvešča, da bo vpis v začetni tečaj karateja v Soboto, 21. februarja 1995, v športni dvorani OŠ III v Murški Soboti. Vpisujejo dečke in dečke od 6. leta starosti.

Atletika

Romanova zopet zmagala

V Mariboru je bil tretji kros za pokal Adidas. Med 150 tekači so bili tudi pomurski tekmovalci in dosegli nekaj lepih uvrstitev. Zopet se je izkazala Sonja Roman, ki je zmagala pri mladinkah, Mojca Meglič je bila četrta. Med deklicami je Polonca Horvat zasedla drugo mesto, pri članicah pa je bila druga Marija Števanec. V konkurenci dečkov je Dejan Obal zasedel tretje, pri članih pa Geza Grabar peto mesto. (G.G.)

Konjski ples

Šest nagrajencev

Konjeniški klub Ljutomer, ki je lani praznoval 120-letnico delovanja, je na 10. jubilejnem konjskem plesu v Radencih razglasil najboljše tekmovalce v lanskem letu ter jim podelil priznanja. Lepa slikarska dela so prejeli: Mirko Šonaja, Marko Slavčič, Slavko Osterc, Joško Sagaj, Janko Makoter in Marko Slavčič mlajši. Deseti konjski ples najboljšega slovenskega kasaškega kluba je začel minister za kmetijstvo in gozdarstvo domačin dr. Jože Osterc.

Rokoborba

Uspeh Ljutomerčanov

Po ustanovitvi rokoborskega kluba v Ljutomeru, jeseni 1993, je ta športna zvrst pritegnila veliko mladih tekmovalcev, ki so s svojimi dosežki že opozorili nase, hkrati pa so lahko povsem enakovredni odbojkarjem, kasačem, strelcem... To dokazuje njihovi rezultati, zlasti v državnem merilu, tretje mesto v prvi ligi in najvišji naslovi med posamezniki, kjer so bili uspešni Dejan Žnidarič, Peter Lukašev, Jože Vrbanič (udeleženec na SP) in Miloš Horvat. Prav slednjemu ter tekmovalcu in trenerju Ivanu Kurbusu gre največ zaslug za animacijo rokoborbe v Ljutomeru. Uspele jima je pritegniti devet izjemnih »borcev«, ki so se vsak po svoje izkazovali in potrjevali v prvenstvenih dvobojih. Njihov cilj - tretje mesto je dosežen, saj proti objektivno boljšim nasprotnikom, kot sta Murska Sobota in Razvanje, ni bilo pričakovati uspeha. Pa vendar so Ljutomerčani odvzeli točko Sobočanom ter zanesljivo zmagali na obeh tekmah z Mariborom in na eni z Lenartom. S slednjim so nepričakovano izgubili doma, zato pa so toliko prijetneje presenetili v boju z Grosupeljčani. Po delitvi točk doma so ljutomerski rokoborci v najboljši predstavitvi sezone zmagali v Grosuplju, kar je bilo tudi odločilno za končno uvrstitev v »zlato« sredino. Sicer pa se Ljutomerčani ubadajo z velikimi finančnimi težavami, kjer skorajda ni videti izhoda in ugod-

Rokoborci Ljutomera. Stojijo od leve: Tribnik, Sagaj, Pihlar, Horvat, Kurbus (trener); čepijo: Žnidarič, Nemeč, J. Vrbanič, D. Vrbanič, Lukašev in Cipot. Fotografija: D. Topolnjak

nega razpleta. Sredstev za najosnovnejše potrebe delovanja kluba enostavno ni! Športna zveza jih je dotirala s simboličnimi 80 tisočaki (!), pokrovitelja iz ljutomerskega gospodarstva pa ni mogoče dobiti, čeprav je kazalo na ugoden odziv DO Mlekopromet. Stroške ligaškega tekmoovanja so tekmovalci plačali sami, brez sredstev pa se seveda niso mogli udeleževati raznih mednarodnih tekmovanj in srečanj, na katera so bili povabljeni (Češka, Madžarska, Hrvaška...). Torej nič kaj dobri obeti za ljutomersko rokoborbo!

Niko Soštarič

Šah

OŠ Beltinci in OŠ III MS

Na ekipnem šahovskem tekmovanju za dečke in deklice na območju nekdanje soboške občine je sodelovalo 42 tekmovalcev iz 11 osnovnih šol. Najuspešnejši so bili šahisti iz beltinske in tretje soboške osnovne šole, ki so zasedli po tri prva mesta.

Rezultati - dečki do 10 let: 1. Weindorfer 7, 2. Cajnko 5 in 3. Hočevar (vsi OŠ III) 5 točk; dečki do 12 let: 1. Kolar (Puconci) 5,5, 2. Hodošek 5, 3. Korpič (oba OŠ III) 5 točk; dečki do 14 let: 1. Gomboc (OŠ I) 8, 2. Kisilak (Sv. Jurij) 7,5 in 3. Kovač (Bakovci) 7 V:F7 točk; dečki do 16 let: 1. Mesarič, 2. Cinc (oba Beltinci) po 4,5 in 3. Baša (OŠ II) 4 točke.

Rezultati - deklice do 10 let: 1. Hočevarjeva (OŠ III) 3, 2. Karolijeva (Gederovci) 2,5 in 3. Kramarjeva (OŠ III) 2 točki; deklice do 12 let: Vučkova (Beltinci) 5,5, 2. Kalamarjeva 4 in 3. Nonkovičeva (obe OŠ III) 3,5 točke; deklice do 14 let: 1. Vučkova 4, Seničeva (obe Beltinci) 2, in 3. Jocičeva (OŠ III) 2 točki; deklice do 16 let: 1. Glavačeva (OŠ III) 2, 2. Plahutova (Beltinci) 1 in 3. Horvatova (OŠ II) brez točke.

Kegljanje

Poraz Radenske

V enajstem kolu prvenstva v drugi državni moški kegljaški ligi je Hidro iz Medvod premagal Radensko s 6:2 (5087:5045). Za Radensko sta zmagala: Kovačič, 905, in Kos, 831 podrtih kegljev. Tekmovali pa so še: Drvarič, 848, Mundjar, 839, Steržaj, 934, in Šalamon, 788 podrtih kegljev.

Kegljanje

Zmaga Mure

V šestem kolu prvenstva v drugi mariborski kegljaški ligi je Mura iz Murke Sobotice premagala Lovrenc s 6:2 (3909:3774). Za Muro so zmagali: Durič, 695, Babič, 646, Šebjan, 646, in Iskra, 619 podrtih kegljev. Tekmovala sta še Borovič, 655, in Smolkovič, 648 podrtih kegljev. (S. Durič)

Poraz Lendavčank

V osmem kolu prvenstva v medregijski ženski kegljaški ligi vzhod je ekipa Miroteksa premagala lendavsko Nafto s 6:2. Za Nafto sta zmagali Marica Varga, 405, in Ščapova, 371 podrtih kegljev. Tekmovali so še: Utroševa, 376, Stančičeva, 369, Žalikova, 368, Anica Varga, 159, in Keranova, 176 podrtih kegljev. (M. Ž.)

Strelstvo

Občinsko prvenstvo MS

Občinska strelska zveza Murska Sobota je organizirala občinsko tekmovanje v streljanju z zračno puško serijski program v posamični in ekipni konkurenci. Zmagovalci v posameznih kategorijah so bili - pionirji - ekipno: MI Pomurka 530 krogov, posamezno: Gregor Gomboši (Pomurka) 177 krogov; pionirke - ekipno: Škorpiljon 170 krogov, posamezno: Mojca Balaško (Škorpiljon) 171 krogov; mladinci - ekipno: SD Koloman Flisar Tišina 806 krogov, posamezno: Marjan Tuškai (Tišina) 298 krogov; mladinke - posamezno: Polonca Flegar (Tišina) 282 krogov; člani - posamezno: Anita Gašpar (Tišina) 306 krogov; člani - ekipno: 1. SCT 1001, 2. Koloman Flisar Tišina 991 in 3. Gančani 964 krogov, posamezno: 1. Janko Kuzma (SCT) 344, 2. Goran Maučec (Bakovci) 342, 3. Milan Hari (Gančani) 341 krogov.

Na občinskem strelskem tekmovanju Murske Sobotice v streljanju - mednarodni program pa so bili najboljši: mladinci - posamezno: Martin Žigo (Pomurka) 548 krogov; člani - ekipno: 1. Koloman Flisar Tišina 1712, 2. MI Pomurka 1646 krogov, posamezno: 1. Drago Pertoci 578, 2. Branko Bukovec 574, 3. Dušan Žiško (vsi Tišina) 560 krogov.

Dolina in Balažic

V šestem kolu prvenstva v pomurski strelski ligi - serijski program so bili doseženi naslednji rezultati - Dolina: Jovo Jurkovič 928:882, Tišina: Črenšovci 950:912, Radgona: Ljutomer 912:929, Gančani: MDSP 1016:831, Varstroj: SCT 889:948 krogov. Po šestem kolu vodi Dolina z 18 točkami pred Gančani in SCT-jem, ki imajo po 16 točk. Med posamezniki je zmagal Marjan Balažic s 350 krogi pred Milanom Harijem (oba Gančani), 347, in Giderjem (Tišina), 343 krogov. Po šestem kolu vodi Balažic z 2082 krogi pred Harijem, 2023, in Kuzmo (SCT), 2002 kroga. (SB)

Babič in Gederovci

V šestem kolu občinske strelske lige Murska Sobota za člane je zmagala ekipa Gederovci z 941 krogi pred Škorpiljonom, 923, in Lovcem iz Kroga, 899 krogov. Po šestem kolu vodi Škorpiljon s 56 točkami pred Gederovci, 56, in Bakovci, 46 točk. Med posamezniki je zmagal Jožef Babič (Škorpiljon) s 327 krogi pred Francem Balaškom (Lovec), 323, in Iztokom Kapunom (Škorpiljon), 321 krogov. Po šestih kolicah vodi Štefan Balaško (Škorpiljon) s 1990 krogi pred Francem Balaškom (Lovec), 1892, in Robijem Kosom (Gederovci), 1872 krogov.

Rokoborba - superfinale

Sobočani državni prvaki

V Murški Soboti bi morala biti v soboto povratna tekma superfinala državnega ekipnega prvenstva v rokoborbi med KEORJEM iz Razvanja in Murško Soboto. Žal pa so sodnika Vlado Gogov iz Ljubljane in Jože Kosi iz Maribora ter soboški rokoborci zaman čakali goste, ki so s telegramom šele v soboto ob 12. uri sporočili, da ne pridejo v Murško Soboto. Kot je znano, se je prvo srečanje med KEORJEM iz Razvanja in Murško Soboto, ki je bilo v Hočah, končalo z visoko zmago Sobočanov s 25:15. KEOR iz Razvanja se je v zapisniku tekme pritožil na nastop tekmovalca Murske Sobotice Atile Csera in navedel, da želijo izpismo iz Švicarske rokoborske zveze in švicarskega kluba, za katerega naj bi prej nastopal. Gre za madžarskega tekmovalca, ki mu je Madžarska rokoborska zveza izdala izpismo, iz katere je razvidno, da ima pravico nastopa za RK Murska Sobota. V izpiscu je tudi navedeno, da omenjeni tekmovalci v tej sezoni ni nastopal v ekipnem delu prvenstva. Zato je sekretar Rokoborske zveze Slovenije Tome Mekuš omenjenega igralca tudi pravilno registriral. Skoraj nemogoče je verjeti, da bi lahko Madžarska rokoborska zveza, ki uživa ugled v svetu, nepravilno izdala izpismo. Takega mnenja je bil tudi odbor Rokoborske zveze Slovenije, ki je zavrnil pritožbo in določil, da se mora tekma odigrati v Murški Soboti. Zato je nerazumljivo, da gostje niso prišli v Murško Soboto. Dejstvo je namreč, da so si Sobočani na prvem srečanju že skoraj zagotovili naslov državnega prvaka, tako da so imeli gostje zelo malo možnosti, da bi zamujeno nadomestili. Tekma bo tako registrirana s 40:0 za Sobočane, ki so tako tudi postali državni ekipni prvaki.

Feri Maučec

MOTOCIKLISTIČNE DIRKE V POMURJU 4.

Aleš Mrzel zopet državni prvak

V letu 1964 so pomurski tekmovalci cestnohitrostnih motociklističnih dirk zopet dosegli lep uspeh. Najuspešnejši je bil Aleš Mrzel (AMD Štefan Kovač, Murska Sobota), ki je drugič postal državni prvak v razredu 250 ccm. Prikoličarja Berden-Mataj sta bila druga, Černjavič-Pojbič pa tretja. Berden in Mataju, ki sta bila republiška prvaka, je za las ušel tudi naslov državnega prvaka. Usodna je bila namreč dirka v Banjaluki, kjer je Berden tik pred zmago padel in prispel na cilj drugi. Uspešna pa sta bila tudi Radgončana Svagan in Šiftar. Leta 1964 v Murški Soboti ni bilo cestnohitrostnih motociklističnih dirk zaradi kanalizacijskih del.

Cestnohitrostne motociklistične dirke v Murški Soboti so bile vselej dobro obiskane, saj se je na njih zbralo tudi do 20.000 ljudi. Številne ljubitelje tega športa so pritegnili predvsem odlični domači tekmovalci.

kord proge v Murški Soboti. Poleg tega je Mrzel tudi tekmoval med prikoličarji in s sovozačem Cimpermanom zasedel četrto mesto. Med prikoličarji pa se je izkazal Edi Berden, ki je s sovozačem Pojbičem v zelo močni konkurenci zasedel prvo mesto in premagal dvojico favoritov Salobir-Lipovnik in Arčan-Berden. Dirke v Murški Soboti so odlično uspeli, za kar so bili predvsem zaslužni predsednik društva in direktor dirke Tomo Raduha, predsednik športne komisije društva Vlado Čampelj in vodja časomerilcev Slavko Svatina. Zmagovalci dirke v Murški Soboti so bili: 50 ccm: Janko Štefe (Kamnik),

Prijetno je presenetil tudi Janez Hegeduš (Murska Sobota), ki je nepričakovano zmagal v razredu 175 ccm. Sicer pa je Aleš Mrzel v letu 1965 osvojil naslov republiškega prvaka v razredu nad 250 ccm, drugi je bil med prikoličarji in tretji v razredu 250 ccm. Zaradi padca na cestnohitrostni motociklistični dirki v Zenici pa mu je ušel tudi naslov državnega prvaka, saj zaradi poškodbe dva meseca ni mogel tekmo-

Štefan Černjavič (AMD Štefana Kovača Murska Sobota) je bil eden zelo uspešnih tekmovalcev na cestnohitrostnih motociklističnih dirkah med prikoličarji. Največje uspehe je dosegel na dirkah za nagrado Beograda in Za nagrado Hrvaške v Virovitici, kjer je zmagal, ter na gorski dirki Za nagrado Avstrije v Kapfenbergu, kjer je bil drugi. Njegovi sovožaci so bili: Pojbič, Klamfar, Gider, Šadl in Ružič. Na posnetku Černjavič in Ružič.

vati. Uspešno je nastopal tudi na dirkah v tujini.

Na podaljšani 2.900 metrov dolgi krožni progi, ki je bila prvič asfaltna, so bile leta 1966 v Murški Soboti cestnohitrostne motociklistične dirke, na katerih so prvič sodelovali tudi hrvaški tekmovalci. Na dirki se sodelovalo 60 najboljših slovenskih in hrvaških tekmovalcev, ogledalo pa si jih je okrog 10.000 ljudi. Najzanimivejša je bila dirka v razredu 250 ccm, kjer je štartalo največ tekmovalcev. Trd boj za prvo mesto je bil med domačinom Edijem Berdenom in Zagrebčanom Palikovičem. V končnici je bil uspešnejši Palikovič, ki je zmagal, Berden pa je zasedel drugo mesto, kar je bil velik uspeh, tretji pa je bil domačin Aleš Mrzel. V razredu nad 250 ccm je s precejšnjo prednostjo zmagal Aleš Mrzel. Zelo zanimiva je bila tudi dirka prikoličarjev, kjer sta z odlično vožnjo presenetila domačina Mrzel-Cimperman, ki sta vodila še dva kroga pred koncem, ko sta padla in ostala brez uvrstitve. Izkazala sta se tudi Jelen-Berden mlajši med prikoličarji, saj sta zasedla odlično drugo mesto, kar je bil največji uspeh. V razredu 175 ccm je nastopil tudi domačin Janez Hegeduš, ki pa je v prvem krogu odstopil. Najhitrejši krog je dosegel Palikovič (107,6 km na uro). Na dirki v Murški Soboti so zmagali: 50 ccm: Bernetič (Koper); 125 ccm: Bernetič (Koper); 175 ccm: Rogan (Miramare); 250 ccm: Palikovič (Zagreb), Berden (Murska Sobota) je bil drugi, Mrzel (Murska Sobota) pa tretji; nad 250 ccm: Mrzel (Murska Sobota); prikolice: Salobir-Lipovcih (Celje-Maribor), Jelen-Berden sta bila druga.

(Nadaljevanje)

Organizirano letovanje ob jezeru

Turistično društvo Dobrovnik je najmlajše tovrstno društvo v lendavski občini, pred nedavnim je praznovalo prvo letnico obstoja. Ustanovljeno je bilo, da bi lepote kraja in okolice približalo turistom. Bližnje Bukovniško jezero, ki ga obiskuje vedno več ljubiteljev narave in ribolova, pa naj bi bilo društveni zaščitni in prepoznavni znak.

V preteklem letu, ki je bilo po mnenju članov društva uspešno, so opravili že nekaj akcij, ki bodo pomagale ljudem pri preoblikovanju podobe kraja. Predavanja o urejanju kraja so bila dobro obiskana pa tudi vsa druga, ki so jih pripravili. Društvo se je lani udeležilo nekaterih večjih turističnih prireditev, na primer Lendavske trgate in martinovanja, pa tudi letos bo navzoče na vseh prireditvah. Posebno se bodo zavzeli za ureditev organiziranega letovanja ob jezeru, ki sedaj razen idilike in ribolova ne daje ničesar. Nasploh je Bukovniško jezero še dokaj neurejeno. Njihova naloga bo, narediti jezero privlačnejše za domače in tuje obiskovalce. Že pred dvema letoma so do jezera asfaltirali cesto, da bi bilo turistom dostopnejše in da imajo vsaj nekaj udobja, če se že odločijo za obisk. Dobrovniško turistično društvo bo v letošnjem in prihodnjih letih storilo vse, da se kraj polepša in tako privabi več turistov. Menijo, da bi bilo koristno, če bi se čim prej odprl meddržavni mejni prehod z Madžarsko pri Kobilju.

jani

Obisk pri vas doma

Krambergerjev dvojniki

Ne vem, ali boste na sliki prepoznali tragično preminulega dobrotnika Ivana Krambergerja; če pa boste kje naleteli na moža s fotografije, tedaj boste pomislili, da vam prihaja naproti sam nekdanji predsedniški kandidat.

Alojz Kegelj iz Sovjaka ima s svojo izrazito podobnostjo Ivanu Krambergerju v glavnem prijetne izkušnje. Dokler je Kramberger živel, so marsikje, kjer se je pojavil, pomislili, da imajo pred seboj dobrotnika od Negove. Kot vemo, je imel nadvse rad preproste ljudi, siromake, kot je sam večkrat rekel, zato so taki radi bili v njegovi bližini, zlasti ženske. In tako se je tudi Alojzu Keglju, ko je delal v Ljubljani, zgodilo, da mu je neznana ženska poljubila roko. S Krambergerjem sta se večkrat srečala in oba sta

Svojo fotografijo je na pubudo »režiserjev« že poslal, torej je upanje, da bo dobil vlogo. Oživil bo torej podobo svojega dvojnika. Najbrž bo tedaj tudi priteklo kaj denarja, ki bi bil »Krambergerjevim« še kako potreben, saj žive v stari hiši. Pa kaj bi tožili čez njo, glavno je, da je človek srečen. In pri Kegljevih je doma sreča. Sam sem jo videl v prijaznem družinju, šaljenju, konjičkih... Velika sreča je tudi osnovnošolec Feliks, ta navihanec, ki je z očkom hodil na tečaj za slamo-krivce, bil tedaj oproščen po-

Tole »pletenjača«, katere klet je zidana, zgornji del pa pleten od znotraj ometan z blatom, streha pa ima novo slamnato kritino. Kegljeva iz Sovjaka ponujata v najem za turistično dejavnost.

Feliks je glasbeno nadarjen, zato se je tudi naučil igrati na sintetizator. Takole mu večkrat prisluhneta mama Anica in očka Alojz, Krambergerjev dvojniki.

se smejala, ko pa sta bila dvojnika: Kegelj je bil podoben Krambergerju, Kramberger pa Keglju.

Zdaj, ko slavni mož, zadet s kroglo pijanega Rotarja iz Jurrovskega Dola, počiva na negovskem pokopališču, dvojniki iz Sovjaka ni nič manj zanimiv. Pa ne da bi zdaj kdo pomislil, da je Kramberger vstal od mrtvih... to ne, ampak ko ljudje srečajo Alojza Keglja, se takoj spomnijo dobrotnika in predsedniškega kandidata, ki je dobil 20 odstotkov glasov slovenski volivcev, kar kaže, da ni bil le »originalen«, ampak tudi politik.

Krambergerjev dvojniki iz Sovjaka živi veliko bolj umirjeno življenje. Tačas je celo brez zaposlitve. Sredi leta je sicer končal tečaj za slamo-krovca, ki ga je organizirala Ljudska univerza iz Gornje Radgone, a od tega večje koristi za zdaj nima, saj pozimi ne bo dal nihče pokrivati strehe, tudi s slamo ne. Pa še slamo-krovskih izkušenj mu manjka. Kdaj pozneje pa utegne imeti od te »prekvalifikacije« korist, ko pa vseh »slamnjakov« ja ne bomo prekrili z žgano opeko ali čim podobnim. Brunarice so namreč naše narodno bogastvo. Tista »pletenjača«, ki stoji na dvorišču, ki ga je podedovala Kegljeva žena Anica, že ne bo propadla. Lani so jo na novo prekrili, pospravili obokano klet in tudi zgornjo sobo. Kegljeva zdaj iščeta nekoga, ki bi vzel ta zanimivi objekt v najem. Lahko bi ga uporabil kot počitniško hišico, prostor za občasna shajanja poslovnih in drugih prijateljev – prijateljic ali kot shrambo za vino (klet). Dala bi ga tudi nekemu, ki bi imel v njej točilnico. To ju ne bi motilo, kajti povedala sta, da imata rada družbo. In kot taka, četudi Anica težko hodi, sta veliko prispevala, da je veselica ob koncu slamo-krovskega tečaja tako uspešna. Poseben »magnet« pa bi bil seveda Krambergerjev dvojniki.

Oh, ta podobnost! Kaže, da bodo snemali film o slavnem Ivanu Krambergerju. Že res, da maskerji lahko naredijo kakšen koli obraz, toda zakaj ne bi povabili na snemanje dvojnika? In to je Alojz Kegelj.

Človek in njegov poklic

Zdaj pa samo »pesji remli«

Če bi bilo na našem podeželju še zdaj toliko konjev (tistih s štirimi nogami, seveda!), kot jih je bilo nekoč, tedaj Franc Brumen iz Grabonoša, četudi mu je 84 let, ne bi sedel doma za zapečkom in obujal spomniov, ampak bi bil najbrž na »šteru«. To je domači izraz za delo na domu. Mož je namreč še vedno pravi korenjak.

Ste morda pomislili, da je bil kovač, ki je domov prihajal podkavat konje? Zmotili ste se, kajti Franc je imel bolj čist in manj nevaren poklic: bil je sedlar, torej človek, ki je izdeloval opremo za konje ter – bogme! – tudi za junce in krave. Največ sedel, komotov in »kšeri« (prsna usnjena oprema) ter šrang pa je vendarle naredil za konje.

Tedaj seveda še ni bilo traktorja pri vsaki hiši, ampak so imeli na večjih kmetijah po več konj, na manjših pa vsaj enega. Največ dela sem imel v začetku jeseni, ko so se kmetje pripravljali na jesenska poljska dela, zlasti oranje zaradi setve ozimim. Praviloma sem hodil na »štero«. Na posamezni domačiji sem ostal po par dni, odvisno pač od tega, koliko opreme je bilo treba na novo narediti oziroma popraviti. Na delu na domu sem se počutil zelo prijetno, saj sem bil v središču pozornosti ne le domačih, ampak je mojstra prišel pogledat še kak njihov sosed, sorodnik... Gospodinje so seveda postregle z dobro jedajo, vina pa tudi ni manjkalo.

Franc se je s pripovedovanjem vračal v svoja mlada leta. Puklica se je izučil pri sedlarskem mojstru Petru Mayerju v Apačah. Vajenska učna doba je trajala 3 leta, pri obrtniku je imel hrano in stanovanje, tudi kak dinarček je dobil, vendar ni delal le v delavnici, pač pa se je »kalil« še z delom pri živini, saj je zjutraj in zvečer krmil živino in čistil hlev, v presledkih pa se je učil sedlarskega poklica. Ko pa je bilo delo na polju, tedaj pač s sedlarstvom ni bilo nič.

Kot vajenec nisem hodil v šolo, ampak je mojster potem, ko je bilo vajenske dobe konec, dobil zame iz Ljubljane potrdilo o moji izobrazbi. Med vojno, 1944. leta, sem v Gradcu delal izpit za mojstra, a ga slovenski organi niso priznali, zato sem 1950. leta naredil »slovenski« mojstrski izpit. Ta mi je bil potreben zaradi obrtnega dovoljenja. Kot reden obrtnik sem začel v tistem letu, prej pa sem »šušmaril«. Obrt sem odjavil 1971. leta, saj sem se kmalu zatem upokojil.

Niti najmanj nisem pričakoval, da ima sedlarski mojster, ki je poklic opravljal v glavnem na domačijah konjerejev, kako konjsko opravilo. Stopila sva v lopo na dvorišču, kjer je viselo nekaj starih komotov. Enega, lepšega, je snel, tudi sedarski stol z oprjemalom je našel, potem pa sem ga kar fotografiral. V nadaljevanju pogovora pa je dejal:

»Ne le da so lastniki konj domov povabili mojstra, ampak tudi usnje in drugo so ponavadi sami kupili. Navadno je bilo goveje, »blank«, uporabno pa je bilo tudi svinjsko. V glavnem sem delal navadno konjsko (tudi kravjo) opremo, torej za delovno živino. Tu in tam pa je kdo naročil tudi bolj razkošni komot, zlasti pa prsno opremo. To so nadeli konjem, ki so jih zapregli v lahke vozove, vsekakor pa v koleslje in »bagrline«, s katerimi so se potem peljali svatje ali pa so jih uporabljali za kake druge vozeve, na primer za gospoda župnika, ki je prišel na dom spovedovat stare in bolne ljudi. Tudi po zdravniku, ki tedaj seveda še ni imel avtomobila, so se zapeljali s takim lahkim prevoznim sredstvom.«

»Kod vse pa ste hodili na »štero«?« me je priganjal novinarska radovednost. Povedal je, da je delal na mnogih kmetijah jurijske fare pa v Radencih, Ljubljani, merich, Šratovcih, na Kapeli, a tudi v Prekmurju v krajih okrog Murske Sobotne, lepe spomine pa ima tudi na Goričko: Selo, Fokovce... Tudi na državnih posestvih Kapela in Gornja Radgona je bil pogost gost. Pričakoval sem, da bo povedal, da je imel

SEDLAR – Franc Brumen iz Grabonoša sicer ni več, more še nekaj starih komotov, a obnovil jih ni, ker ni konjev, ki bi jim jih nadel. Ne manjka pa opreme za katere je treba usnjene pasove. – Fotografija: ...

sam konja, zapravljivčka... a nič takega ni slišati. Od doma, s »štetre« na »štero« se je vozil s kolesom. Skušal pa sem si tudi predstavljati, kako natovorjena sta bila on in žena, ko sta s kolesi peljali konjsko opremo kam na Goričko. Pot je bila »dolga«, da sta morala v Murski Soboti prenočiti.

»Kaj pa ste počeli, ko ni bilo sedarskega dela?«

»Skušal sem si najti kako drugo, mojemu poklicu primerno delo. Tako sem se svojčas ukvarjal tudi s tapingiranjem. Pa ne le sobnega pohištva, ampak sem obnavljal tudi »bagrline«.

Veste, s čim sem sklenil pogovor s sedlarjem? Ne s konji, ampak s psi! Konjev na grabonoškem močju skorajda ni več, psov pa še in še, pa ljudi so zato jih je treba privezati. Njihovi lastniki niso mani ljudje, ki bi hišnemu čuvaju dali okrog jekleno verigo, ampak hočejo zanje usnjene 84-letni mož je torej precej zaposlen z rezanjem »pesjih remlov«. Tudi to mora nekdo delati!

Š. SOBOČAN

MURSKA SOBOTA – Komisija za kulturo in izobraževanje pri društvu upokojencev pripravlja tudi letos vrsto prireditev. Poleg vključitve v že tradicionalni dan upokojencev načrtujejo promenade koncerte godbe na pihala, glasbeno-literarni večer, srečanje literatov, likovne razstave in razstave ročnih del upokojencev, nadaljevali pa bodo tudi s tečajem učenja tujih jezikov. MJ

Več domačega plina

Strokovnjaki Naftnega sektorja za raziskave in pridobivanje nafte in plina so bili v lanskem letu med drugim usmerjeni v črpanje večjih količin plina iz že obstoječih vrtin. Tako jim je uspelo povečati pridobivanje plina na 50.000 kubičnih metrov dnevno. Iz tega plina so pridobivali metanol, ki je tačas na tržišču zelo iskan. Lani so izvrtali tudi nekaj plitvih vrtin za vodo. Zanimanje za tovrstne vrtine je veliko. Pripravljene so tudi na vrtanje globokih vrtin, le denarja nimajo. Menijo, da mora biti raziskovanje nahajališč ogljikovodikov in plina nacionalnega pomena in da bi morala država temu nameniti več skrbi. Nekatera območja Slovenije še niso raziskana, nekatera pa bi se splošno raziskati. Vrtalci in strokovnjaki so pripravljene in usposobljeni vrtati tudi v tujini, če bi seveda imeli izpolnjeno opremo.

jani

Izobraževanje se nadaljuje

Ljudska univerza Lendava si je vedno prizadevala pomagati ljudem, da bi si pridobili več znanja in se tako uveljavili v podjetjih, trgovinah, gostinstvu in drugih področjih. Tudi v letošnji zimski izobraževalni sezoni so aktivni. V Lendavi in Genterovcih potekata tečaja angleščine in nemščine za začetnike. Pripravili so tudi tečaj za trgovce in natakarje.

V zadnjih treh letih so v Lendavi in okolici odprli veliko zasebnih trgovin, ki ponujajo različno blago. Starejši trgovci pravijo, da toliko trgovin v Lendavi ni bilo še nikoli, čeprav jih je bilo tik pred drugo svetovno vojno menda kar 30. Lendavska glavna ulica je pravzaprav spremenjena v trgovsko središče, saj je v vsaki hiši ob cesti trgovina ali go-

stilna. Prav zaradi tega je bilo potrebno pripraviti tečaj za trgovce. Tega obiskuje 30 kandidatov za trgovce. Tudi tečaj za natakarje je dobro obiskan, tačas se namreč usposablja 20 natakarjev oziroma pomočnikov natakarja. Teoretični del tečaja poteka v prostorih ljudske univerze, praktični pa v trgovinah.

jani

Novi pridobitvi občine Sv. Jurij

Pri Vidmu ob Ščavnici v novonastali občini Sv. Jurij potekata tačas dva pomembna gradbena posega. O tem smo se pogovarjali z republiškim poslancem Jožefom Kocuvanom, ki nam je med drugim povedal:

»Res je, da tačas potekata dva za Videmčane pomembna gradbena posega. Oba smo že dolgo načrtovali, vendar se je najbolj zatikalo pri zagotavljanju sredstev.

Po obsegu in vrednosti je na prvem mestu izravnava ostrege zavoja prek Blaguškega potoka na cesti Kapela-Videm. Za ta del ceste v dolžini kakih 800 metrov in gradnjo novega mosta prek Blaguškega potoka smo dobili iz republiških sredstev 40 milijonov tolarjev. Ta dela opravlja gradbeno podjetje Gradis iz Maribora in upamo, da bodo končana do pomladi.

Nič manj pomembna pa ni obnova poslopja zdravstvene postaje, to je zgradbe, kjer delata splošni zdravnik in zobozdravnik. Zgradba, ki jo je pred več kot 50 leti postavil znani jurjevski zdravnik dr. Peter Sokolov, po narodnosti Rus, je bila grajena z lesenimi stropi, ki so dotrajali in bili nevarni za osebe in paciente. Že lani nam je uspelo zbrati potrebna sredstva, ki so jih prispevali občina Gornja Radgona, občina Sv. Jurij, Zdravstveni dom Gornja Radgona in ministrstvo za zdravstvo. Celotna obnova prostorov bo stala okrog 13 milijonov tolarjev, ob tem pa bo potrebno zbrati še 6 milijonov tolarjev za notranjo opremo. Gradbena dela na objektu izvaja podjetje Lemko iz Gornje Radgone in naj bi bila končana do konca aprila.

Tačas, ko obnavljajo zdravstveno postajo Videm, pacienti obiskujejo splošnega zdravnika in zobozdravnika v zdravstvenem domu v Gornji Radgoni.

Ludvik KRAMBERGER

televizijski spored od 3. do 9. februarja

TV SLOVENIJA 1

9.50 Anikine ribe - 10.05 Carolej ... 10.50 Arhiv Zemlje, amer. serija ... domače - 13.00 Poročila - 16.00 Dnevnik Evljani ...

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila ... 10.05 Šolski program - 11.30 Deklica iz prihodnosti ...

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Naš glasni dom - 9.30 Dežela in ljubele - 10.00 Avstrija v sliki ... Popolna kontrola, ponovitev - 12.15 Now Report ...

TV MADŽARSKA

5.30 Vaska TV - 6.00 Sončni vzhod - 9.00 Memo mesto, serija - 9.30 Duplindule, vmes igra ... Zablujeni serija - 12.00 Zvon, poročila ...

RTL

5.35 Različne nadaljevanke in risanke - 7.00 Telo ob sedmih - 7.35 Med nami - 8.05 Solo za UNCLE - 9.05 Kojak - 10.00 Lepi in bogati ...

TV SLOVENIJA 1

8.40 Risanka - 9.05 Piana frokča, tek film ... 10.20 Windroski, amer. serija - 11.15 Da ne bi bilo - 11.40 Šepe, amer. serija ...

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila ... 10.05 Šolski program - 11.30 Deklica iz prihodnosti ...

TV AVSTRIJA 1

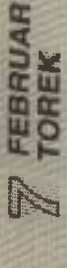
9.05 Čas v sliki - 9.05 Naš glasni dom - 9.30 Zvon, serija - 9.30 Duplindule, vmes igra ... 12.05 Posel - 12.20 Borza - 12.25 Welcome to Hungary ...

TV MADŽARSKA

5.30 Vaska TV - 6.00 Sončni vzhod - 9.00 Memo mesto, serija - 9.30 Duplindule, vmes igra ... 12.05 Posel - 12.20 Borza - 12.25 Welcome to Hungary ...

RTL

5.30 Različne nadaljevanke in risanke - 7.00 Telo ob sedmih - 7.35 Med nami - 8.05 Solo za UNCLE - 9.05 Kojak - 10.00 Lepi in bogati ...

TV SLOVENIJA 1

10.25 Luke - 10.40 Indijanske legende - 11.00 Moj modri ribi, ameriški film - 12.30 Poslušaj ... 13.00 Poročila - 14.05 Sobotna večerica ...

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila ... 10.05 Šolski program - 11.30 Deklica iz prihodnosti ...

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Naš glasni dom - 9.30 Ljubim te do smrti, ponovitev - 11.05 Skozni pekeli na zabod, ponovitev - 13.00 Čas v sliki ... 13.10 Beg z Luciferjem - 13.35 Pravica do izbire ...

TV MADŽARSKA

5.30 Vaska TV - 6.00 Sončni vzhod - 9.00 Memo mesto, serija - 9.30 Duplindule, vmes igra ... 12.05 Posel - 12.20 Borza - 12.25 Welcome to Hungary ...

RTL

5.35 Različne nadaljevanke in risanke - 7.00 Telo ob sedmih - 7.35 Med nami - 8.05 Solo za UNCLE - 9.05 Kojak - 10.00 Lepi in bogati ...

TV SLOVENIJA 1

9.50 Pet otrok in skrit - 10.15 Robin Hood, ameriški film - 12.35 Učite se z nami - 13.00 Poročila - 13.05 Športni pregled - 14.50 Umetniški večer ...

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila ... 10.05 Šolski program - 11.30 Deklica iz prihodnosti ...

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Naš glasni dom - 9.30 Posledna izdaja, ponovitev - 11.15 Klub za igralec - 12.00 Zakladnica Avstrije - 12.20 Šiling ...

TV MADŽARSKA

5.30 Vaska TV - 6.00 Sončni vzhod - 9.00 Memo mesto, serija - 9.30 Duplindule, vmes igra ... 12.05 Posel - 12.20 Borza - 12.25 Welcome to Hungary ...

RTL

5.30 Aktualno - 5.45 Različne nadaljevanke in risanke - 8.05 Solo za UNCLE - 9.05 Kojak - 10.00 Lepi in bogati ...

TV SLOVENIJA 1

9.00 Živ zav - 9.50 Pe te pravilo - 10.15 Vrtički, ameriški film - 11.20 Pevanica glasba - 11.30 Obzorja doma - 12.00 Biblija ...

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila ... 10.05 Šolski program - 11.30 Deklica iz prihodnosti ...

TV AVSTRIJA 1

9.30 Divju mladinci, film - 11.00 Takovna komečica - 12.00 Festival - 12.30 Orienacija - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Zlati deklica - 13.35 ...

TV MADŽARSKA

7.20 Riianka - 7.40 Biblija - 7.55 Racinamstvo - 8.30 Nedeljski magazin - 11.00 Pogled domov ... 11.45 Prike preteklosti - 12.00 Zvon - 12.05 Otroški program - 13.05 Gospodinja, serija ...

RTL

5.50 Različne nadaljevanke in risanke - 9.30 Zgodbe iz grobnice - 9.55 Dobro jutro, nedelja - 10.00 Diney in družini - 10.30 Claba ...

TV SLOVENIJA 1

8.45 Otroški program - 9.30 Učimo se tednik - 9.55 Varnostni - 9.55 Kviz za školjce - 11.40 Tok tok - 11.10 Zgodbe iz školjke - 11.40 ...

HTV 1

8.55 Poročila - 9.00 Dobro jutro - 10.30 Seza - 10.00 Dobro jutro - 10.30 Seza - 10.00 Dobro jutro ...

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Naš glasni dom - 9.30 Onas, Zlati Grek, film - 12.30 Halo, Avstrija - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Nesmirni večer ...

TV MADŽARSKA

5.30 Jurčurji program - 8.00 Za otroke - 11.00 Po ideali sončnega žarka - 11.30 Zvon - 12.05 ... 12.30 Šole-je - 13.05 Napoljevin program - 13.30 Bivz stasti iz strahisti - 14.00 ...

RTL

5.10 Različne nadaljevanke in risanke - 9.05 X-Men - 9.30 Power Rangers - 10.10 Čudežna kralja - 10.40 Pooovino v neznanu - 10.55 Bibliotop - 11.00 Ernie, Indiana - 11.55 Vsi ljubijo Julija - 12.30 Kdo je tukaj še? - 13.05 Princ iz Bel-Aira - 13.35 Pralna haša - 14.10 Krepka družina - 15.45 Knight Rider - 15.45 Ekpa ...

TV SLOVENIJA 1

10.30 Risanka - 10.55 Rock glasba - 11.45 Ikipne pustolovščina - 12.13 Za veste - 13.00 Poročila - 14.25 Konec obdobja fine, angleški film ...

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 9.55 Poročila - 10.00 Dobro jutro - 10.30 Seza - 10.00 Dobro jutro ...

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Naš glasni dom - 9.30 Kasteljanski vrabci - 10.15 Dobro jutro v Avstriji - 10.35 Samota, jeza in politični kumizaji, film - 12.15 Repertoar iz Avstrije - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Nesmirni večer ...

TV MADŽARSKA

5.30 Jurčurji program - 9.00 Čez dan - 9.45 Dallas - 11.30 Memo mesto, serija - 12.00 Zvon, poročila - 12.05 Posel - 12.55 Borza - 13.25 Za otroke - 14.25 Pedeziške zgodbe - 15.00 ...

RTL

5.30 Aktualno - 5.35 Različne nadaljevanke in risanke - 7.00 Telo ob sedmih - 7.35 Med nami - 8.05 Solo za UNCLE - 9.00 Kojak - 10.00 Lepi in bogati ...

PROJEKTIVNI BIRO – INŽENIRING, d.o.o.
Murska Sobota

razpisuje po sklepu skupščine družbenikov podjetja delovno mesto:

direktorja

Kandidat za direktorja družbe mora poleg zakonskih izpolnjevati še naslednje:

- da ima najmanj visokošolsko izobrazbo
- da ima vsaj pet let delovnih izkušenj, od tega tri leta na vodilnih delovnih mestih
- da obvlada tuji – nemški ali angleški jezik
- da ima organizacijske sposobnosti
- da izdelava in predloži program razvoja družbe

Mandat direktorja družbe traja štiri leta, po tej dobi pa je lahko ponovno imenovan.

Kandidati naj pošljejo svoje pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in programom razvoja družbe v petnajstih dneh po objavi razpisa na naslov: PROJEKTIVNI BIRO – INŽENIRING, d.o.o., Murska Sobota, Štefana Kovarja 28, 69000 MURSKA SOBOTA – za razpisno komisijo.

Vse prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v osmih dneh po odločitvi.

SLOVENSKA ZADRUŽNA KMETIJSKA BANKA, d.d.
PE MURSKA SOBOTA
Kocljeva 16,
tel. 069 31 630

SMD BANKA SLOVENSKEGA ZADRUŽNIŠTVA, AGROŽIVILSTVA, KMETOV IN PRAVNIH OSEB DRUGIH DEJAVNOSTI

celostna in konkurenčna ponudba bančnih storitev na naslednjih področjih:

- depozitno poslovanje in druge oblike zbiranja sredstev,
- žiroračuni pravnih oseb in občanov,
- naložbeno (kreditno) poslovanje,
- devizno poslovanje,
- borzno poslovanje,
- poslovanje z vrednostnimi papirji,
- finančno sodelovanje,
- poročstva in garancije,
- poslovanje po pooblastilu,
- poslovanje s prebivalstvom.

Vsem našim varčevalcem in poslovnim partnerjem zagotavljamo varno, donosno in gospodarno poslovanje z zaupanimi sredstvi ter najvišjo stopnjo zaupnosti pri urejanju denarnih zadev.

SLOVENSKA ZADRUŽNA KMETIJSKA BANKA, d.d. LJUBLJANA

PRAVA KAŠČA ZA VAŠE SADOVE

REPUBLIŠKI ZAVOD ZA ZAPOSLOVANJE
OBMOČNA ENOTA MURSKA SOBOTA
ULICA ARHITEKTA NOVAKA 3
69000 MURSKA SOBOTA

Vse stranke obveščamo, da sta se oddelka za aktivno politiko zaposlovanja in poklicno svetovanje ter štipendiranje preselila na novo lokacijo. Nov naslov teh dveh oddelkov je Arhitekta Novaka 13, Murska Sobota, III. nadstropje, telefon 32 - 691 in 32 - 692.

Na novo lokacijo se selijo programi samozaposlovanja, priprave na zaposlitev, javnih del, pripravništva, usposabljanja invalidov, vračila prispevkov in celotna dejavnost poklicnega svetovanja.

Ostale dejavnosti Republiškega zavoda za zaposlovanje (napotitve na delo, zglašanje, štipendiranje, obrazci PD, ...) ostajajo na stari lokaciji.

Oglašujte v Vestniku

Vabljeni

v prenovljeno Restavracijo

Grajski hram

»GRAJSKI HRAM«, kjer v enkratnem ambientu ponujajo izvrstne jedi od divjačinskih do ribjih specialitet: medvedov in jelenov file, srnin medaljon, lososovi zvitki, morski list, jakobinke, ribja in grajska plošča za 2 osebi, velik solatni izbor, ter dnevni meni že od 800 SIT.

Na voljo bogata ponudba sladice in vrhunskih vin! Postregli vam bodo tudi z grajskim pivom in pivom Scherdel-Premium iz ZRN.

Cenjene goste hkrati obveščamo, da smo spreminili odpiralni čas restavracije »GRAJSKI HRAM«. V zimskem času je lokal odprt od ponedeljka do petka od 11. do 22. ure. V soboto in nedeljo zaprto!
- Za družbe in organizirane skupine je – po dogovoru – lokal odprt tudi ob sobotah in nedeljah!

Grajski hram

Rezervacije sprejemamo po tel.: 069 32 110

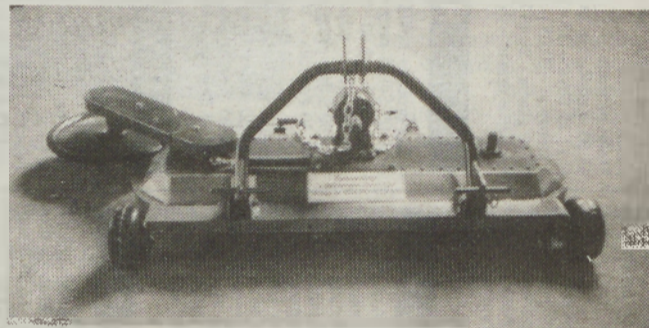

Murska Sobota

ROTACIJSKI MULČAR ROŠKER

NAMENJEN JE ZA MULČENJE V:

- sadjarskih plantažah
- vinogradniških plantažah
- nizkih grmičastih nasadih
- smučiščih
- nogometnih igriščih
- parkih, zelenicah
- pašnikih

PRODAJA:

TRGOVINA

Martina

62351 KAMNICA, Cesta v Rošpoh 28, telefon: 062/621 711

Pred dobrimi štirinajstimi dnevi ustanovljena POMURSKA INVESTICIJSKA DRUŽBA 2, d.d. je že zbrala nad 2/3 razpisanega kapitala.

Preudarni Pomurci verjamemo v dobro naložbo svojih certifikatov. Čimprej se nam pridružite tudi vi!

POMURSKA INVESTICIJSKA DRUŽBA 2 d.d.

69000 MURSKA SOBOTA KOCLJEVA 14a TEL. 069 32 897 FAX 069 32 898

Svoj certifikat lahko vložite v vseh enotah LB Pomurske banke, d.d., in drugih v prospektu navedenih mestih.

Naročniki Vestnika iščejo nove naročnike

NISTE SAMI, VESTNIK JE Z VAMI!

Če boste pridobili enega naročnika za

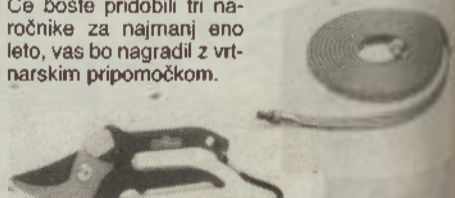

najmanj eno leto, vas bo nagradil z Vestnikovo kapo, takšno, kot so jo nosili naši predniki.

Vaš trud bo Vestnik poplačal.

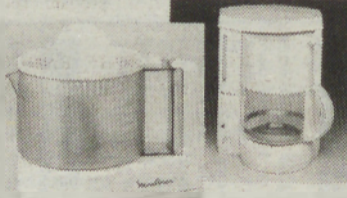
Privoščite ga tudi svojim prijateljem, sosedom in znancem.

Če boste pridobili tri naročnike za najmanj eno leto, vas bo nagradil z vrtnarskim pripomočkom.

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov Podjetje za informiranje, Slovenska 41, M. Sobota.

Če boste pridobili pet naročnikov za najmanj eno leto, vas bo nagradil z malim električnim gospodinjstvom aparatom.

Spodaj podpisani (naslov in tel.) je pridobil nove naročnike Vestnika:

1. ime priimek točen naslov tel.
1. ime priimek točen naslov tel.
2. ime priimek točen naslov tel.
3. ime priimek točen naslov tel.
4. ime priimek točen naslov tel.
5. ime priimek točen naslov tel.

NAROČILNICA

Nazaj k Radenski

*Kakorkoli in kjerkoli: vedno se vračamo.
Morda domov, morda med spomine, morda v zelenino narave.
Še posebej tiste, ki je ohranila svojo prvobitnost.
Tako kot tisti del slovenske dežele med Muro in Goricami.
Radenci vabijo s svojimi mineralnimi vrelci in zdravilno termo-mineralno vodo.
Ponujajo užitek narave, ki vrača moč in optimizem.
Saj človek ne more brez narave.
Tam se srečuje sam s seboj.*

motorna vozila

OPEL KADETT 1.4, letnik 1990, bele barve, prodam. Tel.: 76 313, po 15. uri. m31135

FORD CAPRI 2.0, letnik 1980, registrirano do novembra 1995, bele barve, prodam. Tel.: 46 724. m41

FIAT 1200, letnik 1974, 1000 km po avtomobilu, redno vzdrževan, dobro ohranjen, prodam za 2.500 DEM. Tel.: 71 317. m34

RENAULT 4, karabobiran, registrirano, letnik 1994, z novo armaturno ploščo, prodam. Karel Klanfar, M. Pečovca 9. m31107

GOLF 9, letnik 1978, december, neregistriran, prodam. Tel.: 41 179. m31109

DAIHATSHU SHARADE, letnik 1990, prodam. Tel.: 41 179. m31111

JUGO 88 KORAL, letnik 88, prevoženost 71.000 km, prodam za 2.500 DEM. Križevci 156 v Prekmurju. m31111

BMW 520i, letnik 1990, odlično ohranjen, prodam za 24.500 DEM. Tel.: 31 240. m31119

TUVORNI AVTO TAM 170 T 14, prevoženost za prevoz živine, za 3.500 DEM. TAM 8500 kosov za 1.500 DEM ter dva HEROŠC 1200 za 2.000 DEM prodam. Vsa vozila so vozna. Tel.: 45 132. m31121

KOMBI ZASTAVO 850 AK, letnik 1985, voznik, prodam. Sv. Jurij 71. m31123

JUGO 1.1 GX, letnik 1987, registriran do 1. 6. 1995, z dodatno opremo, prodam. Arnel, Prešernova 17, Ljutomer, tel.: 82 109. m31464

GOLF JK 1.3, bencin, letnik 1985, kovinske barve, ugodno prodam. Smolko, Ogranci, Mladinska 27. m31157

RENAULT 18, letnik 1981, registriran celo leto, prodam. Tel.: 57 171. m31115

kmetijska mehanizacija

TRAKTOR URSUS 35 KS, dobro ohranjen, opravljenih samo 800 ur, prodam. Franc Kozar, Izakovci 161. m31119

TRAKTOR ZETOR 5011, kot nov, in traktor Stavr 36 in renault 19, star 3 mesece, prodam. tel.: 57 193. m31136

SAMONAKLADALNO PRIKOLICO prodam. Tešanovci 54. m31136

KROŽNE BRANE OLT, 20 diskov, prodam. Tel.: 57 347, Unger, Ropoča 49. m31103

TRAKTOR DEUTZ TORPEDO 55, s prednjim pogonom, prodam. Tel.: 47 151. m31108

TRAKTOR DEUTZ TORPEDO 6206 c z originalno kabino, kompresor, 1300 delovnih ur, dobro ohranjen in silokombajn prodam. Partizanska 30, Bakovci. m31153

TRAKTOR ZETOR ŠTORE, od 45 do 65 KS, kupim. Prednost ima dvojni pogon. Tel.: 00385-42 865 016. m30493

TRSNE CEPLJENKE

Trsničarske skupnosti Juršinci lahko naročite in kupite tudi letos pri GOSTILNI HANČIK, Dobrovnik 238, tel. št. je 79 029. Cene so enake kot v Juršincih. Možnost plačila tudi na obroke.

00852-17-266-690
00852-17-266-691
00852-17-266-692
00852-17-266-693
00852-17-266-694

POKLIČI ME

00852-17-266-695
00852-17-266-696
00852-17-266-697
00852-17-266-698
00852-17-266-699

posesti

DILL d.o.o.

POSREDNIŠKO IN AGENCIJSKO PODJETJE KUPUJETE, PRODAJATE, ODDAJATE, NAJEMATE, IŠČETE... VSE VRSTE NEPREMIČNIN NE IZGUBLJATE ČASA IN DENARJA!

TEL. (069) 32 322
FAX-TEL. (069) 32 322
A. NOVAKA 4. M. SOBOTA

NJIVO, 50 arov, v Dokležovju, prodam. Narcisna 16. m31158

GRADBENO PARCELO, 22 arov, v Dolini pri Vaneči, 8.000 DEM, in JUGO 45, 50.000 SIT prodam. Tel.: 22 871. m39

V OKOLICI GORNJE RADGONE prodam po ugodni ceni starejšo domačijo na 5.500m² parceli. Tel.: 068 85 971. m-33

GOZD, 60 arov, ob cesti Mačkovič-Otovci prodam. Tel.: 21 965. m31106

GOZD, 1,20 ha, mešani, ugodno prodam. Tel.: 48 365. m31129

STONEDIVER

ODPRAVITE PLEŠAVOST ZA VSELEJ LIPOHAIR - SVETOVNI HIT

Stegne 27
tel.: 061/57 18 75

ZDEX d.o.o.

EXPORT - IMPORT
Finančni Inženiring

ODSLEJ TUDI MI V POMURJU.

Oplemenitite svoj denar po zelo ugodni obrestni meri in kratkoročna premoštvana posojila.

P. E. MURSKA SOBOTA
Arhitekta Novaka 4
Tel. - telefaks: (069) 32848

DVOSOBNO STANOVANJE v Murški Soboti prodamo. Tel.: 26 055, po 18. uri. m-pp

NADSTROPNO STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem in 16 arov sadovnjaka prodam. Tel.: 76 401, po 17. uri, ali Dolnji Lakoš 4a. m-pp

ENOSOBNO STANOVANJE, 32m², obnovljeno, prodam. Tel.: 22 411 ali 23 149. m31154

BIFE, 80m², v Črešnjevcih, v trgovsko-poslovnem objektu dam v najem. Tel.: 0609 626 586. m-pf

FRIZERSKI SALON, v Črešnjevcih, 35 m², v trgovsko-poslovnem objektu dam v najem. Tel.: 0609 626 586. m-pf

NA RELACIJI PTUJ-ORMOŽ prodamo dvostanovanjsko hišo z restavracijo v obratovanju. Tel.: 062 708 041. m34

TRAVNIK na Krajni (Banat), 52 arov, prodam. Tel.: 45 318. m31137

DVOSOBNO STANOVANJE v Murški Soboti ugodno prodam. Tel.: 42 703, zvečer. m31139

VINOGRADNIKI!

Prodajamo in zbiramo naročila za AKACIJEVE KOLE vseh velikosti.

Gorička vas
69204 Šalovci 3, tel.: 069/59 033

B2 D.O.O. MARIBOR
GLAVNI TRG 17
LJUBLJANA TRŽAŠKA 2

RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE

V tedni od 6.2. - 10.2. ob 16.00 izvajamo

TEČAJ EXCEL 5.0

Za informacije nas pokličite, poslali vam bomo brezplačen katalog. Brezposelni imajo možnost brezplačnih tečajev.

(062) 226-138

STARO HIŠO z njivo in travnikom v Gornjem Lakošu ugodno prodam. Tel.: 77 320. m-le

živali

PSE »samojede«, bele, prodam skrbnim ljudem. Starši odlično ocenjeni. Tel.: 61 157. m2644

BELE PIŠČANCE, težke 2,2 kg, za zakol in nadaljnjo rejo, domača reja, lahko naročite na tel.: 82 627. m1467

MLADE NESNICE pasme hiseks, trimesečne, lahko naročite po tel.: 82 401. Na vsakih deset ena zastoj na dom. Dostavimo tudi manjše količine brezplačno. Cena za kos 190 SIT. m1466

PURANE, bele, velikane, za nadaljnjo rejo, najcenejše v Sloveniji si zagotovite z naročilom po tel.: 82 838. Brezplačna dostava na dom ne glede na količino in oddaljenost kraja. m1468

VEČ PUJSKOV 20-25 kg in 10 pujskov po 50 kg kupim. Tel.: 061 651 625. m35

KRAVO, brejo, prodam. Št. Kovača 158, Turnišče. m31131

NESNICE, MLADE JARČICE, pasme hisek in golden comet super braun (rjave), uvoz iz Nemčije, prodaja Perutninsko podjetje Farma pri Mostu, d.o.o., po zelo ugodni ceni. Za večje količine dostava zastoj. Kupec dobi za vsakih 10 jarčic 10-odstotni popust ali eno jarčico zastoj. Jarčice imajo opravljena vsa potrebna cepljenja, to jamči prodajalec z vso ustrezno dokumentacijo. Naročila sprejemamo in dajemo vse informacije: Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, tel.: 24 393. Gostilna Benčec Bakovci, tel.: 43 070. Gostilna Železen Beznovci, tel.: 49 025. Zidarstvo Darjinka Zamuda, Galuškak, Videm ob Ščavnici, tel.: 68 044. m-pf

MLADE NESNICE, pasme hisek, lahko naročite po telefonu v trgovini Suzane Kozlar, Nedelica, tel.: 72 180, in pri Francu Movrinu, Petanjci 98 c, pri mostu, tel.: 46 505. Na vsakih deset ena zastoj. m-pf

razno

TERVOL, TRDI in mehki, ugodno prodam. Tel.: 33 003. m31152

FANT, star 32 let, išče žensko za skupno življenje. Ponudbe pošljite na upravo lista pod šifro: SAMSKI FANT. m31107

DOBRO KAKOVOSTNO SORTNO VINO, renski rizling, muškati silvaner tršipon prodam. Tel.: 76 652. m31110

ŠTEDILNIK, 2 plin + 2 elektrika (nov, iz nerjaveče pločevine) in zibelko po ugodni ceni prodam. Tel.: 87 223. m-41

SENO, okrog 5 ton, balirano ali refuza, prodam. Cena po dogovoru. Jože Prajac, Pristava 39, ves dan. m1463

POLIESTRSKI SILOS za krmila, 8 ton, prodam. Tel.: 87 708. m1465

BARVNI TELEVIZOR, skoraj nov, prodam. Tel.: 48 247. m31136

Preklic!
Preklicujem veljavnost vpisnega listka za mleko za december 1994 v hranilno knjižico št. 22 768-6, HKS Panonka M. Sobota, izdanega na ime Viktor Šitar, Strukovci 15. m311130

Preklic!
Preklicujem veljavnost hranilne knjižice št. 20710/0, izdane pri HKS Panonka M. Sobota, Edvard Banfi, Gregorčičeva 30, M. Sobota. m31134

Preklic!
Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala, izdanega na Gostinski šoli v Radencih leta 1966, Franc Cimerman, Pristava 13, Ljutomer. 31125

PREKLIC!
Preklicujem veljavnost listka za vpis v hranilno knjižico. Marija Pintarič, Večeslavci 7. m311114

Kmečka družba za upravljanje investicijskih skladov d.d.
Iščemo več sodelavcev za vodenje mobilnih pisarn na območju Prekmurja.
Dobro plačilo. Podjetnike in posameznike prosimo, da sporočijo svoj naslov pod šifro »SVETOVANJE«

EMO ETERNA
Posoda za vse čase!

delo

ZAPOSLITEV dobi mlado dekletko, delo v bistroju. Tel.: 063 461 587. m37

NATAKARICO v gostilni pri Studencu v Nedelici zaposlimo. Tel.: 72 146. m38

TRGOVEC z večletnimi izkušnjami dobi redno zaposlitev kot vodja trgovine z tehničnimi in gradbenimi materiali. Prijave pošljite na upravo lista pod šifro: RADGONA. m37

storitve

ROLETARSTVO IZ DOMŽAL izdeluje in montira rolete, žaluzije in lamele zavese. Tel.: 061 722 645, 069 24 949 ali 0609 616 170. m-fa

VEDNO VEČ GRADITELJEV se odloča za strojne omete. Razmislite tudi vi! Zahtevajte prospekt. Styrian Lenart, telefon in telefaks 062 724 123 ali 724 707, ob delavnikih od 8. do 14. ure. mpf3

IZDELJEM BETONSKE IZDELKE (SONE, OGRAJE, ROBNIKE, SKARPE, TALNE PLOŠČE) in drugo. Goriška 55, Černelavci, tel.: 22 898. m31140

V življenju le skrb in delo si poznala, sedaj od vsega trudna si zaspala, odšla si tja, kjer ni več bolečin, a nate večno bo ostal spomin.

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, babica in tašča

Gizela Cug

iz Berkovec

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, sveče, nam pa izrekli sožalje.

Hvala župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in osebju internega oddelka za vso pomoč. Vsem skupaj še enkrat – prisrčna hvala!

Vsi njeni najdražji

Ko je srca bolečina prevelika, se tudi solza posuši, le duša nemo vpije, zakaj več tebe ni.

V SPOMIN

5. februarja bo minilo leto žalosti, odkar nas je zapustila naša draga mama, babica in prababica

Vera Pok

iz Kupšinec

Hvala vsem, ki se je še spominjate, postojite pri njenem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Njeni najdražji

V življenju le skrb in delo si poznala, sedaj od vsega trudna si zaspala, odšla si tja, kjer ni več bolečin, a nate večno bo živel spomin.

ZAHVALA

V 74. letu nas je po hudi bolezni za vedno zapustila naša draga mama, babica, prababica, tašča, svakinja in teta

Gizela Sapač

iz Apač

Ob boleči izgubi naše drage mame se zahvaljujemo dobrim sosedom, njenim dobrim znankam, sorodnikom in vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali in izrekli sožalje.

Hvala vsem, ki so ji darovali vence, cvetje in sveče ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Hvala g. duhovniku Kerčmarju za pogrebni obred. Hvala govorniku Sobočanu, pevcem in za odigrano Tišino. Hvala zdravniku pljučnega oddelka bolnice v Murski Soboti za vso pomoč pri lajšanju bolezni. Enako hvala dr. Radašinu in sestram ZD Apače.

Žaluojača hči in sin z družinama

Kje si, ljubi mož in oče, kje tvoj mili je obraz, kje je tvoja skrbna roka, ki skrbela je za nas?

ZAHVALA

V 64. letu nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, ata, tast, stari ata in brat ter zet

Viljem Prem

iz Gornjih Slaveč

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence, šopke in sveče. Posebna hvala Alojzu Krpiču in njegovim ter družinam Pozvek, Rac in Fartek, ki so nam bili v najtežjih trenutkih v tolažbo in pomoč. Hvala g. duhovniku Ernišu, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala, gasilskemu društvu, predstavniku občine Kuzma g. Mariču in predsedniku GD Dragu Lovenjaku za besede slovesa ob odprtem grobu. Iskrena hvala Ernestu Bunderli za izkazano pomoč. Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žaluojači: žena Marija, hčerka Majda z možem Francem, vnuk Franc, vnukinja Tanja, brat Geza s svojimi, tašča in drugo sorodstvo

Ljubezen, delo in trpljenje tvoje je bilo življenje, nas osrečiti si znal, vendar pred usodo neizbežno ves nemočen si zaspal. Nam ostala je praznina in v naših srcih bolečina.

ZAHVALA

17. januarja nas je v 66. letu po hudi bolezni zapustil naš dragi oče, sin, brat, dedek, boter in stric

Štefan Matjašec

upokojeni mizar iz Renkovec 154

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsej botrini, sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, darovalcem cvetja, sveč, svetih maš in vsem, ki ste nam izrekli sožalje.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju internega in kirurškega oddelka v Rakičanu za vso skrb in lajšanje bolečin.

Hvala g. župniku Ratniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikom Ferčaku in predstavniku podjetja Mizar za ganljive besede slovesa. Posebna hvala tudi vsem gasilcem.

Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žaluojači: hčerka Marija z možem Dragom, hčerka Valerija z možem Alojzom, mama Ana, bratje Franc, Jože, Anton in Alojz z družinami ter drugo sroodstvo

DEDKU V SLOVO

Za vedno boš ostal v naših srcih

Vnuki Izток, Zalika, Monika, Zoran in Urška

Kako je hiša prazna, odkar tebe več ni, bila je prej tako prijazna, zdaj otožna, tuj se nam zdi.

ZAHVALA

V 81. letu nas je za vedno zapustil naš dragi oče, deda, pradede, brat in tast

Jožef Györek

upokojenec Potrošnika iz Murske Sobotice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, sočustvovali z nami, darovali vence, šopke, v dobrodelne namene in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku za poslovilne besede ter Trgovskemu podjetju Potrošnik M. Sobotica in Ribiški družini M. Sobotica.

Žaluojači vsi, ki smo ga imeli radi

Tam, kjer si ti, ni sonca, ne luči, le tvoj nasmeh v srcih še živi. Kako zelo, zelo boli, ko se zavemo, da te več ni.

V SPOMIN

Mineva pet žalostnih let, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, tast, dedek in pradedek

Franjo Barbarič

iz Gaberja 6a

Spominjamo se te vsi, ki smo te imeli neizmerno radi.

ZAHVALA

V 83. letu je prenehalo biti plemenito srce ljubega moža, očeta in dedija

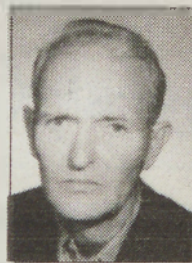
Franca Podleska

od Grada

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, dobrim sosedom in vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, šopke, sveče in izrazili pisna ali ustna sožalja.

Vsem iskrena hvala!

Žaluojači vsi njegovi najdražji

Čas mineva, žalost in bolečina pa ostajata za vedno v naših srcih.

V SPOMIN

2. februarja mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Štefan Felkar

iz Lucove

Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njegovem grobu in mu prižigate sveče.

Vsi njegovi

Ko si živel, si delal, za nas skrbel, ljubezen svojo nam delil, a zdaj, ko te več med nami ni, nas srce boli. Prazen je domek naš, odkar v njem ne odmeva tvoj glas.

6. februarja minevata dve leti, odkar nas je zapustila draga žena, mama in sestra

Marija Čuček

iz Podgorja

Vsem, ki ste jo ohranili v spominu, se ustavite ob njenem grobu, počastite njen spomin s svečko ali cvetom, iskrena hvala.

Vsi njeni najdražji

Ko moči so me zapustile in roke delovne zastale, ste veliko zame vi oprli. Tiho zdaj žalujte, dragi moji, privoščite mi mir in pokoj, saj vse je veselo dokončano.

ZAHVALA

V 94. letu starosti je prenehalo biti srce našega očeta in dedka

Štefana Sveteca

iz Šalovec 138

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, družinam Svetec in Pertoci za pomoč, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in za druge namene. Posebna hvala botrini Barbarič, Lanščak, Kranjec, duhovniku Kerčmarju za pogrebni obred in pevcem za lepo odpete žalostinke. Zahvaljujemo se tudi zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice v Rakičanu in pogrebni zavodu Banfi iz Veščice. Vsem še enkrat – iskrena hvala.

Žaluojači: hčerka Albina, zet Šanji, vnuk Rudi z ženo Majdo ter vnukinji Anita in Lidija

Kako je prazen dom, dvorišče, moje oko zaman te išče, ni več tvojega smehljaja, a v mojem srcu ti naprej šiviš, čeprav že dve leti v grobu spiš.

V SPOMIN

28. januarja sta minili dve leti žalosti in praznine, odkar je prenehalo biti srce dragemu bratu

Petru Sapaču

iz Gederovec 2

Tiho in žalostno je ob tvojem grobu, a polno lepih spominov nate.

V tihi in globoki žalosti sestra Marjeta

Dogorel je kot sveča z močnim plamenom, pomirjen dosegel je cilj pred seboj. Konji po brazdi, kosci po rosi odšli so z njim v večni pokoj.

ZAHVALA

V 95. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, dedek in tast

Ludvik Olas

iz Sebeborec

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, pokojnega na njegovi zadnji poti pospremili s cvetjem ali darovali v dobrodelne namene. Hvala g. duhovniku Balažiču za izbrane besede slovesa, gospe Budja in pevcem za odpete žalostinke, dr. Kosu s kirurškega oddelka bolnišnice v M. Soboti in mag. dr. Požunu za dolgoletno nesebično pomoč.

Vsi njegovi

V SPOMIN

Boleč je spomin na 2. februar 1994, ko naju je zapustil dober mož in oče

Štefan Cigut
iz Murske Sobote

Čas mineva, vso dobroto in ljubezen ti lahko vračava le še s cvetjem in plameni svečk.

Tvoja najdražja

*Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih
pridnih rok za vedno nam ostaja.*

V SPOMIN

4. februarja je minilo leto žalosti, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, tast in brat

Ivan Žalig
iz Ižakovca 133

Tiho in skromno, kot si živel, si odšel tja, kjer ni več trpljenja in ne bolečin.

Hvala vsem, ki se ga spominjate in ustavite ob njegovem grobu.

Žalujoci vsi njegovi najdražji

ZAHVALA

Po kratki in hudi boleznini nas je v 78. letu življenja zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, svak in boter

Ludvik Horvat
iz Križevca v Prekmurju 8

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in dobrim prijateljem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter v druge dobrotne namene. Hvala dr. Kiršnerju za dolgoletno zdravljenje, g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Križevci, 13. 1. 1995

Žalujoci: žena Helena, sin Aleksander z ženo Elzo, vnuka Simon in Andrej, sin Milan z ženo Majdo ter vnuka Anita in Matej iz Moščanec

*Skrb, delo in trpljenje,
bilo tvoje je življenje,
nam ostala je praznina
in velika bolečina.*

ZAHVALA

V 70. letu starosti je umrl dragi mož, oče, dedek in stric

Ludvik Kuhar
iz Kocljeve 6
v Murski Soboti

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter sosedom, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, za sv. maše in sveče.

Hvala duhovniku za pogrebni obred. Posebna hvala zdravnikom in osebju pljučnega oddelka bolnišnice Rakičan, ki so mu lajšali bolečine v zadnjih dneh njegovega življenja.

Tudi vsem neimenovanim – hvala.

Žena in sinova z družinama

*Glej, zemlja si je vzela, kar je njeno.
A kar ni njeno, nam ne more vzeti.
In to, kar je neskončno dragoceno,
je večno in nikdar ne more umreti.*

VSPOMIN

Tiha bolečina in žalost spremljata spomin na 24. januar 1992, ko nas je mnogo prezgodaj za vedno zapustila naša draga

Irena Kandal
s Kukeča
živeča v Nemčiji

Minile skupne so poti, ostal nam je samo spomin na skupne srečne dni. Hvala vsem, ki se je spominjate in jo ohranjate v svojih srcih, ji prinašate cvetje in prižigate sveče na njenem preranem grobu.

Žalujoci vsi, ki smo te imeli radi

ZAHVALA

V 92. letu nas je za vedno zapustil naš dragi tast, stari oče in pradedek

Janez Kološa
iz Polane

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence, šopke, sveče, v dobrotne namene in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala g. duhovniku Balažicu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Še enkrat – iskrena hvala!

Žalujoci vsi njegovi

*Že leto dni te črna zemlja krije,
v gomili tih mirno spiš.
Srce ljubeče več ne bije,
v naših srcih pa živiš.*

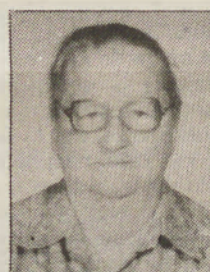
V SPOMIN

2. februarja mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi

Štefan Vrdoljak
iz Kroga

Hvala vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu, se spomnite nanj, obiščete njegov poslednji dom, prižgete svečo ali prinesete cvet.

Njegovi najdražji

*V življenju le skrb in delo si poznala,
sedaj od vsega trudna si zaspala,
odšla si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo živel spomin.*

ZAHVALA

Po dolgotrajni boleznini nas je v 81. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama, tašča, babica, prababica in teta

Marija Puhan
rojena Gjerkeš
iz Kobilja 192

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, sodelavkam iz 1. izmene DE II TŽO Mura, vsem, ki ste nam izrazili ustno ali pisno sožalje, darovali cvetje in sveče ter za svete maše.

Še posebno se zahvaljujemo g. Ivanu Sajku za poslovilne besede, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in vsem drugim, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsem skupaj še enkrat – iskrena hvala!

Kobilje, 19. 1. 1995

Žalujoci: hčerka Rozika, hčerka Marjeta z možem Zdenkom, vnuki Emil z ženo Mileno, Gusti, Dušan, Mojca, pravnuka Matej in Monika ter vsi drugi sorodniki

*Bolečina se da skriti,
tudi solze zatajiti,
a srce boli,
ker tebe več med nami ni.*

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, dedka in pradedka

Jožefa Škafarja
18. 10. 1918 do 24. 1. 1995

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence, cvetje in sveče, darovali za sv. maše in obnovo cerkve ter nam ustno in pisno izrazili sožalje.

Prisrčna hvala g. župniku za pogrebno svečanost in sv. mašo, pevcem za odpete žalostinke in govornici g. Mariji za občutene besede slovesa. Hvala dobrim sosedom, še posebno g. Mariji Rogač, g. Renatu Lukaču in dr. Zadravcu za obiske na domu.

Nemščak, Ižakovci, Dokležovje, Dornbirn Avstrija, 25. 1. 1995

Žalujoci: žena Terezija, hčerka Marta z možem, sin Andrej z ženo, sin Jožek z ženo, vnukinja Jožica z možem, vnukinja Ivana in Staša ter vnuki Jernej, Robert, René in pravnuk Niko

V 77. letu nas je za vedno zapustil naš dragi oče, dedek, pradedek, tast in brat

Viljem Kikec
od Sv. Jurija

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, z nami sočustvovali, darovali cvetje, sveče in za sv. maše, dragega pokojnika pa pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornikom za ganljive besede slovesa.

Žalujoci vsi, ki smo ga imeli radi

*Ljubezen, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
nas osrečiti si znala,
vendar pred usodo neizbežno
vsa nemočna si zaspala.*

ZAHVALA

V 73. letu nas je zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Margareta Bedič
s Hodoša 87

Iskrena hvala sorodnikom, sosedom in znancem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje, nam pa izrekli ustna sožalja. Hvala g. duhovniku Viliju Kerčmarju za ganljiv pogreb, pevcem za odpete žalostinke in g. Romanovi za poslovilne besede.

Iskrena hvala osebju internega oddelka za vso nego in skrb. Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žalujoci: muž Franc, sin Franc, hčerka Elizabeta z družino in sin Albert z družino

*Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih skrbnih rok
za vedno nam ostaja.*

ZAHVALA

V 75. letu starosti je tiho zaspal naš dragi mož, oče, tast, dedek, brat, stric in boter

Karel Časar
iz Zenkovec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje, v dobrotne namene, nam pa izrekli sožalje, z nami sočustvovali in nam stali ob strani.

Iskrena hvala g. duhovniku Jošarju za ganljiv pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Globoka hvala sosedom Morčičevim – Severjevim ter družini Hodošček, posebno gospe Eriki za vso pomoč in podporo. Hvala pogrebništvu Banfi za opravljene pogrebne storitve. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Irma, sin Janez in hčerka Vida z družinama ter drugo sorodstvo

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je po kratki in neozdravljivi boleznini zapustil dragi mož, oče in dedek

Martin Sobočan
z Melinec 125

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, darovalcem cvetja, sveč, za sv. maše in vsem, ki ste nam izrekli iskreno sožalje.

Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornici KS Gizeli Majc za lepo izrečene besede slovesa in g. Juriču za odigrano Tišino. Prisrčna hvala podjetju VGP Mura M. Sobota, Milanovim sodelavcem in tesarstvu Ivana Mertuka iz Bratoncev ter Jožetovim sodelavcem iz Avstrije za darovane vence. Iskrena hvala številnim pogrebem, ki ste ga pospremili k preranemu počitku.

Melinci, 17. 1. 1995

Žalujoci: žena Marija, hčerka Brigita, sinova Milan in Jože, vnuk Patrick ter drugo sorodstvo

ZAŠČITENI GRADOVI, CERKVE IN ZNAMENJA V PREKMURJU IN PRLEKIJI

Gradovi, cerkve in znamenja

– najdlje iz preteklosti in najbolj navzoče

V letošnji prilogi za kulturo objavljamo kratke strokovne opise in fotografije gradov, cerkva in znamenj v Prekmurju in Prlekiji, ki so zaščiteni kot spomeniki kulture.

Naj pojasnimo, na kaj namigujemo s časovno besedno igro v naslovu. Najbolj daljna minulosť in največja bližina! Kakšna dialektika je to?

O starosti

Gradovi, cerkve in znamenja so tukaj najstarejši tvarni spomeniki. Starejši od spomeniško zaščitenih meščanskih hiš in seveda tudi starejši od večine ohranjenega in zavarovanega kmečkega stavbarstva.

To trditev je mogoče preprosto podkrepiti z navedbo nekaj letnic. Mogoče pa je o njej tudi malce razpredati. Takole. Meščanstvo, ki je, kajpada, dalo graditi meščanske stavbe, je zgodovinsko gledano mlado. Torej tudi demonstracija njegove graditeljske sposobnosti in zmožnosti ne more biti stara. Kmečke stavbe kljub vsej pregovorni trdnosti ne dočakajo starosti, ki seže čez dve, tri stoletja. Najbrž je tako zaradi sorazmerno majhne gmote materiala, majhne v primerjavi s cerkvami in graščinami.

Cerkve ne Slovenskem so sicer majhne, toda starejše od večine kmečkih in meščanskih stavb. Nekatere med njimi pa so si celo zaslužile, da so prišle med zaščiteni spomeniki stavbne kulture in v to našo prilogo, čeprav ne štejejo ne vem kake starosti. Cerkve se gradijo tudi na novo. Gradovi, če ne gre za gradove v prenesenem

pomenu, in znamenja pa ne več. Povprečna starost cerkva pa je seveda po vsej priliki še vedno veliko večja od vseh drugih stavbnih zvrsti.

Naš največji strokovnjak za znamenja Marijan Zadnikar pravi, da si jih je hotel naš, predvsem kmečki človek, postaviti kot majhna svetišča, »da bi ga spremljala ob njegovih vsakodnevnih in božjih poteh in ga spominjala posebnih dogodkov, ki niso bili zmeraj veseli. Saj bolezní in smrti pa vojska in drugih nadlog v življenju nikoli ni zmanjkalo.«

Znamenja bi bila potemtakem najraje stara toliko, kot so stari veseli in žalostni dogodki v človekovem življenju. Kot človeštvo torej? No, vsaj pri nas ohranjena niso stara toliko, nekatera pa segajo daleč nazaj, tudi vse tja do 15. stoletja. Kar daleč pred čas, ko so nastajale meščanske in kmečke stavbe, pa segajo tudi skorajda vsa mlajša znamenja.

Toliko o samoumevni največji starosti – med stavbnimi ostalinami – cerkva, gradov in znamenj.

Aha, gradovi! Pišemo »gradovi«, čeprav se z gradom po opredelitvi označuje »utrjena bivalna in pribežališčna

Nadaljevanje na naslednji strani

zgradba«. Vse graščinske, tj. velike stavbe torej niso gradovi. Zato se velike, pogosto bolj na samam stoječe zgradbe, razlikuje in govori o gradovih, dvorcih in grajskih stavbah. V naši tokratni prilogi za kulturo so predstavljeni tako gradovi kot dvorci in grajske stavbe. Kako je s tem, je razvidno iz vsakokratnega zapisa ob fotografijah.

O navzočnosti

Zakaj so cerkve, gradovi in znamenja najbolj navzoči, najbolj tukaj, se dokaj razločno poda že iz tega, kar smo doslej povedali. Te materialne kulturne ostaline so preprosto najbolj v javni rabi. Za cerkve in znamenja to ni nič čudnega, saj so bili ti sakralni spomeniki zato postavljeni. Gradove pa polaga v javno rabo ponekod njihov obseg, drugod čas, pri nas pa jih je dala na razpolago – pogosto v zlorabo – pretekla politična ideologija. Vendar pa so tudi tam, kjer ni bilo take ideologije, gradovi marsikje odprti za javne obiske, ker jih njihovi lastniki ne morejo več vzdrževati brez vstopnine.

O preteklosti – v lastni zadevi

Tako. V triletnem nizu predstavljanja materialnih kulturnih spomenikov smo v letošnji Vestnikovi prilogi za kulturo prišli do najstarejših in najbolj običnih. Prvo leto smo predstavili meščansko arhitekturo, v prilogi z naslovom Meščani se vržejo po mestu. Naslednje leto, to je v lanski prilogi, smo v tem prleško-prekmurškem delu države fotografirali vse zaščitene stavbe kmečkega značaja in jih skupaj s spomeniškovarstvenimi opisi objavili pod naslovom V teh hišah je shranjeno ekološko srce.

Vse dobre stvari so tri, zato z letošnjim letom priobčevanje zaščitene spomenikov materialne kulture končujemo. Kaj drugega nam ne preostane, če hočemo ohraniti triado. – Nemara bi bilo dobro priobčiti kdaj tudi zemljevide arheoloških najdišč in njihove kratke opise. Tako, za sprotno rabo, kar pa ni taka nuja, ker je pred kratkim izšla knjiga Arheološka topografija, Topografsko področje XX (Prekmurje), avtorice Irene Šavel. Vsekakor pa bi bilo dobro imeti arheološko topografijo obkraj Mure v enem kosu.

Predlani in lani smo z Vestnikovo prilogo za kulturo priobčevali nekaj, kar ni ne tako in ne drugače priobčel še nihče pred nami. V tretje nam ne gre tako rado, kot pravi pregovor. Nismo več povsem originalni. Vsaj kar se tistega »drugače« tiče, ne. O gradovih, cerkvah in znamenjih »tako« še ni nastala nobena publikacija, »drugače« pa že. V knjigah namreč.

O tukajšnjih gradovih je izšla knjiga leta 1991 z naslovom Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji, Med Prekmurjem in porečjem Dravinje, avtorja Ivana Stoparja. Moja župnija je naslov knjige Vestnikovega novinarja Štefana Sobočana, izdalo jo je Podjetje za informiranje leta 1994. V njej so po merilih cerkvenih kronik predstavljene vse cerkve v Prekmurju in Prlekiji. Že omenjeni Marijan Zadnikar je leta 1991 izdal že tretjo knjigo o znamenjih na Slovenskem, ta slednja ima naslov Slovenska znamenja.

O navzočnosti lastne zadeve

V primerjavi z nobeno od naštetih knjižnih publikacij naše priobčevanje zadevnih spomenikov ni zgolj ponavljanje. Že zato ne, ker jih objavljamo na enem mestu. Da o priročni pristopnosti, ki jo omogoča publicistična časopisna okoliščina, niti ne govorimo.

Gradove, cerkve in znamenja opisujemo citirajoč opise iz strokovnih podlag, ki jih je pripravil Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Maribora. Tako kot smo delali že pri prejšnjih dveh prilogah. Zahvaljujemo se Zavodu, tokrat posebej gospodični Žanet Mihaš, ki nam je iz njihovega arhiva poiskala dobršen del fotografij znamenj.

O gradovih

V dragoceni Stoparjevi knjigi so naštetni vsi gradovi, ki so, sodeč po zgodovinopisnih omembah, kdaj stali v tem delu slovenske dežele. Mi prikazujemo samo tiste, ki še stojijo. Nekateri so zelo porušeni, drugi pa se k sreči obnavljajo. Obnavljajo že, vendar ne vedno tudi s srečno roko, oziroma po načrtih srečne roke. Nekateri novi lastniki in upravitelji, kot pravi Stopar, ne dajo opraviti potrebnih predhodnih raziskav in ne izdelati ustreznih načrtov.

O splošnem stanju gradov je v spremni besedi k svoji knjigi Ivan Stopar zapisal tole: »Še bi lahko nadaljevali z brezupnim ugotavljanjem žalostnega stanja, posledico ideološke zaslepljenosti posameznih odločujočih dejavnikov v času med vojno in vse do nedavna. Spomnimo se le na številne dvorce, spremenjene v domove za ostarele in onemogle. Le po kakšnem naključju so v vseh izmed njih izginile nekdanje grajske kapele skupaj s svojo navadno nadpovprečno opremo? Seveda, globoko je potrebno razumeti tiste, ki so hoteli preprečiti, da bi lažni misticizem tej populaciji zastrupljal zadnja leta življenja. Toda navsezadnje so o tem odločali ljudje s sicer resda pogosto nedokončano osnovno šolo, a zato s priznažo znanstvenim pogledom na svet ...«

O cerkvah

V nasprotju z omenjeno Sobočanovo knjigo predstavljamo samo tiste cerkve, ki so razglašene za spomenike. Kot kaže, s cerkvami v prihodnosti ne bo hudega, ker imajo v cerkvenem občestvu in vrnjeni lastniki, pred-

vsem gozdovih, ki so jih ji odvzeli pod prejšnjim režimom, substanco za svoje ohranjanje in obnavljanje.

O znamenjih

Če smo nekoliko osebni, saj smo z znamenji, ki so raziskovalno področje gospoda Marijana Zadnikarja – ta pa svoje izsledke zapisuje z literarno toploto –, so prav znamenja na nas napravila največji vtis. Čeprav so po obsegu najmanjša. Mimo znamenj ob poteh in križpotij hodimo z najmanj zgodovinske zavesti. Morda prav zato, ker so tako majhna. Pričajo pa o velikih strahovih, upanjih in zaobljubah.

Ko takole po odločitvi in s pozornostjo stojiš pred znamenjem, se ti kdaj pa kdaj zazdi, da te iz kamnitih niš gledajo votle oči kuge ali da si pravkar stopil v nekakšno peripatetično filozofsko šolo na prostem. Recimo pred znamenjem, ki mu ljudstvo pravi »božja misel«, tam pa vidiš vsega zamišljenega že stoletja dolgo sedečega Kristusa.

Znamenja so različna tako po namenu kot obliki. Po namenu so lahko postavljena v spomin na dobre ali slabe dogodke, v opomin, v priprošnjo, zahvalo. Po obliki pa je znamenje »vsaka na prostem postavljena drobna arhitektura ali likovni izdelek, kakor denimo kapelica, kamniti steber ali zidan slop s sveto podobo, leseno razpelo, svetniški kip v zidni vdolbini, pobožni relief nad vrati ali slikana tabla z verko pobudno vsebino« (Zadnikar). Nagibi za postavitev pa morajo biti, kakor smo posredno povedali že pri opredeljevanju namena, verski oziroma duhovni.

Ljudsko ime za znamenje je lahko tudi »križ«. To poimenovanje je navadno povezano z barvo, recimo »beli križ«, z imenom postavitelja ali imenom lastnika zemljišča, na katerem stoji. Pri nas je razširjeno tudi ime »pil«, ki prihaja od latinske besede »pila«, kar pomeni slop ali steber.

V naši prilogi so predstavljena vsa zaščitena znamenja v Prekmurju in Prlekiji, v knjigi Slovenska znamenja so samo izbrana, najbolj značilna.

Takole o stanju znamenj v knjigi Slovenska znamenja piše Marijan Zadnikar: »Ljudje božji in ljudje slovenski, ali smo res že vsi skupaj ponoreli in otopeli, da tako brezbržno in barbarsko uničujemo svojo zgodovino, likovne poudarke v naši kulturni krajini, ki razveseljuje srce, in zaničujemo dela svojih dedov, ki so jim bila sveta kot kos kruha in so jim v trdem življenju veliko pomenila, včasih vse, kar jim je lepega še ostalo. So komu kaj žalega storila ta naša drobna in dobra znamenja, da jih zdaj, povsem nemočne in nebogljene, tako hladnokrvno uničujemo in pustimo propadati ... Saj zase ne zahtevajo veliko: včasih nekaj deščic ali starih opek za streho pa kakšno vedro apnene malte, dosti manj od bahaških vil in palač z balkoni in plavalnimi bazeni ...«

O načinu predstavitve

Čeprav starih občin ni več, objavljamo zaščitene gradove, cerkve in znamenja po tej administrativni razdelitvi. Po eni strani zato, ker so na enak način obravnavana v strokovnih podlagah ZVKND v Mariboru, po drugi pa zato, ker so stara občinska središča postala sedeži državnih uprav, kulturne znamenitosti pa so v najvišji meri zadeva države. To pa seveda ne pomeni, da nove občine ne bi smele ali morale zanje skrbeti. To zdaj, ko iščejo svojo identiteto, toliko bolj! Vsaj, kar se znamenj tiče. Kot pravi gospod Zadnikar, to ni noben strošek, dejanje pa je veliko.

ŠTEFAN SMEJ

LENDAVA, grad

O gradu v Lendavi govori listina iz leta 1278, ki poroča, da je grad razrušen. Verjetno ga je zgradil in utrdil že Hahold kmalu po letu 1192. O vmesni fazi vse do leta 1644, ko je izumrla rodbina Hahold-Banffy v moškem kolenu in je v Lendavi zavlada rodbina Esterhazy, nam ni ničesar znanega. Leta 1683 so Turki grad močno poškodovali in leta 1717 je grof Esterhazy na novo pozidal grad v obliki črke L v znak hvaležnosti cesarju Leopoldu. Grad je bil obdan z obzidjem in obrambnimi stolpi. Temelji vzhodnega obrambnega stolpa so oelno še ohranjeni.

ČRENŠOVCI, župna cerkev sv. Križa

V notranjščini cerkve so štirje leseni oltarji, od katerih je najbolj kvaliteten glavni oltar iz leta 1907.

Prvotna lesena cerkev sv. Križa se omenja leta 1665. Zidano naslednico je dobila leta 1698. Ta je postala župna cerkev leta 1807. Sedanja velika neorenesančna cerkev je bila dograjena leta 1860.

LENDAVA, Partizanska cesta 9 (Spodnji grad)

Enonadstropna graščina z dvema stranskima traktoma je pokrita s strmo dvokapnico. V pritličju srednjega trakta je visok arkadni hodnik. Fasada je le skromno členjena z gladkim zidnim vencem in obrobami okoli oken. Moderno stavbno pohištvo zelo kazi videz baročne zgradbe.

Stara občina ali Spodnji grad je primer grajske baročne arhitekture Prekmurja, ki je zelo skopa v arhitekturnih detajlih in se večinoma izraža le z maso objekta.

Hiša je bila leta 1989 nepravilno obnovljena. Streho pokriva siva eternitna kritina, moderna okna pa zelo kazijo izgled celotne stavbe. Navzlic natančnim spomeniškovarstvenim smernicam je bila graščina neprimerno obnovljena.

HOTIZA, župna cerkev sv. Petra

Cerkev s tlorisom v obliki križa je na zunanjščini členjena z imitacijo gotskih opornikov. Masiven zvonik na kvadratni osnovi, ki služi kot vhodna lopa, je pod zidnim vencem členjen z neoromanskim arkadnim vencem, ki poteka okoli celotne cerkvene zunanjščine. Okna in vhod so polkrožno zaključeni.

Cerkev sv. Petra in Pavla iz leta 1926 je naslednjica nekdanje kapele.

KOBILJE, župna cerkev sv. Martina

Cerkev sestavljajo stolp na enotni in z dvokapnico kriti glavni ladji, petosminski prezbiterij in lopa na jugu.

Zgradba, ki jo osvetljujejo pravokotna in polkrožna okna, je na zunanjščini obogatena le z vertikalnimi, v polje razdeljenimi oprogami.

V srednjem veku so Turki porušili cerkev in samostan. Sedanja cerkev sv. Martina iz leta 1925 je postala leta 1943 župna cerkev.

DOBROVNIK, župna cerkev sv. Jakoba

Baročna cerkvena ladja in nižji in ožji prezbiterij pokriva dvokapnica. Okna so velika, podolžna in zaobljena. Na mestu nekdanjega zvonika stoji neoromanski stolp z ograjo in ožjim stolpičem na ploščadi stolpa.

Dobrovnik je imel v srednjem veku utrdbo in celo okope, v 15. stoletju pa celo svoj grad, ki so ga leta 1502 Turki izropali in požgali. Župna cerkev sv. Jakoba se omenja že leta 1354. Nova, leta 1668 zgrajena cerkev, je leta 1747 pogorela. Sedanja cerkev je iz leta 1797. Okoli cerkve je pokopališče s kapelo. V cerkvi je Križev pot Lajčija Pandurja.

LENDAVA, Partizanska cesta, župna cerkev sv. Katarine

Lendavska župnija je prvič izpričana leta 1334. Domneva se, da so prvo cerkev postavili že Franki in da je knez Pribina ustanovil cerkveno občino. Leta 1603 so Turki požgali cerkev in samostan, verjetno pa so leta 1684 upepelili tudi kasnejšo cerkev. Stavbo so nato obnovili. Cerkev je imela lesen strop in je bila krita s škodlami. Sedanja cerkev je bila predelana leta 1751 v baročnem stolpu.

LENDAVA, Partizanska cesta, protestantska cerkev

Nizka stavba s čokatim stolpom na desni strani pročelja kaže sila neenotno lice. Vhod s timpanonom v osi je pomaknjen izven osi zahodnega pročelja. Fasada je členjena s šivanimi robovi in venčnim zidcem.

V reformacijski dobi je bila Lendava postojanka protestantizma. Leta 1572 je Nikolaj Banffy ustanovil tiskarno, ki je izdajala protestantske molitvenike v madžarščini. Od leta 1698 je imela Lendava zopet katoliškega župnika.

Protestantska župnija je bila ponovno ustanovljena leta 1902, sedanja protestantska cerkev pa je bila sezidana leta 1934.

TURNIŠČE, župna cerkev sv. Marije

Po svoji starosti, arhitekturi in freskah je stara turniška cerkev kulturni spomenik izrednega pomena. Stavba kaže dve gradbeni fazi. Prva obsega njen vzhodni del, ki je nekoč predstavljal samostojno romansko cerkev, druga pa sedanjo ladjo z zvonikom in stari del zakristije. Romanska cerkev iz druge četrtine 13. stoletja z majhno pravokotno ladjo je prvotno imela raven strop in polkrožno apsido z obokano polkupo. V zadnji četrtini 14. stoletja je bila romanska cerkev predelana in križno rebrasto obokana. K njej so prizidali veliko, ravno krito ladjo in zahodni zvonik. To delo je opravila delavnica Janeza Aquile iz Radgone. V času baroka so povečali zakristijo in izdelali opremo, ki je sedaj v novi cerkvi.

LENDAVSKE GORICE, podružna cerkev sv. Trojice

Enotno cerkveno enoladijsko notranjščino pokriva dvokapnica. Masivni cerkveni zvonik na kvadratni osnovi služi kot vhodna lopa in je bil prizidan kasneje.

Enoladijski prostor z lopo, pod katero je mumija kapitana Mihaela Hadika, je preprost, brez opreme.

Kapelo sv. Trojice iz leta 1728 je postavila rodbina Gludovacz. V njej je dobro ohranjena mumija kapitana Mihaela Hadika, ki je padel leta 1603 pri obrambi Lendave med zmagovitim spopadom s Turki.

VELIKA POLANA, župna cerkev Presvetlega Srca Jezusovega

Cerkev sestavljajo masivni zvonik pravokotnega tlorisa, pravokotna širša ladja in polkrožen prezbitarij. Zvonik, ki služi kot vhodna lopa, je pokrit s štirikapnico. Fasada je le bomo členjena.

Cerkev Srca Jezusovega je bila zgrajena leta 1924. V njej so trije altarji, dva od teh delo kiparja Ivana Stojiča. Freske iz leta 1928 so delo Čeha iz Ljubljane.

ODRANCI, župna cerkev sv. Trojice

Osmerokotna cerkev sv. Trojice je pokrita s plitvo centralno kupolo.

Cerkvena notranjščina je pomembna zaradi Kregarjeve poslikave. Zgrajena je bila leta 1974 po načrtih arhitekta J. Valentinčiča in deluje zelo okorno.

DOBROVNIK, kapelica z Janezom Nepomukom

Kip sv. Janeza Nepomuka stoji v kapelici tik ob cesti Dobrovnik – Murska Sobota. Masivna kapelica s piramidasto streho in križem ter štirimi stolpiči na strehi ima polkrožno nišo, ki je zavarovana z nizko ograjo. V kapelici stoji baročno razgibani kip sv. Janeza Nepomuka na podstavku.

Kip sv. Janeza Nepomuka je kvalitetno baročno delo 18. stoletja.

ČENTIBA, Florjanov pil pri hiši št. 55

V zgornjem delu vasi pri hiši Čentiba 55 stoji stebra-sto znamenje, ki je oblikovano na tradicionalen način. Ima baročno oblikovan podstavek kvadratnega prereza in okrogel steber s kamnito plastiko svetnika na kapitelu. Na podstavku je vklesana letnica nastanka 1827 in letnica obnove 1974.

Znamenje je zanimivo podobaarsko delo v baročni tradiciji. Kvalitetno kamnoseško delo je z novo poslikavo in obnovo precej izgubilo na svoji izraznosti. Mo-teča je tudi serijska betonska oginja.

ČENTIBA, kapela-zvonik pri hiši št. 32

Kapelica-zvonik na pravokotni osnovi ima pritičje in zvonik v nadstropju oblikovano s štirimi velikimi polkrožnimi odprtini. Na polkrih je še ohranjena prvotna turkizna barva. Znamenje pokriva stma pločevinasta vbočena streha.

Tipičen primer prekmurskega zvonika, v katerem prevladuje funkcija zvonika.

LENDAVA, figuralno znamenje sv. Janeza Nepomuka ob Kolodvorski ulici

Kip sv. Janeza Nepomuka v naravni velikosti stoji v neposredni bližini reke Ledave na nizkem masivnem stebru z bazo in naklado.

Kip, ki je verjetno prej stal na drugačnem stebru, je spomenik v baročni tradiciji 19. stoletja.

LENDAVA, vodnjak pred hišo Kranjčeva ulica 13
Pred hišo v Kranjčevi ulici št. 13 stoji vodnjak z betonsko bazo in leseno nadgradnjo. Vodnjak je zgolj ambientalnega pomena.

LENDAVA, kip svetnika ob hiši Partizanska ulica 124

Na vrtu hiše Partizanska 124 stoji kip svetnika na masivnem pravokotnem podstavku, ki je okrašen z gotskim šilastim lokom. Kip svetnika je v naravni velikosti. Stročnost in otrdele gube ter oblikovanje podstavka so dokaz, da je bil kip izdelan v 19. stoletju v baročno-gotski tradiciji.

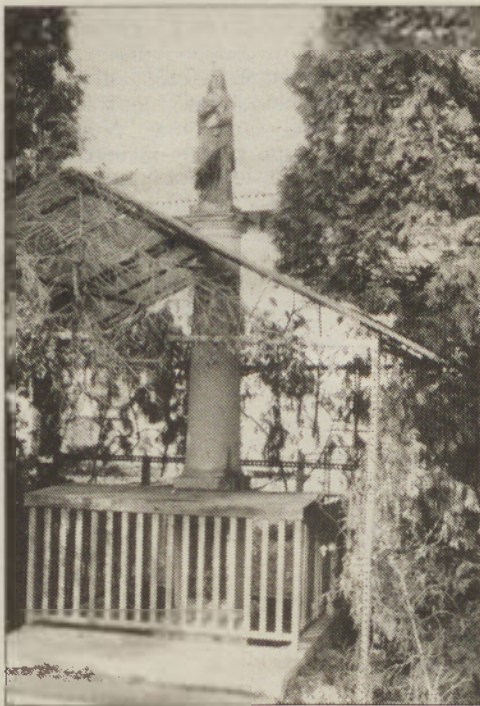
ODRANCI, križ

Križ stoji na razpotju sicerjenega vaškega ambience. Na podstavku, ki je izdelan v baročni tradiciji s klasičnimi motivi, stoji visok križ iz peščenca. Pod primitivno oblikovanim Kristusom je kip stoječe Žalostne Madone. Znamenje je datirano z letnico 1892. Plastiki na križu sodita v kategorijo ljudske umetnosti.

LENDAVSKE GORICE, znamenje s sv. Ano in Marijo pri cerkvi sv. Trojice

Kipa sv. Ane in Marije stojita na stebru pravokotnega tlorisa, ki se proti vrhu rahlo zožuje. Steber je postavljen na visoko bazo z razširjenim podstavkom. Lokacija stebra je v neposredni bližini cerkve sv. Trojice v Lendavskih goricah. Spomenik je izdelan v baročni tradiciji 19. stoletja.

TRIMLINI, pil ob hiši Trimlini št. 34

Znamenje v široki vaški ulici je sestavljeno iz kamnitega stebrastega podstavka pravokotnega prereza, na katerem stoji okrogli steber s kapitelom in kipom Madone Immaculate. Na podstavku je napis v madžarščini in letnica 1856.

Znamenje je upodobljeno v baročni tradiciji in v tradiciji panonskih stebrov. Marija, ki je bila večkrat prebarvana, sodi med povprečne obrtniške izdelke.

LENDAVA, Marija na stebru ob cesti Lendava - Varaždin (blizu tovarne Mura)

Marijin kip na stebru stoji tik ob potoku v predmestju Lendave.

Kvadratni steber, na katerem stoji Marija, ima močno poudarjeno bazo in kapitel z razširjeno preklado.

Kip Marije na stebru je primer izredno razširjenega baročnega kipa Marije Immaculate v postbaročni tradiciji iz okoli leta 1800.

NEDELICA, znamenje nasproti hiše Nedelica št. 62

Kip Marije, Nebeške Vladarice in Matere, drži v desni roki žezlo in v levi Kristusa s krono. Stoji na bogato profiliranem baročnem podstavku - stebru, na katerem so na frontalni strani v postbaročnem okviru izpisana imena.

Kip je bil izdelan leta 1911 v postbaročni tradiciji.

PETIŠOVCI, stebrasto znamenje pri hiši Rudarska ulica 35

Štiri metre visoko baročno stebrasto znamenje sredi vasi obsega baročno profiliran podstavni kamen pravokotnega prereza, steber s plitvim kapitelom in kamnito plastiko stoječe Madone. Detajli so poznobaročni, prav tako plastika v značilni baročni patetični drži. Steber je obdan z neprimerno betonsko ograjico.

Stebrasto znamenje z vklesano letnico 1800 je delo solidnega podobarja, kar se odraža predvsem v proporcijah in obdelavi prstov. Otrdele linije kažejo na pozen barok iz okoli leta 1800.

PINCE, križ pri hiši Pince št. 15 (pred lesenim vaškim zvonikom)

Sredi vasi stoji kamniti križ. Na baročno oblikovane kamnitem podstavku kvadratnega prereza stoji križ s plastiko Križanega, ob vznožju pa mala plastika stoječe Žalostne Marije s sklenjenimi rokami.

Križ s plastiko Marije iz leta 1811 je kvalitetno podobarsko delo baročne tradicije. Križ je bil obnovljen leta 1972.

TURNIŠČE, kip sv. Janeza Nepomuka na stebru ob križišču Poljske ulice z Ulico Štefana Kovača

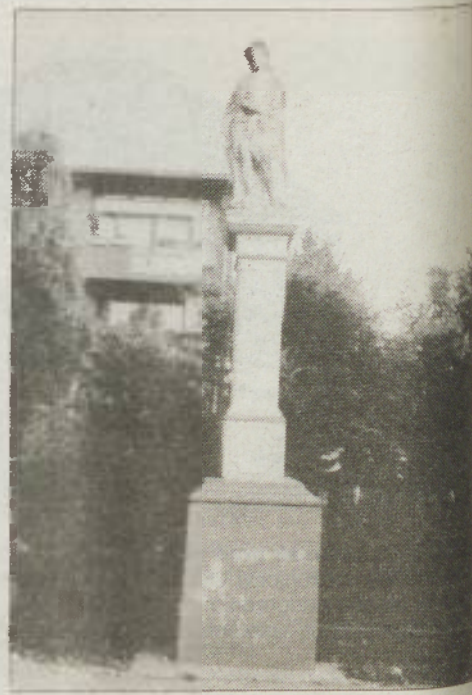
Znamenje med cipresami tik ob križišču Poljske ulice z Ulico Štefana Kovača sestavljajo visoki kamniti podstavek in steber s plitvim kapitelom, na katerem stoji razgibana kamnita plastika sv. Janeza Nepomuka. Steber je reliefno oblikovan z baročnimi okviri.

Kip sv. Janeza Nepomuka iz leta 1747 je kvalitetno baročno delo in verjetno izhaja iz iste baročne delavnice kot delo Ecce homo, ki je nastalo samo tri leta kasneje. Po svoji kvaliteti izstopata oba kipa.

TURNIŠČE, Ecce homo na stebru pri hiši Prešernova ulica 1

Znamenje na visokem kamnitem podstavku ima steber s plitvim kapitelom, na katerem stoji kamnita plastika Ecce homo. Na bazi stebra je vrezan baročni okvirček z letnico 1750.

Razgibana in anatomsko pravilna postava Kristusa z vsemi atributi je delo boljše kamnoseške delavnice. Čeprav je nekdanje staro znamenje, ki je po izročilu kužno znamenje, na vrtu hiše št. 115, gre verjetno za naročilo srenje. Možno je, da je znamenje zaznamovalo konec naselja.

LJUTOMER

BABINCI št. 35, gradič Obreza

Prosto stoječi podeželski dvorec kvadratnega tlorisa z vogalnim jugozahodnim stolpčjem. Historicistično obdelane fasadne stavbe so tri- oz. štiriostne, z glavnim portalom na severni strani in sekundarno prizidanim pokritim stopniščem z vhodno lopo na zahodni strani objekta. Okenske odprtine visokoprtiličnega poslopja krasijo trikotna čela, gladke obrobe in pravokotno oblikovani parapeti. Dvorec pokriva štirikapna opečna streha.

V drugi polovici 19. stoletja nastali dvorec, sezidan v historicističnem slogu je krajinsko in umetnostno-arhitekturno kvaliteten poudarek širšega okolja.

LUKAVCI št. 9, graščina

Veliko poslopje kvadratnega tlorisa z vogalnimi pravokotnimi stolpiči in kasnejšim prizidkom ob dvoriščni fasadi. Glavna fasada je triosna, portalno os poudarja stolpič s polkrožnimi okni. Sicer je stavba neprimerno obnovljena brez baročnih okenskih mrež. Kritina stavbe je opečna.

Na mestu sedanje graščine se že leta 1265 omenja strelski dvorec. V 14. stoletju zasledimo viteze Lukavške, v 18. stoletju so bili lastniki graščine Kacijanerji, po 1808 pa Schenk. Graščina v sedanji obliki je iz sredine ali druge polovice 18. stoletja, vendar neprimerno obnovljena.

BRANOSLAVCI št. 21 in 23, grad Branek

Od nekdanjega obsežnega gradu se je ohranil le še severni trakt, ki je danes predelan v stanovanjsko hišo in grajski marof, ki nosi hišno številko 21.

Zgodovina gradu sega do staroslovenskega gradišča ali branišča, prvi znani lastnik pa se omenja konec 13. stoletja. V 15. stoletju so grad posedovali gospodje Braneški. Kasneje so poslopje še precej predelovali in širili. Po zemeljskem plazu leta 1870, ki je uničil večino veličastne stavbe, je ostalo le še okoli dvanajst sob, kasneje pa so ostanek gradu predelali v stanovanjsko hišo.

LUKAVCI št. 23, podeželski dvorec

Pravokotno, prtilično poslopje ima glavno fasado štiriostno. Osrednji dve osi poudarjajo polkrožno zaključena okna v profiliranih okvirih in stopnjevano polkrožno zaključeno povišano čelo. Okna imajo profilirane obrobe in temenike. Celotno fasado krasijo deloma bidermajerski, secesijski in historicistični elementi, podstrešni venec je profiliran, kritina pa opečna. V notranjščini so še ohranjene tri sobe in hodnik, poslikane z rastlinskimi slikarji.

Leta 1914 sezidan manjši podeželski dvorec je pomemben predvsem zaradi izredne ohranjenosti celote: arhitekture, poslikane notranjščine in opreme.

POGRADJE št. 27, Vardov grad

Na zelo izpostavljeni legi na vrhu hriba stoji skoraj kvadratno 6 x 6-osno poslopje, pokrito z opečno štirikapno streho in rizalno poudarjenima in povišanima osrednjima osema na glavni – severovzhodni in dvoriščni – jugozahodni fasadi. Na čelu glavne fasade je tudi letnica nastanka sedanje stavbe (1860) in kasnejših prenov (1907, 1987).

Prednik današnjega dvorca je bil t. i. Dolnji grad, ki so ga postavili solnograški nadškofje za obrambo pred Madžari. Prvič ga omenjajo že leta 1242. Po letu 1278 so na gradu Habsburžani ustoličevali viteze Ljutomerske. V času turških vdorov je bil Dolnji grad važna obrambna utrdba in sedež deželnega sodišča. Po prenehanju turških napadov je začel grad propadati. Leta 1859 – 1862 so zgradili sedanje grajsko poslopje. Zelo pomemben je tudi krajinsko vedutni poudarek.

ŽELEZNE DVERI št. 2, vinogradniški dvorec

Vinogradniški dvorec Železne dveri je postavil admontski opat Lenart Ofner po letu 1751. Prednico sedanje stavbe nam kaže Vischerjeva grafika že ob koncu 17. stoletja. Poslopje, ki karakteristično obvladuje svojo okolico, je lep primer baročne vinske pristave.

MALA NEDELJA, župna cerkev sv. Trojice
Cerkev se prvič omenja leta 1441 in v stavbni substanci dokumentira ves svoj razvoj. Najstarejši del je južna ladja, h kateri so leta 1521 prizidali zvonik. Kmalu nato so razširili ladjo v dvoladijski prostor in jo leta 1547 obokali. Na začetku 17. stoletja so nadomestili stari prezbitarij s sedanjim z zakristijo in grobnico, leta 1800 pa so nadomestili tudi staro leseno pevsko emporo z zidano ter uredili zunanje stopnice vanjo. Župna cerkev v Bučkovcih je zaradi svoje dolge dokumentirane stavbne zgodovine in kvalitetnih elementov ter tudi baročne opreme spomenik visoke umetnostne in zgodovinske vrednosti.

CEZANJEVCI, župna cerkev sv. Roka in Sebastjana

V času divjanja kuge je bila leta 1645 postavljena sredi vasi kapela sv. Roka in Sebastjana, ki je bila v sprednjem delu zidana, v zadnjem pa lesena. V letih 1675–76 so zgradili večjo cerkev po načrtih graškega stavbenika Janeza Poza. Leta 1679 so ji dodali še zvonik, opremo pa je dobila na začetku 18. stoletja.

Cerkev predstavlja predvsem zaradi svoje izredno kakovostne opreme pomemben spomenik cerkvene arhitekture.

VERŽEJ, župna cerkev sv. Mihaela

Cerkev sv. Mihaela je bila prvič omenjena leta 1545 kot križevska podružnica in je stala na prostoru pred sedanjo šolo. Leta 1605 so jo uničili ogrski uporniki skupaj s trgov. Druga cerkev, ki so jo postavili na sedanjem mestu, je bila lesena in je stala sredi pokopališča. V letih 1723–26 pa so postavili današnjo zidano cerkev in jo posvetili leta 1734. Leta 1760 je bila vzdana pevsko emporo, 1796 pa prizidane zunanje stopnice vanjo. 1946 so prizidali še severno kapelo.

Cerkev sv. Mihaela je kvalitetna baročna arhitektura, ki je pomembna tudi zaradi lege sredi tržne naselbine.

RAZKRIŽJE, župna cerkev sv. Janeza Nepomuka

Cerkev enotnega koncepta je bila zgrajena med leti 1778–84, medtem ko je zvonik nekoliko mlajši, a še iz 18. stoletja. Skupaj z opremo predstavlja izredno kvalitetno celostno umetnino in pomembno ambientalno komponento v krajini.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU, župna cerkev sv. Križa

Prvotna, verjetno poznoromanska cerkev, se posredno omenja že leta 1265, na začetku 15. stoletja jo je nadomestila druga, ki je sedaj ohranjena v prezbitariju. K tej cerkvi so leta 1602 prizidali zvonik, kasneje pa tudi južno kapelo. V letih 1891–92 je bila na mestu stare ladje zgrajena nova triladijska stavba, zvonik pa so gotizirali.

Cerkev je pomembna zaradi bogate zgodovine in še ohranjenih ostankov stare cerkve, kot kvaliteten spomenik historicistične arhitekture in kot tržni poudarek.

LJUTOMER, župna cerkev sv. Janeza Krstnika

Zaradi svoje kvalitete predstavlja cerkev sv. Janeza Krstnika enega izmed pomembnejših spomenikov naše cerkvene arhitekture. Kaže dve stavbni fazi, prezbitarij in zvonik sta še srednjeveška. Triladijsko zasnovana ladja je bila pozidana v letih 1688–90. Arhitektonsko je zlasti pomemben prezbitarij, saj ga odlikuje izredno lepo razmerje ter bogat, deloma tudi figuralni kamnoseški okras. Po svojem stilnem izrazu kaže drugo polovico 15. stoletja. Cerkev je pomembna tudi zaradi opreme in slikarij ter vzdanih renesančnih nagrobnikov.

JERUZALEM, podružnična cerkev Žalostne Matere Božje

Prvotna kapela, ki je obsegala današnji prezbitarij, je bila zgrajena 1652 in je imela že od vsega začetka banjasti obok in zdajšnji glavni oltar. V drugi polovici 17. stoletja so prizidali ladjo (morda okoli 1678). Zvonik je iz začetka 18. stoletja, zakristijo so zgradili v 2. četrtini 18. stoletja, Anino kapelo pa v 2. polovici istega stoletja. Proti sredini 18. stoletja so cerkev tudi opremili.

Poleg kvalitetne arhitekture in izredno kakovostne baročne opreme odlikuje cerkev tudi dominantna lega na razglednem griču.

PODGRADJE, podružnična cerkev sv. Ane

Notranjščina je v celoti križno obokana in opremljena z baročnimi glavnim in stranskima oltarjema iz 3. četrtine 18. stoletja.

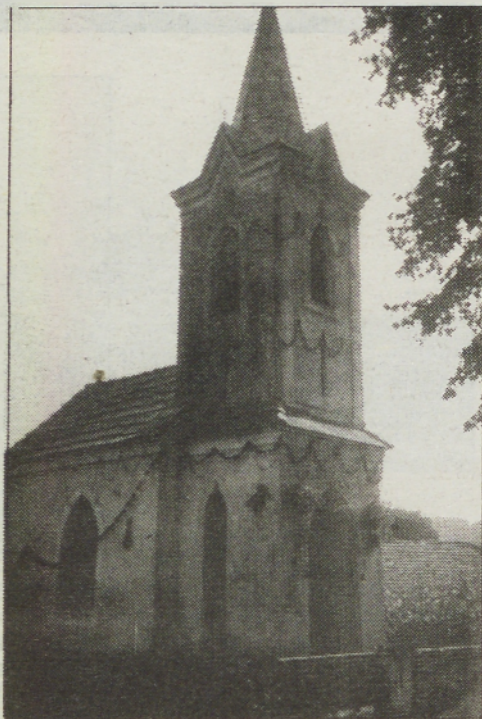
Cerkev se, kot podružnica omenja že leta 1545, v sedanji obliki pa je iz leta 1736, ko so jo popolnoma obnovili. Zvonik so cerkvi prizidali pred drugo vojno.

- **BUČEČOVCI, znamenje sv. JOžefa**
Na križišču ob cesti Križevci pri Ljutomeru
- Radenci stoji na kamnitem oglatem stebru s podstavkom in profiliranim kapitelom kip sv. Jožefa. Baza stebra je bila nekaj poslikana, vendar je slikarija slabo vidna.
1898. leta nastalo in 1921 renovirano znamenje je pomemben poudarek v krajini.

- **GIBINA, kamnito razpelo s Kristusom**
Pri hiši št. 57. stoji kamniti križ s kamnitim Kristusom. Celota stoji na stopničastem podstavku.
Konec 19. stoletja nastali spomenik je pomemben element krajine.

- **KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU, kapela sv. Ane**
Po gradnji Anine kapele sodeč datira njen nastanek v sredino 16. stoletja (po kroniki v leto 1582). Ker je pod sedanjimi dostopnimi stopnicami vidna lina spodnjega grobničnega prostora, lahko upravičeno domnevamo, da je služila kot karnar. Obnovili so jo leta 1830.

- **KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU, kip sv. Janeza Nepomuka**
Kip naravne velikosti iz peščenca, ki stoji blizu vhoda v župno cerkev sv. Križa. Sv. Janez Nepomuk drži v desni roki križ, v levi pa palmovo vejico. V rahlo kontrapostni drži svoji na dokaj visokem podstavku, na katerem je zapisana letnica 1953 - leto, ko so spomenik obnovili in ga postavili na sedanje mesto.
Na začetku 19. stoletja nastalo delo je kvaliteten izdelek poznobaročne umetnosti.

- **GLOBOKA, kapela Marije Angelske**
Pri hiši št. 60. stoji večja kapela, sestavljena iz zvonika s pločevinasto streho in manjše ladje, pokrite z opečno streho. Podstrešni venec je profiliran, odprtine v ladji in pod zvonikom so šilasto, neogotsko zaključene. Notranjščina je poslikana s preprosto slikarijo in ima oltar z Marijo Angelsko in svetnikoma.
1896. leta nastala dominantna neogotska kapela je pomemben krajinski poudarek.

- **LJUTOMER, kapela sv. Florjana z obzidjem**
1736. leta nastala kapela s portalnim delom obzidja je izredno kvaliteten umetnostni spomenik. Pomemben je tudi prostorsko, saj učinkovito obvladuje ves Miklošičev trg.

- **LJUTOMER, Marijino znamenje**
Sredi Glavnega trga stoji stebrasto znamenje oz. t.i. Marijin steber. Pri vznožju stojita kipa sv. Roka in sv. Boštjana, na stebru pa statua Immaculate. Podstavek stebra je bogato profiliran in okrašen s poudarjenimi polji z diagonalnim motivom.
Marijin steber je nastal leta 1729, ko ga je dal postaviti župan Matjaž Petek. Leta 1854 so znamenje obnovili. Je izredno kvaliteten tržni in mestni poudarek.

- **NORŠINCI, kip sv. Janeza Nepomuka**
Ob cesti proti Radgoni pri hiši št. 1/b stoji na visoki bazi in toskanskem stebru kip sv. Janeza Nepomuka, izdelan iz rumenega peščenca. Kip drži v obeh rokah palmovo vejico in razpelo. Baza ima vklesani letnici 1821 in 1877.
1821. leta nastala plastika je kvaliteten delo in pomemben krajinski poudarek.

– PRECETINCI, kapela Rožnovenske Marije

Postbaročna kapela je bila postavljena v letih 1854–56, zvonik pa so ji prizidali 1939. Ima tudi mašno licenco.

– STARA CESTA, kip sv. Petra

Poleg hiše št. 60 stoji Petrov kip v naravni velikosti. Podstavek, ki je okrašen s pokončnimi pravokotnimi polji s konkavnimi vogali, ima spodaj stopničasto profilirano bazo in zgoraj močan zidec. Na njem stoji kip sv. Petra v baročnem kontrapostu. Peter drži v levici knjigo s tiaro, v desnici pa papeška ključa in križ. Eno polje podstavka krasi kartuša, pod njo pa je nečitljiv napis in letnica 1782.

1782. leta nastali kip iz afrenškega apnenca je po tradiciji dala postaviti neka braneška grofica. Je kvalitetno baročno delo in poudarek v krajini.

– RAZKRIŽJE, znamenje s Pieta

Pri hiši št. 9 stoji na oglatem stebru v zastekleni niši kipec Marije z mrtvim Kristusom v naročju. Na kamnitem podstavku je zapisa letnica 1860.

1860. leta nastalo znamenje s Pieta je pomemben krajinski poudarek.

– SLAMNJAK, znamenje s Pieta

Na kamnitem okroglem stebru s kapitelom stoji kamniti kip Marije z mrtvim Kristusom v naročju. Kasneje so znamenju dodali pločevinasto strešico.

Na koncu preteklega stoletja nastalo znamenje je preprosto delo, vendar krajinsko pomembno.

– STARA NOVA VAS, znamenje z Bičanim Jezusom

Ob glavni cesti Križevci pri Ljutomeru – Radenci stoji pri hiši št. 10. stebrasto znamenje s kipom Bičanega Jezusa na vrhu (Ecce homo). Steber z bazo in profiliranim kapitelom je pravokotne oblike.

1896. leta postavljeno znamenje so kasneje še dvakrat obnovili: 1921 in 1946. Je kvaliteten poudarek krajine.

– VERŽEJ, Marijin steber

Na Trgu Slavka Osterca stoji na močnem, prizmatičnem podstavku in toskanskem stebriču kamniti kip Kraljice Marije z Otrokom.

Kip so postavili leta 1815 v poznobaročni maniri. Je tudi kvalitetni tržni poudarek.

– VUČJA VAS, kip sv. Roka

Na polju blizu vasi stoji na močnem, okroglem stebru kip sv. Roka, izdelan iz peščenjaka. Svetnik je oblikovan v baročni maniri kot popotnik z značilnimi atributi – školjko, psom in rano na nogi.

Leta 1681 nastala plastika je kvalitetno baročno delo in pomemben krajinski poudarek.

KREKOVA BANKA d.d.

ČRNCI št. 47, Meinlova graščina

Enonadstropna, baročno zasnovana graščina s poudarkom v osrednjem dvonadstropnem rizalitu in opuščeni parkom v osi, je bila v 19. stoletju močno predešana. Na ostrihu so upodobljeni trije grbi z vmesnimi inicialkami: IO.CA.IO.HA. V nadaljevanju veže je v zadnjo steno vzdignjen rimski medaljon s podobama moža in žene. Medaljon je iz 2. stoletja.

Baročna graščina Črnici iz 18. stoletja je bila v 19. stoletju močno predešana in je v zahodnem delu gradu podkletena. V kletnih slopih in križnih obokih je moč zaslediti ostanke nekdanje preproste graščine iz začetka 17. stoletja in razkošnega dvorca iz konca 17. stoletja, ki je prvi pri nas uresničil baročno osno kompozicijo. To stavbo je okoli leta 1790 zamenjala sedanja za nekaj osi širša graščina poznobaročnega že skoraj klasicističnega videza.

GORNJA RADGONA, Grajska cesta 28, grad

Prvi lastniki tega predela v pomadžarski dobi so bili Spanheimi in za njimi deželni knezi, ki so si grad ponovno pridobili leta 1363 in leta 1470. Grad ima gradiško zasnovano in se prvič omenja leta 1129 in 1147 kot Rategoyspurch. Grad s srednjeveško osnovo (leta 1415 se omenja kot zidan iz kamna) je v sedanji stavbi v glavnem iz zadnje četrtine 16. stoletja, vendar s poznejšimi baročnimi prezidavami. Grajsko jedro obsega štiri trakte, razvrščene okoli osrednjega, neorenesančno obnovljenega dvorišča. Vanj vodi renesančni portal, ki je vpet v baročen arhitektonski okvir in okrašen z aliančnim grbom Herberstein – Eggenberg. Severni trakt, s katerim so zaprti zunanje dvorišče, so pozidali šele v 18. stoletju. V novejšem času so bile predešane vse fasade in vsi notranji prostori, zato je danes grad pomemben samo še kot stavbna gmota na dominantnem položaju nad mestom. Do leta 1931 je bil še bogato opremljen s stilnim pohištvo, slikami, pečmi in z drugimi predmeti iz 17. do 19. stoletja.

NORIČKI VRH št. 1, »Kunejev dvorec«

Hiša je lep primer gosposke hiše 19. stoletja. Po virih je na tem kraju stal dvor že v 15. stoletju. Med leti 1688 in 1802 so jo imeli v lasti Lasley-i, potomci škotskega najemniškega oficirja, nato pa družina Giesel vse do leta 1918.

Fasado bi bilo potrebno obnoviti. Ker to presega finančne zmogljivosti lastnice, bi ji bila družba dolžna nuditi kredit, s pomočjo katerega bi lahko obnovila fasado. Hiša je ohranjena zgolj zaradi izrednega napora lastnice. Ohraniti je treba tudi park in drevje okoli hiše.

Hiša je lasta gospe Kunej in njenega brata in služi stanovanjskemu namenu. Ni dovolila fotografirati!

NEGOVA št. 13, grad

Kraj Negova je v svetu poznan predvsem po »negovskih čeladah«. V zgodovini se prvič omenja leta 1265, grad pa šele leta 1425. Podoba gradu iz 17. stoletja se nam je ohranila na Vischerjevem bakrorezu iz leta 1681. Ob zrelih baročnih oblikah se uveljavljajo še take, ki kažejo še na prav zadnjo gotiko poznega 16. stoletja, poleg le-teh pa se predvsem na zunanjih traktih v obzidju in v jugovzhodnem delu grajskega dvorišča uveljavljajo renesančni elementi, ki nakazujejo rast stavbe od znotraj navzven.

Grad Negova je eden najlepših primerov grajske arhitekture pri nas in bi bil lahko deležen boljše usode.

APAČE, ž. c. Marijinega vnebovzetja

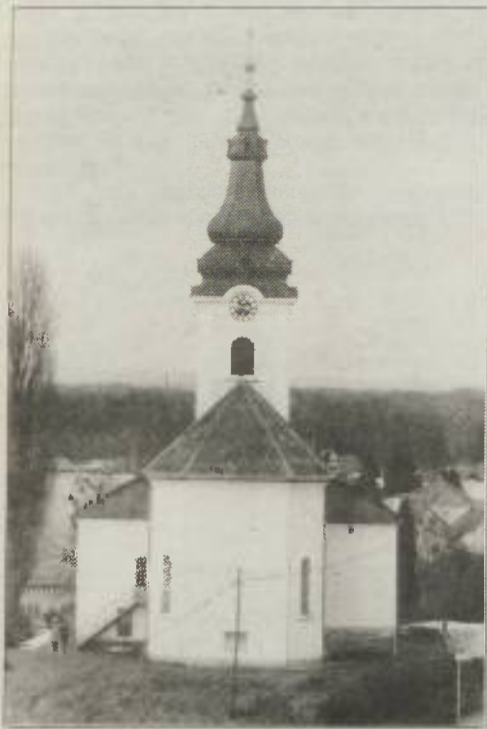
Sedanja stavba je plod večstoletne rasti, ki pa na zunanjsčini ni vidna. Šele po temeljitem primerjanju se izkaže za najstarejši del južna ladja in velika bogata rozeta iz krogovičja, ki je najlepša v Sloveniji. Severna ladja je bila prizidana kasneje (1506). Prezbiterij datira v leto 1517. S časom 16. stoletja se dobro skladajo tudi gotski elementi, ki ne opravljajo več samo funkcije nosilnosti, temveč so že bolj dekorativni.

Ob baročne opreme je pomemben predvsem bogat baročni oltar po S. Vrišerju, graške smeri iz druge polovice 18. stoletja. Poslikana prižnica je iz prve polovice 18. stoletja. Umetnostno najpomembnejša pa je v rokokojskem oltarčku kamnita gotška plastika sedeče Marije z detetom, ki je zelo neprimerno prebarvana in jo datiramo v čas okoli 1470.

GORNJA RADGONA, ž. c. sv. Petra

Cerkev je dobila današnjo podobo leta 1813, od prejšnje pa so obdržali le Križevo kapelo in steno, ki veže kapelo s prostorom, kjer je zvonik. Med leti 1889–90 sta bili prizidani stranski kapeli. Cerkev je leta 1891 poslikal Tomaž Fantoni, z oltarji pa so jo opremili med leti 1895 in 1898. Najpomembnejši umetniški izdelki so bogato oblikovani nagrobni spomeniki.

KAPELA, ž. c. sv. Magdalene

Župna cerkev sv. Magdalene stoji na vrhu Kapelskega hriba na nadmorski višini 309 m. Pogled s hriba je eden najlepših v Slovenskih goricah.

Prezbiterij pokriva slikarja iz leta 1835, ki predstavlja Marijino vnebovzetje in jo je leta 1859 obnovil graški akademski slikar Alojz Trumer. Leta 1885 je vso cerkev poslikal Jakob Broilo z motivi iz življenja sv. Magdalene in Kristusa ter cerkvenih očetov. Oprema cerkve je deloma sočasna z nastankom cerkve, deloma pa je nastala sredi in v drugi polovici 19. stoletja. Oprema cerkve je bogata, predvsem je pomembno sakralno posodje.

Zaradi enotno zasnovane zunanjsčine in notranjsčine, ki je nastala v 19. stoletju, bogate cerkvene opreme in sakralnega posodja, zavzema cerkev sv. Magdalene pomembno mesto v arhitekturi 19. stoletja.

NEGOVA, ž. c. sv. Marije

Vsa notranjsčina cerkve je ornamentalno figuralno poslikana leta 1927. Tri slikana okna v prezbiteriju so iz leta 1905, tri okna v ladji in štiri v Križevi kapeli pa so iz leta 1906.

Klopi v prezbiteriju so še baročne, Zakristijska omara je poznobaročna.

Cerkev stoji na prostoru nekdanje manjše cerkve, ki se je ohranila v Vischerjevi grafiki iz leta 1681 in je stala v sklopu trautmannsdorfskega gradu. Od originalne stavbe ni ničesar ohranjenega. Sedanja cerkev je iz leta 1710 in je preproste zunanjsčine z nišami na zahodni fasadi. Cerkevna oprema je razen velikega oltarja, ki pa je tudi obnovljen, dokaj skromna.

RADENCI, kapela sv. Ane

Kapela sv. Ane, v kateri se redno vrši božja služba, je postavljena v park v Radencih, nedaleč od teniškega igrišča. V timpanonu nad vhodom je izpisana letnica 1895. To je večja neogotska kapela s prečno ladjo, ki jo je dala postaviti vdova Romana Henna, katerega oče je leta 1833 odkril prvi slatinski vrelec.

Kapela je tipičen primer neogotske arhitekture na prelomu stoletja.

- VIDEM OB ŠČAVNICI, ž. c. sv. Jurija

Cerkev sv. Jurija je nastala v 13. stoletju. Ta cerkev je obsegala jedro sedanje ladje. V 14. stoletju so prizidali zvonik, v tretji četrtini 15. stoletja so ladjo dvignili in jo znova ravno stropali ter nadzirali zvonikovo gornje nadstropje, ki nosi letnico 1475. Okoli leta 1540 so obokali ladjo in prizidali sedanji prezbiterij, za kar govori letnica 1546 v kropilniku. Pevsko emporo so dozidali v 2. polovici 18. stoletja. Kljub dozidavam in neenotnemu nastanku celega cerkvenega kompleksa predstavlja cerkev sv. Jurija v Vidmu zanimiv primer gotske arhitekture.

- STARA GORA, p. c. Sv. Duha

Cerkev je lep predstavnik velike, božjepotne in baročno zasnovane stavbe s poudarkom na zgodnjebaročnem vertiklizmu. Cerkev je enotne gradnje, saj je nastala med leti 1674-97. Kasnejše predelave so minimalne. Opravo je cerkev dobivala do začetka 18. stoletja. Njene spomeniške kvalitete se kažejo predvsem v enotno koncipirani zunanjsčini in notranjsčini ter prečudovitih zlatih oltarjih in opremi.

ČREŠNJEVCI, znamenje

Kamnito stebrasto znamenje ob glavni cesti z močno posnetimi robovi podstavka in kvadratnega stebra ter hišico, ki ima na vogalih štiri gladke stebriče okoli osrednjega kvadra, ki je poslikan. Steber nosi letnico 1831. Takrat so originalni zaključek nadomestili s sedanjim.

Posneti robovi podstavka in kvadratni steber, ki je spodaj prirezan na ajdovo zrno, nakazujejo 16. stoletje. Hišica je iz leta 1831.

- APAČE, kužno znamenje kužno znamenje Apače - Črnci I)

To kužno znamenje je prvo izmed treh enakih, ki stojijo ob cesti Apače-Črnci. Na stebri z bogatim venčnim zidcem je baza, ki nosi steber enakega tlorisa kot spodnji del, z rahlo nakazanimi nišami na vseh štirih straneh in masivno preklado, ki jo krona piramidasto oblikovana streha z okraskom, ki je sestavljen iz štirih ornamentov - listov že kar baročnih oblik.

Steber je lep primer kužnega znamenja 17. stoletja. Zaščitena so vsa tri znamenja.

- DRAGOTINCI, kapela

Kapelica preproste oblike iz okoli leta 1900 je bila leta 1989 popolnoma obnovljena s pomočjo vaščanov in slikarja Janeza Vidica, ki je poslikal stene kapelice s tipičnimi sakralnimi motivi ter dodal še tri tipično svoje, ki prevladujejo v njegovi umetnosti in so seveda velikega pomena za preprostega kmeta. To so motivi prašička, sonca in lune...

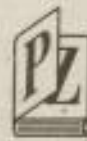
Kapela je lep primer novega ovrednotenja sakralne umetnosti 20. stoletja in močnega osebnostnega izražanja slikarja Vidica. Kapelici je dal popolnoma nov pomen in jo s tem povzdignil na mnogo višji umetniški nivo, kot ga je le-ta imela poprej.

- GORNJA RADGONA, Partizanska cesta, znamenje

Na kvadratnem podstavku z močno posnetim gornjim robom stoji ostrorobno zavito steber, ki nosi na tri strani odprto hišico z usloščeno štiristrano piramidasto streho. Zadnja stranica je zaprta s polno steno, spredaj nosita streho dva balustra, ki sta v nasprotju z gotsko celoto že renesančno oblikovana. Letnica 1525, vklesana na stebri, kaže prehodno stilno razpoloženje. Plastika sedečega Kristusa je iz kasnejšega časa.

Poznogotsko kamnito stebrasto kužno znamenje je lep primer kužnih znamenj iz 16. stoletja.

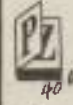

Pomurska založba

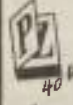
40 let

* Na začetku je bila zamisel o založbi v Murški Soboti in Kranjčeva knjiga **Nekaj bi vam rad povedal** (1954). In potem še veliko Kranjčevih knjig, blizu štirideset, **Strici so mi povedali** v kar petih izdajah.

* In dela izvrstnih piscev, ki izhajajo iz pokrajine (**B. Kreft, F. Zadavec, F. Godina, K. Kovič, B. Šömen, E. Flisar, F. Lainšček, M. Vincetič**), in slovenskih avtorjev, ki so komaj kdaj zašli v obmurski svet (**M. Mihelič, P. Židar, V. Zupan, F. Francič**).

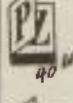
* Odkrivala je bisere iz kulturne zakladnice panonskega sveta (**Panonski zbornik, Johannes Aquila**).

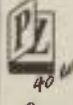
* Seznanjala je slovenske bralce z dosežki literatur premnogih narodov sveta (zbirka **Mostovi 1977-1990**, 89 naslovov, **Helikon, Klasiki, Ona**).

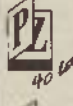
* Opravila je pomembno posredniško delo (pri sosedih, Madžarih, je v prevodu izšlo več kot 30 slovenskih literarnih del).

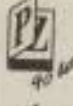
* Omogočila je literarno rojstvo Madžarom in Romom v Sloveniji.

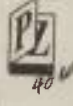
* Zalagala je slovensko tržišče z imenitnimi izobraževalnimi knjigami (zbirke **Svet okrog nas, Mala enciklopedija, Veselje z znanostjo**).

* Gradila je knjižno podobo mlade Slovenije (zbirka **Slovenija total - Pomurje, Primorje Kras, Gorenjska**).

* 1.024 naslovov v prvih 40 letih. Izjemno duhovno bogastvo v pisani besedi.

* In kaj v letu 1995 in v naslednjih letih?
Etnografska (**B. Brumen**) in monografska podoba Sobote
Likovne monografije: **Bogojina, Ludvik, Vrečič, Franc Mesarič**
Izbrani zgodovinski spisi **Ivana Zelka**
Prehrana prednikov (**J. Zadavec**)
Poezija **J. Žoharja, M. Vincetiča**
Proza **V. Žabota, G. Gluviča, B. Jukiča, F. Lainščka** in drugih

ČREŠNJEVCI, sv. Matej

Kip sv. Mateja v nenaravni velikosti stoji med drevjem nedaleč od hiše Črešnjevci 13B. Kip je brez desne roke in v tipični svetniški drži. Pogled je dvignjen navzgor, draperija je razgibana.

Kip je tipičen primer baročne plastike 18. stoletja.

MELE, kužno znamenje

Kužno znamenje je podobno znamenju iz Radgone. Zaviti steber stoji na visokem podstavku s posnetimi robovi, kapitei je enak narobe obrnjeni bazi. Hišica, katere streha sloni na dveh stebrih in polni steni zadaj, stoji na bogato profilirani plošči. Kamnita streha valovi in je na vseh straneh usiočena. V hišici je plošča z reliefom Kristusa iz leta 1831. Ob Kristusu kleči donatorica z grbom, v katerem se diagonalno pojavljata orel in konj.

Kužno znamenje je zelo lep primer gotske plastike.

MURSKI VRH, steber s kipom Marije

Stebrno znamenje z Marijinim kipom stoji v vinogradu in je bilo sem prestavljeno leta 1971. Steber z Marijo je postavljen na bazo, ki je trikrat stopnjevana in meri skupno 3,05m. Marijin kip z detetom je visok 2m. Med Marijinim kipom in stebrom je baza, na kateri je izpisano: Renovirt 1842, 1892. Ob njenih nogah je grb z napisom: 16 Andre e Sigmunt Gpili 71. Nad Marijino glavo je pločevinast baldahin, ki kljub napotkom konservatorjev ni bil odstranjen. Marijin kip je bil močno poškodovan leta 1983.

Marijin kip z detetom je primer zgodnjega baroka in je v takšni obliki kot se nahaja tukaj, pri nas zelo redek.

OČESLAVCI, znamenje

Slopasto baročno znamenje z nišami ob straneh je razdeljeno z venčnim zidcem preprostih oblik v dve nadstropji. Pokriva ga preprosta plitva streha piramidaste oblike, ki jo na vrhu krona papeški križ. Znamenje je v zelo slabem stanju in bi bilo potrebno takojšnje obnove. Freske v nišah niso več razpoznavne.

Znamenje je tipičen primer preprostega baročnega znamenja iz 18. stoletja.

OREHOVSKI VRH, kapelca s skupino Križanja

Pri hiši št. 27 je v kapeli zaprtega poznobaročnega tipa gotska skupina Križanja. Plastike nadnaravne velikosti so močno prebarvane.

Tipična za svoj čas je predvsem figura Jezusa, ki izraža močno čustvenost. Pri okoli ledij se značilno guba v trdih nenaravnih gubah. Draperija stranskih figur je prav tako močno razgibana v trdih in velikih gubah, ki se ob koncih zavijajo v uhlje. Obrazi so upodobljeni z značilnimi poševnimi očmi. Ekspresivnost in slikovitost sta značilni za poznogotsko obdobje po letu 1500. Cevc razlaga ekspresivnost gibov in obraza zaradi naslanjanja na grofičino predlogo – morda na mojstra E. S. Rezbar je verjetno poznal ulmsko kiparstvo.

Skupina Križanja je edini primer takšne poznogotske plastike v teh krajih. Je tipičen primer poznogotske ekspresivnosti in razgibanosti in zato vredna, da se jo ohrani poznejšim rodovom. Skupina je ša kar dobro ohranjena, čeprav je Marija padla na tla.

PARIČJAK, znamenje

Na križišču Kapelski vrh – Radenski vrh stoji nad cesto slopasto znamenje, visoko 3,2m in v celoti preoblečeno s cementno malto.

Kužno znamenje iz 17. stoletja.

PODGORJE, zvonik - znamenje

Zvonik – znamenje v Podgorju je istega tipa kot znamenje v Vratji vasi. Zvonik je zidan v dveh nadstropjih. V prvem nadstropju ima nad sončno uro izpisano letnico 1867. V pritličju so niše s freskami in kiparsko kompozicijo v osrednjem delu, prav tako so niše v prvem nadstropju, razen na čelni strani, kjer je ura. V najvišjem nadstropju so namesto niš polkna (primer Vratja vas).

Zvonik – znamenje v Podgorju predstavlja najbolj zanimivo zgradbo tega tipa na območju občine Gornja Radgona.

PODGORJE, klp sv. Pavla

V vasi ob cesti stoji kip sv. Pavla, visok 157cm. Kip je bil leta 1964 prestavljen, ker je oviral promet in sedaj stoji med hišama št. 4 in 5. Na kamnitem pravokotnem podstavku stoji sv. Pavel na krogli. Takšna postavitev spominja na gotsko. Plašč obleke je bogato naguban, telo pa je še vedno statično. Na podstavku je napis: H. Paulus renovirt 1876.

Kip z vsemi svojimi karakteristikami nakazuje 17. stoletje.

PODGORJE, znamenje

Slopast steber brez nastavka z zelo neizrazito profilacijo in pokrit s piramidasto strešico s križem. Na stebru je letnica 1682. Stoji sredi travnika ob cesti Apače – Trate.

Poenostavljena oblika kužnega znamenja s tabernakljskim nastavkom, kjer je širina stebra po celi dolžini enaka. Pred kratkim so mu pri travniškem delu razbili kapo.

PODGRAD št. 1, spollje na gospodarskem poslopju

Na srednjem gospodarskem poslopju hišne številke Podgrad 1 sta v steno vzdani dve plošči oblik, ki predstavljata dve levji figuri. Le-ti sta nekoč očitno nosili ali poudarjali grb med eno in drugo figuro. Plošči sta postavljeni ena ob drugo.

Izredno razgibani baročni levji figuri v pokončni drži sta zelo kvaliteten primer baročne umetnosti pri nas. Očitno sta nekdanj krasili zelo bogato gosposko hišo, verjetno dvorec ali grad.

PTUJSKA CESTA, sv. Janez Nepomuk

Na vrhu klanca pri hiši št. 44 stoji na kamnitem podstavku razgibana baročna kamnita plastika Janeza Nepomuka s puttom ob nogah. Na podstavku sta pritrjena dva grba. Na desnem se v diagonali menjava šahovnica s ptičem, na levem pa sta diagonalno postavljena polmeseč in tri zvezde, na sredini je še mali ščitok z roko, ki drži sabljo. Verjetno sta to grba postaviteljev tega spomenika.

Kip sv. Janeza Nepomuka je kvalitetno baročno delo iz srede 18. stoletja.

PTUJSKA CESTA, znamenje

Ob poljski poti desno od ceste Ptujška cesta – Ivanjci stoji visoko kužno znamenje slopastega tipa s široko bazo in močnim konkavnim zidcem pod in nad hišico s slopasto nakazanimi vogali.

Spomenik je lep primer kužnega znamenja iz 17. stoletja.

Znamenje Beli križ ob cesti Radenci – Ljutomer

Ob cesti Radenci–Ljutomer stoji na desni strani veliko zidano nadstropno znamenje z nišami ob straneh. Znamenje je pravokotnega tlorisa z ogelnimi toskanskimi pilastri in poslikanimi polkrožno zaključenimi nišami. Pod zgornjo plastjo fresk je spodnja starejša plast iz prve polovice 19. stoletja.

Beli križ je primer znamenja – kapele iz prve polovice 19. stoletja in kaže vse znake klasicističnega oblikovanja.

RADENSKA VAS, kapela

Ob cesti Radenci–Kapela v Radenski vasi stoji historična kapelica iz leta 1878 z baročnim kipom Marije z detetom iz 18. stoletja. Pomembni so tudi štirje rokokojski svečniki pred kipom Marije.

Spomenik je pomemben predvsem zaradi baročne plastike in rokokojskih svečnikov.

SLAPTINCI, kip sv. Janeza Nepomuka

Kip sv. Janeza Nepomuka stoji na toskanskem stebru in je datiran z letnico 1807. Kip je neprimerno popleskan in je visok 4 m.

Se dokaj kvalitetno delo iz zaključne faze baroka.

SOVJAK, stebrasto kužno znamenje

Steber s prirezanimi robovi in hišico s pilitvimi nišami. Streho z majhnim naklonom krona čebulast nastavek s križem. Na kapelici je napis: Adam Flucher, Arne Kegel, Thilen Ros in Juri Kegel 1627. Znamenje je visoko 3 m, je iz peščenca, sedaj pa je preoblečeno s cementom.

Na tem znamenju iz prve polovice 17. stoletja se je močno uveljavilo renesančno oblikovanje, kar se najbolj odraža v hišici z nišami in čebulastim nastavkom.

VRATJA VAS, kapela-zvonik

Kapelica-zvonik stoji na travniku ob cesti Vratja vas-Trate. Zidana je na kvadratni osnovi in se stopnjuje v tri etaže, od katere je vsaka na ožji osnovi. Spodnji dve etaži sta razčlenjeni z nišami, ki so bile včasih poslikane, v zgornji etaži pa so line, v katerih je bil včasih zvonec. Za zvonjenje je namenjeno pritličje, ki je dostopno skozi vrata v eni od stranic.

Kapelica-zvonik v Vratji vasi je zanimiv primer tega tipa, ki ga v območju Gornje Radgone srečamo še v Podgorju in Žibercih. Gre za pojav vaških zvonikov, ki so nastali iz istih potreb kot leseni zvoniki.

ŽEPOVCI, kužno znamenje

Na desni strani ob cesti stoji kamnito slopasto znamenje, ki je nagnjeno nazaj. Ima nizek podstavek, visok srednji del z izpisano letnico 1609 na vrhu. Gornji del ima nakazano pravokotna polja nad profiliranim zidcem. S cestne strani je niša poglobljena. Steber krona piramidasto oblikovan križ.

Kužno znamenje s svojimi oblikami nakazuje renesanso.

ZBIGOVCI, znamenje

Dvonadstropno slopasto znamenje stoji sredi koruznega polja na začetku vasi Zbigovci. Je pravokotnega tlorisa z nadstropnim delom na ožji osnovi. Nadzidani del je ločen od pritličja s opečnato strešico. Znamenje je pokrito s piramidaino opečnato strešico s križem. Znamenje je členjeno z nišami, v katerih so še vidni ostanki poslikav.

Baročno slopasto nadstropno znamenje s polkrožnimi nišami je primer oblikovanja v 18. stoletju.

ŽIBERCI, zvonik – znamenje

Zvonik – znamenje stoji sredi vasi in istega tipa kot zvonika v Vratji vasi in Podgorju. Zgrajen je na izrazito podolžni osnovi z veliko nišo v pritličju in dostopom do zvonice na nasprotni strani. V prvem nadstropju sta dve manjši niši. Nad nišami v pritličju in v nadstropju so odprtine za zvon, ki jih krona kupola okrogle oblike s križem na vrhu. Zvonik še vedno ni dokončno obnovljen, čeprav dela trajajo že nekaj let. Pri obnovitvenih delih so bile uničene freske.

Zvonik v Žibercih je lep primer vaškega zvonika iz 19. stoletja.

MURSKA SOBOTA

BELTINCI, grad

Sredi obsežnega – sedaj zanemarjenega – parka stoji enonadstropna graščina, ki jo sestavljajo dva cela in dva okrnjena trakta s tremi okroglimi stolpi na vogalih.

Graščina je iz 17. stol., okoli parka so bili nekdaj vodni jarki. Bila je središče zemljiške posesti in še danes stoji v parku sredi vasi, kar bi ji moralo koristiti za bodočo namembnost. Na katastru iz 19. stol. jo sestavljajo štiri trakti s stolpi in osrednjim dvoriščem. Grajska žitnica ob vstopu v trg je v prvotni obliki ohranjeno poslopje baročne oblike iz 18. stol.

GRAD, grad

H gradu so ob zapuščinskem popisu 27. aprila 1918 spadali med drugim tudi mali grad in gornja krčma, objekta v neposredni bližini gradu.

Mali grad je enonadstropna, deloma podkletena stavba z dvema portaloma. Skoraj 46 m dolga fasada je osemnajstosna. V zgradbi sta bili lekarna in pošta, kasneje šola.

Kornja krčma je danes nekoliko predelana visokopritlična, podkletena hiša s tlorisom v obliki črke L. V gostinski sobi nosi strop tram z letnico 17..

H gradu spada tudi oddaljena grofovska grobnica, imenovana kriptna, klasičistična centralna stavba s štirimi trikotnimi čeli in kupolo.

Na gradu je bil že v 12. stol. sedež uprave in vojaške oblasti za velik del Prekmurja, leta 1208 je tu stoloval kraljevi fevdnik, grof Nikolaj. Grad-castrum se omenja v kraju že leta 1275.

MURSKA SOBOTA, grad

Soboška graščina je najbogatejša prekmurska grajska arhitektura, ki ima največ kvalitetnih arhitekturnih detajlov (plastika, poslikava, stavbno pohištvo) in je tudi najbolje ohranjena. Viri jo prvič omenjajo že 1498, vendar je dobila sedanjo zasnovo verjetno šele v 16. stol. zaradi obrambe pred Turki. V prvi polovici 18. stol. so jo lastniki, grofje Szaparyji obogatili z bogatim portalom v vzhodni fasadi, s severno fasado in s slavnostno dvorano, iluzionistično poslikano z arhitekturnimi motivi in baročno alegorično slikarjijo. Grad je s parkovno simetralo povezan z vhom evangelistične cerkve. Prvotno pohodni sredinski del v osi grajskega portala so kasneje zatravili in s tem razvrednotili tipični baročni motiv.

RAKIČAN, grad

Nižinski grad, ki je že v 16. in 17. stol. varoval naselje pred turškimi vpadi. Čeprav je stavba na prvi pogled zaradi glavne portala in stopnišnega rizalita simetrična, vendar ni in nastala hkrati. Njene gradbene faze še niso jasne, celota pa daje vtis arhitekture iz konca 17. stol. Ima sicer skromne arhitekturne detaje, posebno kvaliteto pa ji daje lokacija v obsežnem grajskem parku z nekaj eksotami in v bližini Murske Sobotne.

BELTINCI, ž. c. sv. Ladislava

Cerkev je baročna stavba iz 17. in 18. stol., vendar predelana s psevdo-baročnimi dodatki. Oboje se skladno dopolnjuje. K vtisu pripomore še okolje z orjaškim drevjem, kopiji beneškega vodnjaka in stebra s kipom sv. Pantaleona z zmajem ter neposredna bližina grajskega parka z gradom.

BODONCI, evangeličanska cerkev

Zgradba je ena prvi evangeličanskih cerkva v Prekmurju, saj so v Bodoncih leta 1792 ustanovili evangeličansko župnijo za zahodno Goričko. Zgrajena je bila leta 1899 po načrtih arhitekta Placotta Daniela iz Budimpešte.

BOGOJINA, ž. c. Gospodovega vnebovzetja

Prvotna srednjeveška arhitektura je nastala v 14. stoletju kot tipična prekmurska gotška stavba z ravnim stropom in rebrasto obokanim prezbitrijem. Pozneje, v 2. polovici 17. stol., so cerkev podaljšali proti vzhodu in prezbitrij zamenjali s še sedaj ohranjenim polkrožnim. Mojster Plečnik je stavbo ohranil in jo vklopil v novo, v kateri se je v formah in materialih oprl na domačo tradicijo. Spomenik je primer naše arhitekture in umetne obrti med vojnama.

BOREČA, p. c. sv. Ane

Notranjščina je bila leta 1739 barokizirana, oprema je neogotska. Cerkev je lep primer poznogotske stavbe z bogatimi kamnoseškimi detajli. Datirana je z letnico nad vhodom (1521). Stoji na pokopališču. Gozdnato okolje ni pozidano.

CANKOVA, ž. c. sv. Jožefa

Cerkev ima v tlorisu obliko križa. Prezbitrij je enako širok kot ladja. Pred zahodno fasado stoji zvonik z zvonovimi biforami in pločevinasto laternasto streho. Fasade členijo vogalna rustika, okenske maltaste obrobe in profiliran podstrešni zidec. V notranjščini je križni obok z oprogami. Oprema je psevdoromanska.

Cerkev so zgradili leta 1737. Ima dominantno lego sredi vaškega trga.

DOKLEŽOVJE, ž. c. sv. Štefana

Cerkev je enoladijska s poligonalnim oltarnim zaključkom in zvonikom nad vhodno fasado. Fasade členijo lizene s širšim vodoravnim podstrešnim poljem in lunetna okna z maltastimi obrobami. Notranjščina je preprosta, oltarni prostor moderniziran.

Cerkev so zgradili leta 1844. Ima dominantno lego na pokopališču sredi vasi.

DOLENCI, ž. c. sv. Nikolaja

Notranjščina je baročna. Ladja je le malo širša od prezbiterja. Ves prostor pokrivajo kapasti oboki, ki jih nosijo dvojni pilastri s profiliranim ogredjem.

Veliki oltar in kipa svetnikov kraljev na konzolah so baročni.

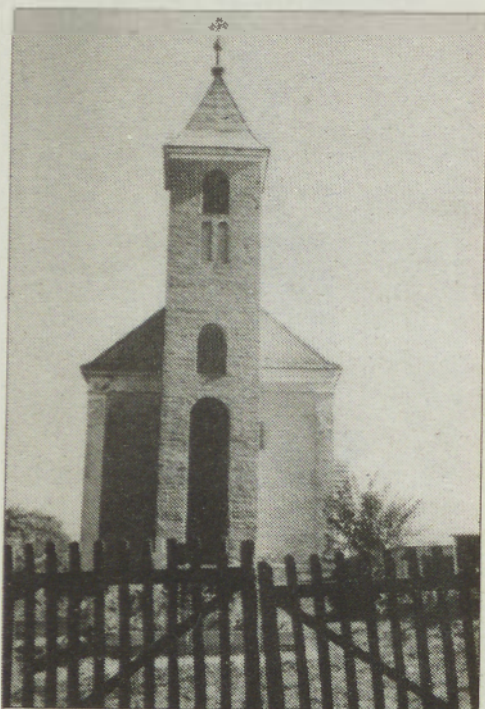
Stavba je raščena arhitektura od gotike do baroka z mlajšimi predelavami.

DOMANJŠEVCI, evangeličanska cerkev

Cerkev stoji nad vasjo, obdana z visokimi lipami. Ob cerkvi je pritično župnišče s fasado, členjeno s parapetnimi polji in podstrešnim profiliranim vencem ter šola s podobno stavbno maso.

Cerkev je lep primer psevdoromanske arhitekture. Zgrajena je bila leta 1902.

DOMANJŠEVCI, p. c. sv. Venčeslava

Na južni fasadi so tri romanska okna, v zahodni steni eno in v osi apside eno. Stavbo obteka talni zidec s polkrožnim zaključkom. Gradnja je opečna.

Cerkev je romanska arhitektura iz začetka 13. stol., lastniška cerkev z zahodno »gospoško emporo«. Stoji na pokopališču, okolica ni pozidana.

GORNJI PETROVCI, ž. c. sv. Trojice

Cerkev je raščen spomenik od romanike do pozne gotike iz konca 15. stol., ki je sorodna cerkvi v Gradu. Ima mnogo kvalitetnih kamnoseških detajlov. Cerkev, ki stoji na vrhu hriba, je tudi prostorska dominanta.

GORNJI PETROVCI, evangeličanska cerkev

Cerkev je ena največjih evangeličanskih sakralnih objektov v Prekmurju. Zgrajena je bila leta 1804, leta 1894 pa so jo rekonstruirali. Njen avtor je arhitekt Placotta Daniel iz Budimpešte.

GRAD, ž. c. sv. Marije

Oprema je baročna, glavni oltar iz 1778, delo Janeza Kleina iz Radgone. V njem je Marijin kip iz cca 1500, ki je ostanek krilnega oltarja, katerega slikana krila so v Budimpešti.

Cerkev je iz konca 15. stoletja, ima leta 1729 prizidan zvonik. Je eden najpomembnejših spomenikov v Pomurju. Odlikujejo jo kamnoseški arhitekturni detajli v notranjščini in zunanjsčini ter Plečnikova adaptacija.

HODOŠ, evangeličanska cerkev

Notranjščina je enoten prostor, pokrivajo ga križna obočna polja, ki jih nosijo dvojni pilastri in poligonalno ogradje. Pevska empora sloni na okroglih stebrih.

Cerkev so zgradili leta 1842. Ima postbaročne oblike. Stoji na rahli vzpetini in je obdana z mogočnimi lipami.

FIKŠINCI, p. c. Marije Snežne

Cerkvica je preprosta arhitektura, v masi prilagojena grobenskemu naselju, katerega je prostorska dominantna. Na vhodu je datirana z letnico 1850.

GERLINCI, p. c. sv. Antona

Večja kapela z zvonikom nad vhodno fasado. Polkrožno zaključena okna imajo maltaste obrobe. Nad polkrožnim vhodom je letnica 1861.

Cerkvica je predvsem pomembna kot ambientalni spomenik, obenem pa kot cerkvena arhitektura z baročno tradicijo.

GORNJI SLAVEČI, evangeličanska cerkev

Vsa notranjščina (empora in stene) je poslikana z rastlinsko in geometrično ornamentiko, nad prižnico je na steni naslikana Zadnja večerja, datirana 1940. Cerkev obdaja gaj iz divjih kostanjev.

Sakralni objekt stoji sredi doline in je prostorski akcent. Je primer neogotske oz. neoromanske arhitekture, zgrajene šele leta 1928 po načrtih zidarskega mojstra Juda iz Kuzme.

JURIJ (ROGAŠEVCI), ž. c. sv. Jurija

Cerkev stoji na dominantnem mestu in je vidna dateč naokoli. Župnija se omenja že leta 1366. Cerkev iz zgodnejše gotike dobe je dobila svojo dokončno obliko leta 1925, ko so podrlj ladjo in pravokotno na to postavili novo (graški arhitekt H. Potscher). Ob podira- nju so odkrili stenske slikarje iz konca 14. stoletja, a so jih uničili.

KANČEVCI, ž. c. sv. Benedikta

Cerkev se v virih omenja že leta 1208, v 17. stoletju je imela že zidan zvonik, 1676 so obnovili lesen raven strop, leta 1896 pa so stavbo popolnoma prezidali v psevdo slogu. Vendar je vredna zaščite zaradi enotnega slogovnega izgleda in značilne lege sredi vasi med mogočnimi lipami.

KRIŽEVCI, evangeliistična cerkev

Zvonica je plitvo kapasto obokana, tudi ladja je krita s petimi kapastimi obočnimi polji. Oltar je neobaroččen.

Cerkev je primer starejše evangeličanske cerkve v Prekmurju. Zgrajena je bila leta 1785 in leta 1885 za štiri metre podaljšana.

MARTJANCI, ž. c. sv. Martina

V notranjščini, v katero vodi vhod skozi zvonik, je v ladji baročni obok, v prezbiteriju pa križno-rebrasti obok z rebri, ki slone na geometričnih in rastlinskih konzolah. Sklepniki so plastično okrašeni.

Stene in oboki prezbiterija so poslikani po ikonografskem sistemu »kranjskega prezbiterija«. Ob oknu v jugovzhodni poševni stranici se je upodobil avtor dela in na traku napisal »OMNES SANCTI ORATE PRO ME JOHANNES AQUILLA«. Poslikava je nastala leta 1392. Stenske slikarije so tudi na slavoložni in delu severne stene v ladji. Oltar je Plečnikov, prižnica Valentinčičeva.

Cerkev je bila na mestu prejšnje pozidana leta 1392. Je eden najpomembnejših arhitekturnih in slikarskih spomenikov iz tega časa na Slovenskem.

MARKOVCI, ž. c. sv. Marijinega obiskovanja

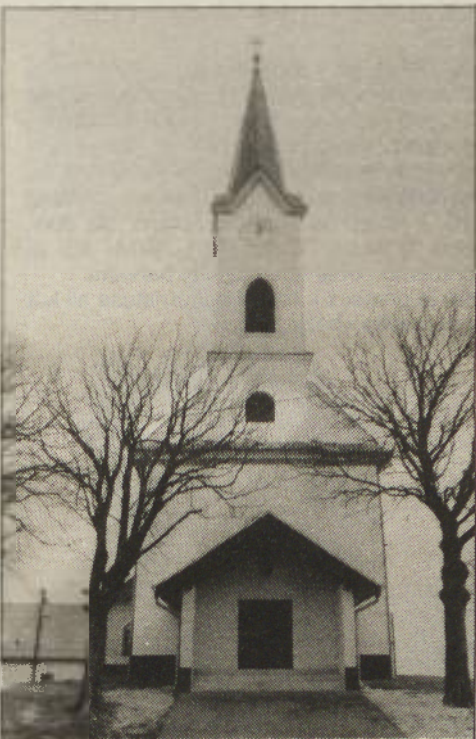
Prvotna cerkev je leta 1664 pogorela. Od nje je ostal le zvonik, ki kaže, da so cerkev v tem stoletju tudi zgradili. Ponovno pozidava je iz leta 1884.

MURSKA SOBOTA, ž. c. sv. Nikolaja z župniščem

Soboška srednjeveška cerkev je nastala v 14. stoletju. Kot arhitektura je primer zapoznelega romanskega tipa »vzhodnega zvonika«, ki je vplival na pozneje zgrajeno poznogotsko cerkev v Tišini. Istočasne z arhitekturo so stenske slikarije, ki po Steletovih ugotovitvah spominjajo na slikarije v Žagri na Slovaškem in so nastale okoli leta 1370.

Leta 1910–12 je na Madžarskem šolani prekmurski domačin arhitekt Laszlo Takacs zahodni del cerkve, ki je bila že baročno predelana, podrl in zgradil sedanjo stavbo pod vplivom madžarske domačijske arhitekture.

PEČAROVCI, ž. c. sv. Boštjana

Ladjo pokrivata dve kapasti polji, ki slonita na pilastrih. V prezbiterij s tremi sosvodnicami vodi polkrožni, konkavno oblikovan slavolok. Zvonik sloni v notranjščini na visokem polkrožnem loku, ki se v nadstropju ponovi s pevsko emporo. Prezbiterij in ladja sta poslikana z Jakobivimi freskami iz leta 1936. Krstilni kamen čašaste oblike ima letnico 1626.

Cerkev so zgradili leta 1824, je primer arhitekture iz 1. polovice 19. stoletja v Prekmurju in je pomemben prostorski poudarek.

PERTOČA, ž. c. sv. Helene

Prezbiterij je zgodnjebaročno obokan, na podstrehi pa je možno ugotoviti, da je bil prvotno ravno stropan, čeprav po opornikih sklepamo, da so ga že v 16. stoletju nameravali obokati.

Cerkev ima izpostavljeno lego na vrhu hriba. Zgrajena je bila v 16. stoletju, v baroku so ji obokali ladje in prizidali zvonik. Ob koncu 60. let 20. stoletja so vaščani ladjo podrl, nato pa je nastala obstoječa ladja, ki je v masi prevelika.

Spomenik varujemo zaradi ohranjenih ostankov prvotne arhitekture, ki ima izjemno lepo lego v gričevnatem svetu.

Način uporabe: Aktivni sakralni objekt.

PUCOVCI, evangelistična cerkev

Enoladijska cerkev tipičnega tlorisa evangeličanskih cerkva. Zvonik ima čebulasto streho, fasade pa so členjene s profili, obrobami in plastično ornamentiko. Tudi vratnice vseh vhodov so okrašene z vrezano ornamentiko. Do cerkve vodi drevored platan in kostanjev.

Cerkev je kot prva evangeličanska cerkev v Prekmurju zgrajena leta 1784. Leta 1934 je bila predelana. V njej je oltar iz leta 1784, premeščen iz Ljutomera.

SELO, rotunda sv. Nikolaja

Iz opeke zgrajena cerkev okroglega tlorisa s polkrožno apsido. Zunanjščino členijo lizene, četrkrožno zaključeni talni zidec in podstrešni venec z zobčastim rezom in konzolnim spodnjim delom. Prostor osvetljujejo globoko vrezana romanska okna, vanj pa vodi polkrožno zaključen vhod. Notranjščino poživlja venec plitvih polkrožnih niš, pod kupolo tebe profiliran zidec. Tla so opečna. Stene in kupola so poslikane s slikami na belež v pravi fresco tehniki. Najstarejši so prizori (na belež) Pohoda in Poklona treh kraljev v zgodnjegotskem risarskem slogu iz 1. polovice 14. stoletja. Mlajša plast je na tankem ometu. Ponovno je na severni strani upodobljen Pohod treh kraljev, na južni pa Križanje, Vstali Kristus. Kupola je razdeljena v dva dela. Vrh je poslikan z mandorlo, v kateri je na eni strani Trojica (Oče s Križanim), na drugi strani pa je v mavrici naslikan stoječi Kristus in simboli štirih evangelistov. V spodnjem pasu so naslikani prizori iz Pasiona. Ta slikarja je delo anonimnega slikarja iz začetka 15. stoletja v gotskem idealističnem slogu. v tem času so bile poslikane tudi šilaste niše.

Centralna poznogotska stavba ima lepo lego v pokrajini. V listinah se prvič omenja leta 1366. Nastala je v prvi polovici 13. stoletja, slikarski okras pa so ji dali v prvi polovici 14. in v začetku 15. stoletja. Sredi 19. stol. so podrli polkrožno apsido in na njenem mestu prizidali zvonik z vhodno lopo pod njim in stavbo pokrili s pločevinasto streho. Z restavracijo leta 1956 in v 70. letih je stavba dobila svoj prvotni videz. Odstranjen je zvonik in na prvotnih temeljih pozidana apsida s polkrožno lopo. Cerkev v Selu je eden najpomembnejših spomenikov srednjeveškega stavbarstva in slikarstva na Slovenskem.

TIŠINA, ž. c. sv. Marije

Notranjščina je obokana. Prezbiterij pokriva na vzhodni strani zvezdast obok, zahodni del s križno-rebrastim obokom pa je od tega ločen z močno kamnito oprogo. Prvotno ravno stropna ladja ima baročne oboke.

Oprema je večinoma neogotska, v zahodni fasadi je vzdani renesančni epitaf iz leta 1606.

Cerkev je nastala v sredini 16. stoletja. Nad prezbiterijem je nekdašnji zvonik, ki je slonel na prečni oprogi, nanj so vodile polžaste stopnice na severni strani prezbiterja. Cerkev je tipično poznogotska stavba, ki se opira na tradicijo vzhodnih zvonikov.

BRATONCI, pil s Kristusom

Znamenje s »hrvaškim Kristusom« je iz leta 1724. Kip sedečega Kristusa stoji na kamnitem stebru. Pred padavinami ga varuje polkrožna pločevinasta strešica. Kristus ima na glavi trnjevo krono in si z desnico podpira glavo, z levico se opira na koleno. Na podstavku je napis: 1724, 1963, 1974. Kip je neprimerno pobarvan z oljnimi barvami.

Kip je primer t. i. hrvaškega Kristusa ali kot mu tu pravijo »božja misel«.

VEČESLAVCI, Peršov križ

Znamenje stoji v dolini Ledave, močno je obraslo z grmovjem in nevdrževano. Je sorazmerno visoko in sloko, kvadratnega tlorisa. Steber se zgoraj rahlo razširi v hišico s štirimi pokončnimi nišami.

Oblika znamenja je značilna za 17. stoletje. Nastalo je leta 1664. Imenujejo ga Peršov križ.

KOROVCI, kamniti križ

Sredi vaškega trga med divjimi kostanji stoji kamnito razpelo s Križanim in Marijo pod njim. Pod Marijo na stebru je napis: Krizstus sze na krizsi daruevao za nas, I mi sze daruejmo nijemi na csasz Kamps Bogi na hvalo diko Korovska obcsina 1863 obnovljeno 1963.

Primer dobro ohranjenega razpela s slovenskim napisom. Kiparsko delo je povprečno.

RANKOVCI, stebrasto znamenje

Kamniti kip »Ecce homo« na kamnitem stebru stoji ob cesti Gederovci – Murska Sobota. Kristus s trnjevo krono in zvezanimi rokami se naslanja na oporo, ki ji sledi draperija njegovega oblačila. Na stebru je letnica 1740.

Znamenje je eno redkih figuralnih znamenj v Prekmurju. Delo je baročno, povprečne kvalitete. Domačini ga imenujejo »Beli križ«.

TIŠINA, složno znamenje

Zidano, složno znamenje je razdeljeno na nadstropja. Danes je povsem poraslo z bršljanom.

Znamenje je eno redkih v tej pokrajini, zgrajeno v 17. stoletju.

DOLJNI SLAVEČI, znamenje

Ob cesti proti Gradu stoji visoko znamenje kvadratnega tlorisa s hišico s plitvimi polkrožnimi nišami in piramidasto opečno strešico.

Baročno zidano znamenje iz 17. stoletja, ki ga imenujejo »Beli križ«.

Veselim se podobe, ki jo vidimo v duhu – kako mnogi med vami letošnjo kulturno prilogo polagate k tistima od lani in predlani. Kot tretji snopič v naši skupni zgodbi. Vaš del zgodbe pripoveduje o ljudeh, ki živijo z zavestjo dolga do kulturne dediščine in ki hočejo to zgodbo ohranjati naprej. Pripovedovati jo hočejo gostom, tujcem, otrokom, vsem brez izjeme, takim, ki hočejo poslušati, in takim, ki jih bodo morali. Da bi se potem nekoč po drobcih spominjali in jim bo žal, da je niso poslušali pozorneje.

Potem bodo želeli vašo zgodbo slišati vnovič, vi pa boste segali po teh treh snopičih.

Naš del zgodbe je pač medijski. Kdo samoumevneje stoji med zaščitnimi kulturnimi spomeniki in kulturno javnostjo kot mediji? Kjer manjka, kjer izgine klasični način izročanja, tam se morajo pojaviti mediji. Za današnji čas se pravi, da v njem prevladujejo mediji in da iz njega izginja smisel za izročilo. Če mediji ne prevzamejo odgovornosti za izročilo, so krivi. Šele potem je upravičeno povezati njihovo moč z izgubo zgodovinskega spomina, s hiranjem odnosa do kulturne dediščine.

Potemtakem smo mi krivi nekoliko manj.

Š. SMEJ